

TEST: 1520#01#Y15#01

Test	1520#01#Y15#01
Fənn	1520 - Sistemli analiz və kompüterdə modelləşdirmə
Təsviri	[Təsviri]
Müəllif	Administrator P.V.
Testlərin vaxtı	80 dəqiqə
Suala vaxt	0 Saniyə
Növ	İmtahan
Maksimal faiz	500
Keçid balı	170 (34 %)
Suallardan	500
Bölmələr	33
Bölmələri qarışdırmaq	☒
Köçürməyə qadağa	☒
Ancaq irəli	☐
Son variant	☒

BÖLMƏ: 01#02

Ad	01#02
Suallardan	18
Maksimal faiz	18
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları - maddə necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- materiyanın təbiətdə daimiliyinin əksi kimi, maddənin eynicinsliliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
- materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
- materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünü təşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
- dərrakə, intellekt və məqsədyönlü fəaliyyət, sosial başlanğıc ölçüsü, materiyanın dərk etmənin yüksək formalı əksi kimi baxılır;
- yüksək səviyyəli intellekt daşıyıcısı kimi çıxış edir və cəmiyyətin iqtisadi, sosial, humanitar mənada unikal və vacib resursudur.

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları - enerji necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- materiyanın təbiətdə daimiliyinin əksi kimi, maddənin eynicinsliliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir
  - dərrakə, intellekt və məqsədyönlü fəaliyyət, sosial başlanğıc ölçüsü, materiyanın dərkətmənin yüksək formalı əksi kimi baxılır;
  - yüksək səviyyəli intellekt daşıyıcısı kimi çıxış edir və cəmiyyətin iqtisadi, sosial, humanitar mənada unikal və vacib resursudur.
-

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları – informasiya necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- materiyanın təbiətdə daimiliyinin əksi kimi, maddənin eynicinsliliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
  - dərrakə, intellekt və məqsədyönlü fəaliyyət, sosial başlanğıc ölçüsü, materiyanın dərkətmənin yüksək formalı əksi kimi baxılır;
  - yüksək səviyyəli intellekt daşıyıcısı kimi çıxış edir və cəmiyyətin iqtisadi, sosial, humanitar mənada unikal və vacib resursudur.
-

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları – insan necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- materiyanın təbiətdə daimiliyinin əksi kimi, maddənin eynicinsliliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
  - qrupda resursların forması, qaydaya salınması ölçüsü kimi çıxış edir, insan cəmiyyəti institutlarını, onun strukturunu müəyyən edir
  - yüksək səviyyəli intellekt daşıyıcısı kimi çıxış edir və cəmiyyətin iqtisadi, sosial, humanitar mənada unikal və vacib resursudur.
-

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları – təşkilat necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- qrupda resursların forması, qaydaya salınması ölçüsü kimi çıxış edir, insan cəmiyyəti institutlarını, onun strukturunu müəyyən edir,
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
  - maddənin (hadisənin) ölçü, onun ətraf mühətdə paylanması dərəcəsidir.
  - materiyanın, hadisənin dönmə ölçüsüdür.
-

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları – məkan necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- qrupda resursların forması, qaydaya salınması ölçüsü kimi çıxış edir, insan cəmiyyəti institutlarını, onun strukturunu müəyyən edir,
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
  - maddənin (hadisənin) ölçü, onun ətraf mühətdə paylanması dərəcəsidir
  - materiyanın, hadisənin dönmə ölçüsüdür.
-

Sual: Cəmiyyətin sistemli resursları – zaman necə xarakterizə edilir? (Çəki: 1)

- qrupda resursların forması, qaydaya salınması ölçüsü kimi çıxış edir, insan cəmiyyəti institutlarını, onun strukturunu müəyyən edir,
  - materiyanın bir növdən digər növə keçməsi dəyişkənliyi kimi, materiyanın dönməzliyi ölçüsü kimi çıxış edir;
  - materiyanın strukturluluğunun ardıcılığının əksi kimi, materiyanın özünütəşkilinin (və cəmiyyət) ardıcılıq ölçüsü kimi çıxış edir;
  - maddənin (hadisənin) ölçü, onun ətraf mühətdə paylanması dərəcəsidir
  - materiyanın, hadisənin dönmə ölçüsüdür.
-

Sual: Sistemli posedurlar və metodlara hansılar aid deyil? (Çəki: 1)

- abstraksiya və dəqiqləşdirmə, analiz;
  - induksiya və deduksiya, reinjiniinq
  - analiz və sintez, induksiya və deduksiya, alqoritmləşdirmə
  - xətti və qeyri-xətti komponentlərin seçimi, modelləşdirmə və təcrübə
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Obyekt-yönümlü təfəkkür (Çəki: 1)

- sistemlərin tədqiqat metod və texnologiyasıdır.
  - sistemlərin tədqiqat metodologiyasıdır.
  - materiyanın, hadisənin dönmə ölçüsüdür
  - doğru cavab yoxdur
  - istehsal münasibətlərini təkmilləşdirilməsidir
-

Sual: Sistemli (sistem yönümlü) təfəkkür (Çəki: 1)

- sistemlərin tədqiqat metodologiyasıdır
  - sistemlərin tədqiqat metod və texnologiyasıdır
  - materiyanın, hadisənin dönmə ölçüsüdür
  - bütün cavablar doğrudur
  - istehsal münasibətlərini təkmilləşdirilməsidir
-

Sual: Sistemlərin analizi, sintezi və modelləşdirilməsinin əsaslarını şərh etmək üçün formal yanaşma (Çəki: 1)

- ciddiliyin və ümumiliyin müxtəlif səviyyələrinin formal riyazi aparatını istifadə edir.
- əsas anlayışlara, ideyalara, yanaşmalara, konsepsiyalara, imkanlara, əsas metodoloji prinsiplərə əsaslanır

- ümumiliyin müxtəlif səviyyələrinin formal riyazi aparatına, anlayışlara, ideyalara əsaslanır
  - doğru cavab yoxdur.
  - konsepsiyalara, anlayışlara, metodoloji prinsiplərə əsaslanır
-

Sual: Sistemlərin analizi, sintezi və modelləşdirilməsinin əsaslarını şərh etmək üçün aşkar-məzmunlu yanaşma (Çəki: 1)

- əsas anlayışlara, ideyalara, yanaşmalara, konsepsiyalara, imkanlara, əsas metodoloji prinsiplərə əsaslanır
  - ciddiliyin və ümumiliyin müxtəlif səviyyələrinin formal riyazi aparatını istifadə edir
  - ümumiliyin müxtəlif səviyyələrinin formal riyazi aparatına, anlayışlara, ideyalara əsaslanır
  - doğru cavab yoxdur.
  - konsepsiyalara, anlayışlara, metodoloji prinsiplərə əsaslanır
-

Sual: Sistem nəzəriyyəsi nəyi öyrənir və istifadə edir? (Çəki: 1)

- nəzəri aspektləri öyrənir və nəzəri metodlardan (informasiya nəzəriyyəsi, ehtimal nəzəriyyəsi, oyun nəzəriyyəsi və s.) istifadə edir;
  - metodoloji, ən çox praktiki aspektləri öyrənir və təcrübi metodlardan (riyazi statistika, əməliyyatların tədqiqi, proqramlaşdırma, və s.) istifadə edir;
  - sistemlərin tədqiqi və layihələndirilməsinin təcrübə və texnologiyasından istifadə edir;
  - Sistem və sistemli analiz nəzəriyyəsinin müasir inkişafı, klassik elm sahələrini
  - Qeyri-klassik sahələri
-

Sual: Sistemli analiz nəyi öyrənir və istifadə edir? (Çəki: 1)

- nəzəri aspektləri öyrənir və nəzəri metodlardan (informasiya nəzəriyyəsi, ehtimal nəzəriyyəsi, oyun nəzəriyyəsi, və s.) istifadə edir;
  - metodoloji, ən çox praktiki aspektləri öyrənir və təcrübi metodlardan (riyazi statistika, əməliyyatların tədqiqi, proqramlaşdırma, və s.) istifadə edir;
  - sistemlərin tədqiqi və layihələndirilməsinin təcrübə və texnologiyasından istifadə edir;
  - Sistem və sistemli analiz nəzəriyyəsinin müasir inkişafı, klassik elm sahələrini
  - Qeyri-klassik sahələri
-

Sual: Sistem texnikası nəyi öyrənir və istifadə edir? (Çəki: 1)

- nəzəri aspektləri öyrənir və nəzəri metodlardan (informasiya nəzəriyyəsi, ehtimal nəzəriyyəsi, oyun nəzəriyyəsi, və s.) istifadə edir;
  - metodoloji, ən çox praktiki aspektləri öyrənir və təcrübi metodlardan (riyazi statistika, əməliyyatların tədqiqi, proqramlaşdırma, və s.) istifadə edir;
  - sistemlərin tədqiqi və layihələndirilməsinin təcrübə və texnologiyasından istifadə edir
  - Sistem və sistemli analiz nəzəriyyəsinin müasir inkişafı, klassik elm sahələrini
  - Qeyri-klassik sahələri
-

Sual: Sinergetika nədir? (Çəki: 1)

- fənlərarası elmdir və müxtəlif obyekt və proseslərin təşkilinin ümumi ideya, metod və

- qanunauyğunluqlarını, bu proseslərin invariantlığını tədqiq edir;
- obyektlərin və hadisələrin yeni əlaqə və münasibətlərini tədqiq edir;
  - bütün cavablar doğrudur
  - Sistemli düşünmək və fəaliyyət göstərmək
  - ətraf mühitin maraqlarını hesaba almaq
-

Sual: Sistemli düşünən və fəaliyyət göstərən insan: (Çəki: 1)

- öz fəaliyyətini proqnozlaşdırır və fəaliyyətinin nəticələrini nəzərə alır;
  - öz fəaliyyətini proqnozlaşdırır və fəaliyyətinin nəticələrini nəzərə alır, onları öz arzu və imkanları ilə müqayisə edir;
  - ətraf mühitin maraqlarını hesaba alır, intellektini inkişaf etdirir;
  - düzgün dünyagörüşü və insan kollektivlərində düzgün davranışı yaradır.
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Problemlərin tədqiqinə sistemli yanaşma: (Çəki: 1)

- sistemli analiz - elmi-texniki inqilabın, eləcə də, onun problemlərinin eyni yanaşmalar, üsullar və texnologiyaların köməyi ilə həllinin vacibliyinin nəticəsidir.
  - Sistemli düşünmək və fəaliyyət göstərmək
  - bütün cavablar doğrudur
  - ətraf mühitin maraqlarını hesaba alır, intellekti inkişaf etdirir
  - düzgün dünyagörüşü və insan kollektivlərində düzgün davranışı yaradır
-

Bölmə: 02#02

Ad	02#02
Suallardan	17
Maksimal faiz	17
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Sistemin strukturu nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin elementlərinin qarşılıqlı təsirlərini əks etdirən əlaqələr çoxluğu
  - tədqiq olunan obyektin vəziyyətlərinin müəyyən ilkin (giriş) verilənlər çoxluğudur
  - verilənlər çoxluğunu təyin edən məqsədin və bu məqsədə nail olmaq üçün mümkün strategiyaların təsviridir
  - doğru cavab yoxdur
  - resurslar və məqsədə nail olmaq strategiyası kimi vəziyyətlərin, ən azı, məzmunca təsviridir
-

Sual: Strukturların əsas topologiyaları hansılardır? (Çəki: 1)

- xətti, iyerarxik, şəbəkə, matris
- xətti, iyerarxik, şəbəkə, dairəvi
- iyerarxik, şəbəkə, düzbucaqlı, matris
- şəbəkə, matris, vektor, xətti;

- xətti, iyerarxik, matris, üçbucaqlı
-

Sual: Hansı halda sistemin strukturu əlaqəli struktur adlanır? (Çəki: 1)

- sistemin istənilən iki alt sistemi arasında resurs mübadiləsi mümkün olduqda
  - sistemin istənilən iki alt sistemi arasında informasiya mübadiləsi mümkün olduqda
  - obyektlərin çoxluğu pis və ya zəif strukturlaşdırılmış olduqda
  - əgər sistemin strukturu və ya elementləri pis (qismən) təsvir və ya müəyyən edildikdə
  - bütün cavablar doğrudur
-

Sual: Pis strukturlaşdırılmış sistemlərin xüsusiyyətləri hansılardır? (Çəki: 1)

- onların daxilindəki proseslər multiaspektli və qarşılıqlı əlaqəlidir
  - onların strukturlaşdırılması qeyri mümkündür;
  - onlarda baş verən bütün təzahürlərə ümumilikdə baxılmalıdır;
  - proseslərin dinamikası haqqında kifayət qədər məlumat olmur
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin təsviri nə deməkdir? (Çəki: 1)

- müəyyənedici elementlərin təsvir edilməsidir
  - alt sistemlərin identifikasiyası və onların qarşılıqlı əlaqələrinin təsvir edilməsidir;
  - məqsədlərinin, funksiyalarının və resurslarının təsvir edilməsidir
  - sistemin mümkün vəziyyətlərin təsvir edilməsidir;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin morfoloji (struktur və ya topoloji) təsviri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistemin quruluş və ya struktur təsviri, yaxud bu sistemin A elementləri çoxluğunun və məqsədə çatmaq üçün lazım olan bu elementlər arasında R əlaqələrinin təsviridir.
  - sistemin fəaliyyət və təkamül qanunlarının, onun davranış alqoritmlərinin, "işləri"nin təsviridir.
  - sistemin altsistemlər və ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir
  - sistemin fəaliyyət və təkamül qanunlarının, və ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir.
  - ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir
-

Sual: 14. Sistemin funksional təsviri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistemin quruluş və ya struktur təsviri, yaxud bu sistemin A elementləri çoxluğunun və məqsədə çatmaq üçün lazım olan bu elementlər arasında R əlaqələrinin təsviridir.
  - sistemin fəaliyyət və təkamül qanunlarının, onun davranış alqoritmlərinin, "işləri"nin təsviridir.
  - sistemin altsistemlər və ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir.
  - sistemin quruluş və ya struktur təsviridir
  - ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir.
-

Sual: Sistemin informasiya-məntiqi və ya infoməntiqi təsviri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistemin quruluş və ya struktur təsviri, yaxud bu sistemin A elementləri çoxluğunun

və məqsədə çatmaq üçün lazım olan bu elementlər arasında R əlaqələrinin təsviridir.

- sistemin fəaliyyət və təkamül qanunlarının, onun davranış alqoritmlərinin, "işləri"nin təsviridir.
  - sistemin altsistemlər və ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir
  - sistemin fəaliyyət və təkamül qanunlarının, və ətraf mühit ilə informasiya əlaqələrinin təsviridir
  - Məqsədə çatmaq üçün lazım olan sistemin elementləri arasında R əlaqələrinin təsviridir.
-

Sual: Sistemin əsas əlamətlərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- tamlıq, bağlılıq və ya ətraf mühitdən və sistemlərdən nisbi asılı olmama
  - alt sistemlərin və onlar arasında əlaqələrin mövcudluğu və ya sistemin strukturunun mövcudluğu;
  - ətraf mühitdən ayrılmaq və ya abstraksiya imkanı, yəni məqsədə nail olmağa kifayət qədər təsir etməyən mühit amillərindən nisbi təcrid;
  - resursların mübadiləsi üzrə ətraf mühit ilə əlaqələr;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin emergentliyi nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin xassələrinin elementlərin xassələrinə çevrilə bilməməsi, sistemin hissələrinə xas olmayan yeni xassə nümayiş etdirməsi;
  - uyğunlaşma və öz-özünü tənzimləmə xüsusiyyəti
  - invariantların mövcudluğu və qorunması xüsusiyyəti;
  - kəmiyyət dəyişmələrinin keyfiyyət dəyişmələrinə keçməsi
  - doğru cavab yoxdur.
-

Sual: Davranışın modeləşdirilməsi zamanı hansı anlayışlar nəzərə alınmalıdır? (Çəki: 1)

- çoxvariantlıq, sistem parametrlərinin çevikliyi;
  - məsələ və ya problemlər
  - Cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
  - sosial - iqtisadi təminat və təhlükəsizlik
  - bazarda ticarət balansı
-

Sual: Çoxvariantlılıq nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- bir nəticənin bir-necə üsulla alınma bilməsini;
  - bütün cavablar doğrudur
  - tədqiq olunan obyektin vəziyyəti
  - cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
  - məsələ və ya problemlər
-

Sual: Sistem parametrlərinin çevikliyi nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- sistemin kənarlaşmalara və dəyişkən şəraitə reaksiya vermək bacarığı;
- bütün cavablar doğrudur
- tədqiq olunan obyektin vəziyyəti
- cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
- məsələ və ya problemlər

Sual: Morfoloji təsvir baxımından, sistem ola bilər: (Çəki: 1)

- heterogen sistem, homogen sistem, qarışıq sistem
  - məqsədə nail olmaq üçün mümkün strategiya
  - tədqiq olunan obyektin vəziyyəti
  - cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
  - məsələ və ya problemlər
-

Sual: Heterogen sistemlərə hansı elementlər daxildir? (Çəki: 1)

- müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan elementlər;
  - yalnız bir növ mənşəyi olan elementlər;
  - həm müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan, həm də yalnız bir növ mənşəyi olan elementlər;
  - cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
  - məsələ və ya problemlər
-

Sual: Homogen sistemlərə hansı elementlər daxildir? (Çəki: 1)

- müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan elementlər;
  - yalnız bir növ mənşəyi olan elementlər;
  - həm müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan, həm də yalnız bir növ mənşəyi olan elementlər;
  - cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi məqsədləri
  - məsələ və ya problemlər
-

Sual: Morfoloji təsvir baxımından qarışıq sistemlər hansıdır? (Çəki: 1)

- müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan elementlərdən ibarət ;
  - yalnız bir növ mənşəyi olan elementlərdən ibarət;
  - həm müxtəlif növlü mənşəyi (seçilmiş morfoloji təsvir baxımından elementlərə bölünməyən) olan, həm də yalnız bir növ mənşəyi olan elementlərdən ibarət;
  - cəmiyyətin əsas sosial-iqtisadi sistemi
  - bütün cavablar doğrudur
-

BÖLMƏ: 03#02

Ad	03#02
Suallardan	23
Maksimal faiz	23
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Sistemin davranışı nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin bir vəziyyətdən digərinə keçid prosesidir;
  - zamanın müəyyən anında onun xüsusiyyətlərinin kompleksidir
  - faktorlar çoxluğunun təsiri altında sistemin keyfiyyət vəziyyətində mürəkkəb kəsilməz dəyişiklik
  - inkişaf (təkamül) və funksionallıq;
  - sistem funksiyalarının zaman ərzində təzahürü.
-

Sual: Sistemin inkişafı nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin bir vəziyyətdən digərinə keçid prosesidir;
  - zamanın müəyyən anında onun xüsusiyyətlərinin kompleksidir
  - faktorlar çoxluğunun təsiri altında sistemin keyfiyyət vəziyyətində mürəkkəb kəsilməz dəyişiklik;
  - inkişaf (təkamül) və funksionallıq;
  - sistem funksiyalarının zaman ərzində təzahürü.
-

Sual: Sistemin fəaliyyəti nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin bir vəziyyətdən digərinə keçid prosesidir
  - zamanın müəyyən anında onun xüsusiyyətlərinin kompleksidir
  - faktorlar çoxluğunun təsiri altında sistemin keyfiyyət vəziyyətində mürəkkəb kəsilməz dəyişiklik;
  - inkişaf (təkamül) və funksionallıq;
  - sistem funksiyalarının zaman ərzində təzahürü.
-

Sual: Sistemin funksionallığı nə deməkdir? (Çəki: 1)

- faktorlar çoxluğunun təsiri altında onun keyfiyyət vəziyyətində mürəkkəb kəsilməz dəyişiklik;
  - məqsədini (əsas) dəyişmədən yerinə yetirdiyi iş, sistem funksiyalarının zaman ərzində təzahürü
  - zamanın müəyyən anında onun xüsusiyyətlərinin kompleksidir
  - sistemin bir vəziyyətdən digərinə keçid prosesidir;
  - sistemin məqsədini dəyişərək fəaliyyət göstərməsidir
-

Sual: Sistemin inkişafı nə deməkdir? (Çəki: 1)

- sistemin öz parametrlərini mexanizmi məlum olmayan müəyyən və ya qeyri-müəyyən faktorların təsirindən dəyişməsi;
  - məqsədini (əsas) dəyişmədən yerinə yetirdiyi iş, sistem funksiyalarının zaman ərzində təzahürü;
  - zamanın müəyyən anında onun xüsusiyyətlərinin kompleksidir
  - sistemin bir vəziyyətdən digərinə keçid prosesidir;
  - sistemin məqsədini dəyişərək fəaliyyət göstərməsi, faktorlar çoxluğunun təsiri altında onun keyfiyyət vəziyyətində mürəkkəb kəsilməz dəyişiklik.
-

Sual: İnkişaf edən sistemlərinin əsas əlamətlərinə nə daxil deyil? (Çəki: 1)

- sistemin vəziyyətinin öz-özünə, təbii dəyişiklikləri
- ətraf mühitin ilkin vəziyyətinin dəyişməsinə aparan təsirlərə müqavimət

- resurs axının ətraf mühitlə tarazlığını pozmağa yönəldilmiş resursların daimi axını;
  - sistemin vəziyyətinin öz-özünə, təbii dəyişiklikləri, ətraf mühitin ilkin vəziyyətinin dəyişməsinə aparan təsirlərə müqavimət;
  - element və alt sistemlərin, sistemin əlaqələrinin kəmiyyət dəyişikliyi keyfiyyət dəyişikliyinə səbəb olmur.
-

Sual: Sistemin vəziyyətinin dəyişməsi istiqamətlərinə daxil deyil: (Çəki: 1)

- sistemin parametrlərinin artırılmasına istiqamətlənmiş inkişaf
  - sistemin daxili xarakteristikalarının yaxşılaşdırılmasına istiqamətlənmiş inkişaf
  - sistemin mikro inkişafı.
  - sistemin makro inkişafı
  - sistemin qlobal inkişafı
-

Sual: Sistemin parametrlərinin artırılmasına istiqamətlənmiş inkişaf nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- sistemin böyüməsinə istiqamətlənmiş dəyişikliklərin həyata keçirilməsini
  - sistemin daxili parametrlərinin keyfiyyət dəyişikliklərini
  - sistemin səviyyələrinin dərinləşməsini;
  - sistemin xarici mühitə, makro proseslərə təsirinin artmasını;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin daxili xarakteristikalarının yaxşılaşdırılmasına istiqamətlənmiş inkişaf nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- sistemin böyüməsinə istiqamətlənmiş dəyişikliklərin həyata keçirilməsini
  - sistemin daxili parametrlərinin keyfiyyət dəyişikliklərini
  - sistemin səviyyələrinin dərinləşməsini;
  - sistemin xarici mühitə, makro proseslərə təsirinin artmasını
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin mikro inkişafı nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- sistemin böyüməsinə istiqamətlənmiş dəyişikliklərin həyata keçirilməsini
  - sistemin daxili parametrlərinin keyfiyyət dəyişikliklərini
  - sistemin səviyyələrinin dərinləşməsini
  - sistemin xarici mühitə, makro proseslərə təsirinin artmasını;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin makro inkişafı nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- sistemin böyüməsinə istiqamətlənmiş dəyişikliklərin həyata keçirilməsini
  - sistemin daxili parametrlərinin keyfiyyət dəyişikliklərini
  - sistemin səviyyələrinin dərinləşməsini;
  - sistemin xarici mühitə, makro proseslərə təsirinin artmasını
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Yekun potensialın artırılması qanunu necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- maddi sistem bütün həyat dövrlərini keçdikcə daha çox yekun potensiala malik

olmağa cəhd edir;

- idarəetmə fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması, texnoloji proseslərdə elmi nailiyyətlərdən istifadə, iqtisadiyyatda yeni təsərrüfatçılıq üsullarında dəyişiklik;
  - sistemin inkişafı prosesində onun alt sistemləri arasında və xarici mühitlə tam uyğunlaşma baş verir
  - üst sistemlərə keçid və alt sistemlərin inkişafı;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Mükəmməlləşmə qanunu necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- maddi sistem bütün həyat dövrlərini keçdikcə daha çox yekun potensiala malik olmağa cəhd edir;
  - sistemin inkişafı prosesində onun alt sistemləri arasında və xarici mühitlə tam uyğunlaşma baş verir;
  - üst sistemlərə keçid və alt sistemlərin inkişafı;
  - düzgün cavab yoxdur
  - idarəetmə fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması, texnoloji proseslərdə elmi nailiyyətlərdən istifadə, iqtisadiyyatda yeni təsərrüfatçılıq üsullarında dəyişiklik;
-

Sual: Sistemin uzlaşma qanunu necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- maddi sistem bütün həyat dövrlərini keçdikcə daha çox yekun potensiala malik olmağa cəhd edir;
  - idarəetmə fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması, texnoloji proseslərdə elmi nailiyyətlərdən istifadə, iqtisadiyyatda yeni təsərrüfatçılıq üsullarında dəyişiklik;
  - sistemin inkişafı prosesində onun alt sistemləri arasında və xarici mühitlə tam uyğunlaşma baş verir;
  - üst sistemlərə keçid və alt sistemlərin inkişafı;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – məkan inkişafı nə ilə müşayiət olunur? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ilə;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı ilə;
  - progressiv və ya reqressivliyi ilə;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin təşəkkül tapma anından onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin aşağı düşməsi və ya ləğvinə qədər olan zaman periodu.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin müvəqqəti inkişafının kəsilməzliyi nə ilə müşayiət olunur? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ilə;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı ilə;
  - progressiv və ya reqressivliyi ilə;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin təşəkkül tapma anından onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin aşağı düşməsi və ya ləğvinə qədər olan zaman periodu.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin inkişaf vektoru nə ilə müşayiət olunur? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ilə;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı ilə;
  - progressiv və ya reqressivliyi ilə;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin təşəkkül tapma anından onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin aşağı düşməsi və ya ləğvinə qədər olan zaman periodu.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin inkişaf mexanizminin keyfiyyəti nə ilə müşayiət olunur? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ilə;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı ilə;
  - progressiv və ya reqressivliyi ilə;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin təşəkkül tapma anından onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin aşağı düşməsi və ya ləğvinə qədər olan zaman periodu.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin həyat dövrü necə müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ilə;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı ilə;
  - progressiv və ya reqressivliyi ilə;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin təşəkkül tapma anından onun fəaliyyətinin səmərəliliyinin aşağı düşməsi və ya ləğvinə qədər olan zaman periodu ilə.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin inkişaf mənbəyi nədir? (Çəki: 1)

- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ;
  - sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı
  - progressiv və ya reqressivliyi;
  - sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
  - sistemin məkan-zaman xarakteristikalarının keyfiyyət dəyişikliklərini təmin edən faktor, amil.
-

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin inkişaf mexanizminin əsasları nədir? (Çəki: 1)

- [sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ;
- sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı
- progressiv və ya reqressivliyi;
- sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;

- fundamental qanunlar, qanunauyğunluqlar, prinsip və tendensiyalar.

Sual: Sistemlərin inkişaf istiqamətləri – sistemin səviyyələrinin qarşılıqlı təsir mexanizmi hansı müddəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- istənilən sistemin çoxsəviyyəli təşkil olunması;
- sistemin inkişaf sürətinə görə təkamül və inqilabi inkişafı;
- sistemin daxili mühitinin (tərkibi, strukturu, funksiyaları v. s.) dəyişməsi;
- sistemin ölçülərinin dəyişməsi, sistemin qarşılıqlı təsir sferasının dəyişməsi, qarşılıqlı əlaqələrinin istiqamətləri ;
- fundamental qanunlar, qanunauyğunluqlar, prinsip və tendensiyalar.

Sual: Hansı sistemlər özünü inkişaf etdirən sistemlər adlanır? (Çəki: 1)

- öz daxilində öz maddi, enerji, informasiya, insan və ya təşkilati resursları hesabına təkamülə uğrayan sistemlər;
- alt sistemlər və alt sistemin elementləri arasında müxtəlif (maddi, informativ, pul, energetik və s.) əlaqələr olan sistemlərdir.
- funksionallığında insan, maşın və təbiət vasitələrinin iştirakı və s. - malik olan sistemlər,
- genişlənən struktura malik olmayan (məsələn, iyerarxik səviyyə tətbiq edilməsi mümkün olmayan) sistemlər,.
- düzgün cavab yoxdur.

Bölmə: 04#02

Ad	04#02
Suallardan	17
Maksimal faiz	17
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Dinamik sistemlər hansıdır? (Çəki: 1)

- insan təfəkkürünün məhsulu olan biliklər, nəzəriyyələr, fərziyyələr və s.
- maddi obyektlər çoxluğundan ibarət olur.
- müəyyən vaxt ərzində sistemin vəziyyəti dəyişmir.
- funksionallığı prosesində vəziyyət dəyişməsi baş verir.
- elementlərinin istənilən andakı vəziyyəti özündən əvvəlki və ya sonrakı andakı vəziyyəti ilə tamamilə müəyyən olunur.

Sual: Determinləşmiş sistemlər hansıdır? (Çəki: 1)

- insan təfəkkürünün məhsulu olan biliklər, nəzəriyyələr, fərziyyələr və s.
- maddi obyektlər çoxluğundan ibarət olur.
- müəyyən vaxt ərzində sistemin vəziyyəti dəyişmir.
- funksionallığı prosesində vəziyyət dəyişməsi baş verir.
- elementlərinin istənilən andakı vəziyyəti özündən əvvəlki və ya sonrakı andakı

vəziyyəti ilə tamamilə müəyyən olunur.

Sual: Ehtimallı sistemlər hansıdır? (Çəki: 1)

- insan təfəkkürünün məhsulu olan biliklər, nəzəriyyələr, fərziyyələr və s
  - maddi obyektlər çoxluğundan ibarət olur.
  - müəyyən vaxt ərzində sistemin vəziyyəti dəyişmir.
  - sistemin vəziyyətini əvvəlcədən söyləmək mümkün olmur.
  - funksionallığı prosesində vəziyyət dəyişməsi baş verir.
-

Sual: Hansı sistemlərə sadə sistem deyilir? (Çəki: 1)

- genişlənən struktura malik olmayan (məsələn, iyerarxik səviyyə tətbiq edilməsi mümkün olmayan) sistemlərdir.
  - genişlənən struktura malik olan, elementləri öz növbəsində sadə alt sistemlər olan sistemlərdir.
  - alt sistemlər və alt sistemin elementləri arasında müxtəlif (maddi, informativ, pul, energetik və s.) əlaqələr olan sistemlərdir.
  - funksionallığında insan, maşın və təbiət vasitələrinin iştirakı və s. - malik olan sistemlərdir.
  - elementlərin öz-özünə əmələ gəməsinin mövcudluğu olan sistemlərdir
-

Sual: Hansı sistemlərə mürəkkəb sistem deyilir? (Çəki: 1)

- genişlənən struktura malik olmayan (məsələn, iyerarxik səviyyə tətbiq edilməsi mümkün olmayan) sistemlərdir
  - genişlənən struktura malik olan, elementləri öz növbəsində sadə alt sistemlər olan sistemlərdir.
  - alt sistemlər və alt sistemin elementləri arasında müxtəlif (maddi, informativ, pul, energetik və s.) əlaqələr olan sistemlərdir.
  - funksionallığında insan, maşın və təbiət vasitələrinin iştirakı və s. - malik olan sistemlərdir.
  - elementlərin öz-özünə əmələ gəməsinin mövcudluğu olan sistemlərdir.
-

Sual: Hansı sistemlərə böyük sistem deyilir? (Çəki: 1)

- genişlənən struktura malik olmayan (məsələn, iyerarxik səviyyə tətbiq edilməsi mümkün olmayan) sistemlərdir.
  - genişlənən struktura malik olan, elementləri öz növbəsində sadə alt sistemlər olan sistemlərdir.
  - alt sistemlər və alt sistemin elementləri arasında müxtəlif (maddi, informativ, pul, energetik və s.) əlaqələr olan sistemlərdir.
  - funksionallığında insan, maşın və təbiət vasitələrinin iştirakı və s. - malik olan sistemlərdir.
  - alt sistemlər və alt sistemin elementləri arasında müxtəlif (maddi, informativ, pul, energetik və s.) əlaqələr olan; sistemin açıqlığı; sistemdə elementlərin öz-özünə əmələ gəməsinin mövcudluğu; sistemin funksionallığında insan, maşın və təbiət vasitələrinin iştirakı və s. - malik olan sistemlərdir.
-

Sual: Struktur və ya təşkilati tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- qurulma, təsvir, struktur idarəetmə üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - alqoritmin fəaliyyətinin təsviri və ya sistemlə idarəetmə, sistemin funksional təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resuslar çatışmır;
-

Sual: Dinamik və ya müvəqqəti tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- qurulma, təsvir, struktur idarəetmə üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - alqoritmin fəaliyyətinin təsviri və ya sistemlə idarəetmə, sistemin funksional təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resuslar çatışmır;
-

Sual: İnformasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi, infooloji tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- qurulma, təsvir, struktur idarəetmə üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - alqoritmin fəaliyyətinin təsviri və ya sistemlə idarəetmə, sistemin funksional təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resuslar çatışmır;
-

Sual: Hesablama və ya reallaşdırılma, tədqiqat tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- qurulma, təsvir, struktur idarəetmə üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - səmərəli proqnoz, sistemin parametrlərinin hesablanması və ya onların həyata keçirilməsi üçün resuslar çatışmır;
  - dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resuslar çatışmır;
-

Sual: Alqoritmik və ya konstruktiv tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
- sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
- səmərəli proqnoz, sistemin parametrlərinin hesablanması və ya onların həyata keçirilməsi üçün resuslar çatışmır;
- alqoritmin fəaliyyətinin təsviri və ya sistemlə idarəetmə, sistemin funksional təsviri üçün resuslar çatışmır;

- dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resuslar çatışmır;
-

Sual: İnkişaf və ya təkamül (tədrici inkişaf), özünütəşkil tipli mürəkkəblikdə olan sistemlər necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistemin davranışının təsviri və onu trayektoriya ilə idarə etmək üçün resuslar çatışmır;
  - sistemin informasiyalı və ya informasiyalı-məntiqi təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - səmərəli proqnoz, sistemin parametrlərinin hesablanması və ya onların həyata keçirilməsi üçün resuslar çatışmır;
  - alqoritmin fəaliyyətinin təsviri və ya sistemlə idarəetmə, sistemin funksional təsviri üçün resuslar çatışmır;
  - dayanıqlı inkişaf, özünütəşkil üçün resurslar çatışmır;
-

Sual: Böyük sistemlər üçün strukturun mövcudluğu əlamətləri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistemin necə qurulduğu, hansı əlamətlər və elementlərdən ibarət olduğunu, onların hansı funksiyaları və qarşılıqlı əlaqələri olduğunu, xarici mühitlə sistemin necə qarşılıqlı təsirdə olduğunu bilmək olar;
  - alt sistemlərin və elementlərin ayrıca məqsədləri sistemin funksionallığı məqsədinə tabe olmalıdır;
  - sistemin parametrlərinin təsadüfi daxili dəyişmələri və xarici mühitin stabilliyi pozan təsirləri şəraitində sistem öz funksionallığını yerinə yetirir;
  - elementləri və alt sistemləri təbiətə və obyektlərin funksionallığı prinsiplərinə görə ən müxtəlifdirlər;
  - elementləri arasında ziddiyyətlər mövcuddur.
-

Sual: Böyük sistemlər üçün vahid funksionallıq məqsədinin mövcudluğu əlaməti hansıdır? (Çəki: 1)

- sistemin necə qurulduğu, hansı əlamətlər və elementlərdən ibarət olduğunu, onların hansı funksiyaları və qarşılıqlı əlaqələri olduğunu, xarici mühitlə sistemin necə qarşılıqlı təsirdə olduğunu bilmək olar;
  - alt sistemlərin və elementlərin ayrıca məqsədləri sistemin funksionallığı məqsədinə tabe olmalıdır;
  - sistemin parametrlərinin təsadüfi daxili dəyişmələri və xarici mühitin stabilliyi pozan təsirləri şəraitində sistem öz funksionallığını yerinə yetirir;
  - elementləri və alt sistemləri təbiətə və obyektlərin funksionallığı prinsiplərinə görə ən müxtəlifdirlər;
  - elementləri arasında ziddiyyətlər mövcuddur.
-

Sual: Böyük (mürəkkəb) sistemlərin analizi və sintezində sistemli yanaşma məsələsi nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- idarəetmə ilə, xüsusi halda, qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;
- qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün maksimum effektin və müvafiq seçimin həyata keçirilməsi;
- məqsədlərin, metodların və onlara nail olma vasitələrinin bütün mümkün, planlaşdırılmış nəticələrinin geniş, hərtərəfli olaraq qiymətləndirilməsi
- qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;

- bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Mürəkkəb sistemlərin yaradılması və istifadə edilməsinin funksional məsələləri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistem vasitəsilə onun təyinatının yerinə yetirilməsini təmin edən və iş qabiliyyətini dəstəkləyən tədbirlər;
- planlaşdırma, əməliyyat kompleksləri, resursların idarə edilməsi və sistemin inkişaf etdirilməsi;
- qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün maksimum effektin və müvafiq seçimin həyata keçirilməsi;
- məqsədlərin, metodların və onlara nail olma vasitələrinin bütün mümkün, planlaşdırılmış nəticələrinin geniş, hərtərəfli olaraq qiymətləndirilməsi
- qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;
-

Sual: Mürəkkəb sistemlərin yaradılması və istifadə edilməsinin əməli məsələləri hansıdır? (Çəki: 1)

- sistem vasitəsilə onun təyinatının yerinə yetirilməsini təmin edən və iş qabiliyyətini dəstəkləyən tədbirlər;
- planlaşdırma, əməliyyat kompleksləri, resursların idarə edilməsi və sistemin inkişaf etdirilməsi;
- qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün maksimum effektin və müvafiq seçimin həyata keçirilməsi;
- məqsədlərin, metodların və onlara nail olma vasitələrinin bütün mümkün, planlaşdırılmış nəticələrinin geniş, hərtərəfli olaraq qiymətləndirilməsi;
- qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;
-

BÖLMƏ: 05#02

Ad	05#02
Suallardan	26
Maksimal faiz	26
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Sistemin elementlərinə görə informasiya necə ola bilər? (Çəki: 1)

- ilkin, aralıq, son;
- sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit
- ilkin, təkrar;
- statik, dinamik;
- sintaksis, semantik, pragmatik
-

Sual: Sistemin strukturuna görə informasiya necə ola bilər? (Çəki: 1)

- ilkin, aralıq, son;

- sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit
  - ilkin, təkrar;
  - statik, dinamik;
  - idarəedici, məsləhətçi, çevirici.
-

Sual: Ərazi nisbətində görə informasiya necə ola bilər? (Çəki: 1)

- ilkin, aralıq, son;
  - sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit;
  - ilkin, təkrar;
  - statik, dinamik;
  - federativ, məhəlli, yerli, hüquqi səxsə aid olan, fiziki səxsə aid olan.
-

Sual: Müdaxilə imkanına görə informasiya necə ola bilər? (Çəki: 1)

- sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit;
  - açıq və ya ümumi istifadəli, qapalı və ya məxfi;
  - ilkin, təkrar;
  - statik, dinamik;
  - federativ, məhəlli, yerli, hüquqi səxsə aid olan, fiziki səxsə aid olan.
-

Sual: Predmet sahəsinə, istifadə xarakterinə görə informasiya necə ola bilər? (Çəki: 1)

- sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit;
  - açıq və ya ümumi istifadəli, qapalı və ya məxfi;
  - statistik, kommersion, normativ, sorğu, elmi, tədris, metodik və s. qarışıq;
  - dünyagörüşü, estetik, dini, elmi, məişət, texniki, iqtisqdi, texnoloji.
  - federativ, məhəlli, yerli, hüquqi səxsə aid olan, fiziki səxsə aid olan.
-

Sual: İnformasiya fəlsəfi aspektdə necə ola bilər? (Çəki: 1)

- sabit, dəyişən, qarışıq – şərti-sabit;
  - açıq və ya ümumi istifadəli, qapalı və ya məxfi;
  - statistik, kommersion, normativ, sorğu, elmi, tədris, metodik və s. qarışıq;
  - texniki, iqtisqdi, dünyagörüşü, estetik, dini, elmi, məişət, texnoloji;
  - federativ, məhəlli, yerli, hüquqi səxsə aid olan, fiziki səxsə aid olan.
-

Sual: İnformasiyanın (məlumatın) əsas xüsusiyyətləri hansıdır? (Çəki: 1)

- tamlıq, kodlaşdırma qabiliyyəti və qənaətçillik;
  - aktualıq və əhəmiyyətlik, aydınlıq;
  - informativlik və dəyərlilik, kütləvilik;
  - seçmə qabiliyyəti, ünvanlılıq, məxfilik;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İnformasiyanın alınması və istifadəsi metodlarının tiplərinə aid deyil? (Çəki: 1)

- empirik (təcrübi) metodlar;
- nəzəri metodlar;
- empirik-nəzəri metodlar (qarışıq, yarıempirik)

- empirik (təcrübi) metodlar, empirik-nəzəri informasiyanın alınması metodları;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Empirik metodlar: müşahidə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- ilkin informasiyanın yığılması və ya sistem haqqında (sistemdə) empirik sübutlar;
  - tədqiq olunan sistem və ya sistemlərin oxşarlıq və fərqlərin müəyyən edilməsi;
  - axtarış, empirik faktların dürüst ifadə olunması;
  - tədqiq olunan sistemlərin (sistemin) xüsusiyyətlərini aşkara çıxarmaq üçün məqsədyönlü dəyişikliklər;
  - düzgün cavab yoxdur
-

Sual: Empirik metodlar: müqayisə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- ilkin informasiyanın yığılması və ya sistem haqqında (sistemdə) empirik sübutlar;
  - tədqiq olunan sistem və ya sistemlərin oxşarlıq və fərqlərin müəyyən edilməsi;
  - axtarış, empirik faktların dürüst ifadə olunması;
  - tədqiq olunan sistemlərin (sistemin) xüsusiyyətlərini aşkara çıxarmaq üçün məqsədyönlü dəyişikliklər;
  - düzgün cavab yoxdur
-

Sual: Empirik metodlar: ölçmə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- ilkin informasiyanın yığılması və ya sistem haqqında (sistemdə) empirik sübutlar;
  - tədqiq olunan sistem və ya sistemlərin oxşarlıq və fərqlərin müəyyən edilməsi;
  - axtarış, empirik faktların dürüst ifadə olunması;
  - tədqiq olunan sistemlərin (sistemin) xüsusiyyətlərini aşkara çıxarmaq üçün məqsədyönlü dəyişikliklər;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Empirik metodlar: təcrübə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- ilkin informasiyanın yığılması və ya sistem haqqında (sistemdə) empirik sübutlar;
  - tədqiq olunan sistem və ya sistemlərin oxşarlıq və fərqlərin müəyyən edilməsi;
  - axtarış, empirik faktların dürüst ifadə olunması;
  - tədqiq olunan sistemlərin (sistemin) xüsusiyyətlərini aşkara çıxarmaq üçün məqsədyönlü dəyişikliklər;
  - sistem haqqında (sistemdə) empirik sübutlar.
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: mücərrədləşdirmə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- obyektin (və ya obyektlərin) ümumi xüsusiyyətlərinin və tərəflərinin müəyyən edilməsi, sistemin və ya obyektin onların modelləri ilə əvəz olunması;
  - qarşılıqlı əlaqələrinin aşkara çıxarılması məqsədilə sistemin alt sistemlərə bölünməsi
  - mühitlə qarşılıqlı əlaqələrinin saxlamaqla sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - qarşılıqlı əlaqələrin aydınlaşdırılması məqsədilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi;
  - mühitlə qarşılıqlı əlaqələrin saxlanması şərti ilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: təhlil necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- obyektin (və ya obyektlərin) ümumi xüsusiyyətlərinin və tərəflərinin müəyyən edilməsi, sistemin və ya obyektin onların modelləri ilə əvəz olunması;
  - qarşılıqlı əlaqələrinin aşkara çıxarılması məqsədilə sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrinin saxlamaqla sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - qarşılıqlı əlaqələrin aydınlaşdırılması məqsədilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrin saxlanması şərti ilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi.
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: dekompozisiya necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- obyektin (və ya obyektlərin) ümumi xüsusiyyətlərinin və tərəflərinin müəyyən edilməsi, sistemin və ya obyektin onların modelləri ilə əvəz olunması;
  - qarşılıqlı əlaqələrinin aşkara çıxarılması məqsədilə sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrinin saxlamaqla sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - qarşılıqlı əlaqələrin aydınlaşdırılması məqsədilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrin saxlanması şərti ilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: sintez necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- obyektin (və ya obyektlərin) ümumi xüsusiyyətlərinin və tərəflərinin müəyyən edilməsi, sistemin və ya obyektin onların modelləri ilə əvəz olunması;
  - qarşılıqlı əlaqələrinin aşkara çıxarılması məqsədilə sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrinin saxlamaqla sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - qarşılıqlı əlaqələrin aydınlaşdırılması məqsədilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrin saxlanması şərti ilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: kompozisiya necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- obyektin (və ya obyektlərin) ümumi xüsusiyyətlərinin və tərəflərinin müəyyən edilməsi, sistemin və ya obyektin onların modelləri ilə əvəz olunması;
  - qarşılıqlı əlaqələrinin aşkara çıxarılması məqsədilə sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrinin saxlamaqla sistemin alt sistemlərə bölünməsi;
  - qarşılıqlı əlaqələrin aydınlaşdırılması məqsədilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi;
  - mühtlə qarşılıqlı əlaqələrin saxlanması şərti ilə alt sistemlərin sistemə birləşdirilməsi
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: induksiya necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- alt sistemlər haqqındakı biliklərə əsasən sistem haqqında biliklərin əldə olunması; əvvəlcə səmərəli həlli, situasiyaları, sonra onun həll edəcəyi problemi müəyyən etmək;
- sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
- alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem

haqqında biliyin əldə olunması.

- modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması
  - sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünüülən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması.
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: deduksiya necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- alt sistemlər haqqındakı biliklərə əsasən sistem haqqında biliklərin əldə olunması; əvvəlcə səmərəli həlli, situasiyaları, sonra onun həll edəcəyi problemi müəyyən etmək;
  - sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
  - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması.
  - modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması;
  - sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünüülən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması.
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: evristika necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- alt sistemlər haqqındakı biliklərə əsasən sistem haqqında biliklərin əldə olunması; əvvəlcə səmərəli həlli, situasiyaları, sonra onun həll edəcəyi problemi müəyyən etmək;
  - sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
  - nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
  - modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması
  - sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünüülən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması.
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: modelləşdirmə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- alt sistemlər haqqındakı biliklərə əsasən sistem haqqında biliklərin əldə olunması; əvvəlcə səmərəli həlli, situasiyaları, sonra onun həll edəcəyi problemi müəyyən etmək;
  - sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
  - nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
  - modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması;
  - sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünüülən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması
-

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: tarixi metod necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- alt sistemlər haqqındakı biliklərə əsasən sistem haqqında biliklərin əldə olunması; əvvəlcə səmərəli həlli, situasiyaları, sonra onun həll edəcəyi problemi müəyyən etmək;
- sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
- nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
- modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması;
- sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünüülən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması

Sual: İdrak prosesi nədir? (Çəki: 1)

- informasiyanın aktualaşdırılmasının iyerarxik sistemidir, hansı ki, iyerarxiyanın hər bir növbəti səviyyəsindəki bilik özündən əvvəlki səviyyədəki biliyin aktualaşdırılmasının inteqral nəticəsidir, adi hissi qavramadan mürəkkəb aksiomatik və mucərrəd nəzəriyyələrə qədər informasiya resurslarının inteqrasiyası prosesidir;
  - planlaşdırma, əməliyyat kompleksləri, resursların idarə edilməsi və sistemin inkişaf etdirilməsi;
  - qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün maksimum effektin və müvafiq seçimin həyata keçirilməsi;
  - məqsədlərin, metodların və onlara nail olma vasitələrinin bütün mümkün, planlaşdırılmış nəticələrinin geniş, hərtərəfli olaraq qiymətləndirilməsi;
  - qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;
-

Sual: Verilənlər nədir? (Çəki: 1)

- semantik mənaları nəzərə alınmadan mənbəyinin köməyi ilə aktualaşdırılmış sintetik siqnallar, obrazlardır:
  - müəyyən məlumatlar, biliklər ardıcılığıdır, hansı ki, müəyyən simvol, obraz, işarə, hərəkət, səs və s. tipli işarələrin köməyi ilə aktualaşdırılır;
  - müəyyən məqsəd və struktur əldə etməyi təmin edən informasiyadır;
  - müəyyən məlumatlar, aktualaşdırılmış sintetik siqnallardır;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: İnformasiya nədir? (Çəki: 1)

- semantik mənaları nəzərə alınmadan mənbəyinin köməyi ilə aktualaşdırılmış sintetik siqnallar, obrazlardır:
  - müəyyən məlumatlar, biliklər ardıcılığıdır, hansı ki, müəyyən simvol, obraz, işarə, hərəkət, səs və s. tipli işarələrin köməyi ilə aktualaşdırılır, bir sıra semantik mənaları nəzərə alınmaqla baxılan verilənlərdir;
  - müəyyən məqsəd və struktur əldə etməyi təmin edən informasiyadır;
  - müəyyən məlumatlar, aktualaşdırılmış sintetik siqnallardır;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Bilik nədir? (Çəki: 1)

- semantik mənaları nəzərə alınmadan mənbəyinin köməyi ilə aktualaşdırılmış sintetik siqnallar, obrazlardır:
  - müəyyən məlumatlar, biliklər ardıcılığıdır, hansı ki, müəyyən simvol, obraz, işarə, hərəkət, səs və s. tipli işarələrin köməyi ilə aktualaşdırılır, bir sıra semantik mənaları nəzərə alınmaqla baxılan verilənlərdir;
  - müəyyən məqsəd və struktur əldə etməyi təmin edən informasiyadır;
  - müəyyən məlumatlar, aktualaşdırılmış sintetik siqnallardır;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Bölmə: 05#03

Suallardan	9
Maksimal faiz	9
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: məntiqi metod necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- müəyyən alt sistemlərini, əlaqələrini və elementlərini düşünülmüş, dərk edilmiş şəkildə yenidən yaratmaqla sistem haqqında biliyin axtarılması;
- sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
- nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
- modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması;
- sistem haqqında biliyin onun əvvəlki dövrlərdəki, real mövcud olan və ya düşünülmən, ehtimal olunan (virtual) tarixindən istifadə etməklə əldə olunması

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: maketləşdirmə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- müəyyən alt sistemlərini, əlaqələrini və elementlərini düşünülmüş, dərk edilmiş şəkildə yenidən yaratmaqla sistem haqqında biliyin axtarılması;
- sistem haqqında biliklərə əsasən alt sistemlər haqqında biliklərin əldə olunması; problemi müəyyənləşdirmək və sonra onun həlli situasiyalarını axtarmaq;
- nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
- modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması;
- obyekt və ya sistem maketi üzrə yəni, struktur, funksional, təşkilati və texnoloji alt sistemlərin sadə şəkildə təqdim olunması vasitəsilə, bu alt sistemlərin qarşılıqlı təsirlərinin və əlaqələrinin başa düşülməsi üçün informasiyanı saxlamaqla informasiyanın əldə olunması;

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: aktuallaşdırma necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- müəyyən alt sistemlərini, əlaqələrini və elementlərini düşünülmüş, dərk edilmiş şəkildə yenidən yaratmaqla sistem haqqında biliyin axtarılması;
- statik vəziyyətdən dinamik vəziyyətə çevrilməklə informasiyanın əldə olunması;
- nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
- modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması
- obyekt və ya sistem maketi üzrə yəni, struktur, funksional, təşkilati və texnoloji alt sistemlərin sadə şəkildə təqdim olunması vasitəsilə, bu alt sistemlərin qarşılıqlı təsirlərinin və əlaqələrinin başa düşülməsi üçün informasiyanı saxlamaqla informasiyanın əldə olunması;

Sual: Empirik-nəzəri metodlar: vizuallaşdırma necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- müəyyən alt sistemlərini, əlaqələrini və elementlərini düşünülmüş, dərk edilmiş şəkildə yenidən yaratmaqla sistem haqqında biliyin axtarılması;
- statik vəziyyətdən dinamik vəziyyətə çevrilməklə informasiyanın əldə olunması;

- nəzəri tədqiqatın məntiqi və metodik üsulları sistemi - alt sistemlər haqqındakı biliklər və müşahidələrə, təcrübəyə əsasən sistem haqqında biliyin əldə olunması;
  - modellər və/və ya alətlərin köməyi ilə obyekt haqqında biliyin əldə olunması
  - aktuallaşdırılan sistemin vəziyyətlərinin əyani və ya vizual təqdimatının köməyi ilə informasiyanın əldə olunması.
-

Sual: Nəzəri metodlar: mücərrəddən konkretə keçid (yüksəliş) necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistem haqqında biliklərin onun ağılda, düşüncədə mücərrəd təzahürlər haqqındakı biliklər əsasında əldə olunması;
  - sistem və ya onun alt sistemləri haqqında biliklərin həqiqətdə mövcud olmayan sistem və/və ya alt sistemi fikrən qurmaq, düşüncədə təsəvvür etmək yolu ilə əldə olunması;
  - sistem haqqında biliklərin işarə və ya düsturların, yəni süni mənşəli dillərin, məsələn, riyazi dilin köməyi ilə (və ya riyazi, formal təsvir, təqdimat) əldə olunması;
  - sistem və ya proses haqqında biliklərin bəzi, məhz bu məqsədə görə formalaşdırılmış aksiomların və bu sistem aksiomlarından nəticə kimi alınmış qaydalarının köməyi ilə əldə olunması;
  - sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması.
-

Sual: Nəzəri metodlar: ideallaşdırma necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistem haqqında biliklərin onun ağılda, düşüncədə mücərrəd təzahürlər haqqındakı biliklər əsasında əldə olunması;
  - sistem və ya onun alt sistemləri haqqında biliklərin həqiqətdə mövcud olmayan sistem və/və ya alt sistemi fikrən qurmaq, düşüncədə təsəvvür etmək yolu ilə əldə olunması;
  - sistem haqqında biliklərin işarə və ya düsturların, yəni süni mənşəli dillərin, məsələn, riyazi dilin köməyi ilə (və ya riyazi, formal təsvir, təqdimat) əldə olunması;
  - sistem və ya proses haqqında biliklərin bəzi, məhz bu məqsədə görə formalaşdırılmış aksiomların və bu sistem aksiomlarından nəticə kimi alınmış qaydalarının köməyi ilə əldə olunması
  - sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması.
-

Sual: Nəzəri metodlar: formalaşdırma necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistem haqqında biliklərin onun ağılda, düşüncədə mücərrəd təzahürlər haqqındakı biliklər əsasında əldə olunması;
  - sistem və ya onun alt sistemləri haqqında biliklərin həqiqətdə mövcud olmayan sistem və/və ya alt sistemi fikrən qurmaq, düşüncədə təsəvvür etmək yolu ilə əldə olunması;
  - sistem haqqında biliklərin işarə və ya düsturların, yəni süni mənşəli dillərin, məsələn, riyazi dilin köməyi ilə (və ya riyazi, formal təsvir, təqdimat) əldə olunması;
  - sistem və ya proses haqqında biliklərin bəzi, məhz bu məqsədə görə formalaşdırılmış aksiomların və bu sistem aksiomlarından nəticə kimi alınmış qaydalarının köməyi ilə əldə olunması;
  - sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması.
-

Sual: sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması. (Çəki: 1)

- sistem haqqında biliklərin onun ağılda, düşüncədə mücərrəd təzahürlər haqqındakı biliklər əsasında əldə olunması;
- sistem və ya onun alt sistemləri haqqında biliklərin həqiqətdə mövcud olmayan sistem və/və ya alt sistemi fikrən qurmaq, düşüncədə təsəvvür etmək yolu ilə əldə olunması;
- sistem haqqında biliklərin işarə və ya düsturların, yəni süni mənşəli dillərin, məsələn, riyazi dilin köməyi ilə (və ya riyazi, formal təsvir, təqdimat) əldə olunması;
- sistem və ya proses haqqında biliklərin bəzi, məhz bu məqsədə görə formalaşdırılmış aksiomların və bu sistem aksiomlarından nəticə kimi alınmış qaydalarının köməyi ilə əldə olunması;
- sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması.

Sual: Nəzəri metodlar: virtuallaşdırma necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistem haqqında biliklərin onun ağılda, düşüncədə mücərrəd təzahürlər haqqındakı biliklər əsasında əldə olunması;
- sistem və ya onun alt sistemləri haqqında biliklərin həqiqətdə mövcud olmayan sistem və/və ya alt sistemi fikrən qurmaq, düşüncədə təsəvvür etmək yolu ilə əldə olunması;
- sistem haqqında biliklərin işarə və ya düsturların, yəni süni mənşəli dillərin, məsələn, riyazi dilin köməyi ilə (və ya riyazi, formal təsvir, təqdimat) əldə olunması;
- sistem və ya proses haqqında biliklərin bəzi, məhz bu məqsədə görə formalaşdırılmış aksiomların və bu sistem aksiomlarından nəticə kimi alınmış qaydalarının köməyi ilə əldə olunması;
- sistem haqqında biliklərin xüsusi mühitin, şəraitin, situasiyanın yaradılması ilə əldə olunması.

BÖLMƏ: 06#02

Ad	06#02
Suallardan	15
Maksimal faiz	15
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Sistemin entropiyası nədir? (Çəki: 1)

- sistemin qeyri müəyyənliyinin kəmiyyətə ifadəsi;
- informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında müəyyən məlumatlar;
- informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında ilkin məlumatsızlıq;
- informasiya alındıqdan sonra sistemin qeyri-müəyyənlik vəziyyəti;
- düzgün cavab yoxdur.

Sual: Sistemin apiror entropiyası nədir? (Çəki: 1)

- sistemin qeyri müəyyənliyinin kəmiyyətə ifadəsi;
  - informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında müəyyən məlumatlar;
  - informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında ilkin məlumatsızlıq;
  - informasiya alındıqdan sonra sistemin qeyri-müəyyənlik vəziyyəti;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin aposterior entropiyası nədir? (Çəki: 1)

- sistemin qeyri müəyyənliyinin kəmiyyətə ifadəsi;
  - informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında müəyyən məlumatlar
  - informasiyanın alınmasına qədər sistem haqqında ilkin məlumatsızlıq
  - informasiya alındıqdan sonra sistemin qeyri-müəyyənlik vəziyyəti;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Entropiyanın xassələrinə aiddir (Çəki: 1)

- yəqin və qeyri-mümkün hadisənin entropiyası sıfır bərabərdir
  - entropiya sıfır bərabər olduqda informasiya maksimum olur;
  - bərabər ehtimallı hallarda entropiya maksimaldır;
  - asılı olmayan obyektlərin entropiyası onların entropiyaları cəminə bərabərdir;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: R. Xartli və K.Şennon ölçüsü informasiyanın miqdarını qiymətləndirmək üçün hansı yanaşmaya aiddir? (Çəki: 1)

- statistik yanaşma;
  - semantik yanaşma;
  - praqmatik yanaşma;
  - struktur yanaşma;
  - praqmatik və struktur yanaşma.
-

Sual: Praqmatik yanaşmanı ilk dəfə hansı alim araşdırmışdır? (Çəki: 1)

- A.A.Xarkeviç;
  - R. Xartli
  - K.Şennon;
  - N. Viner
  - A.N. Kolmoqorov
-

Sual: İnformasiyanın miqdarını qiymətləndirmək üçün statistik yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- informasiyanı onun məzmunundan asılı olmadan qiymətləndirir;
  - informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur;
  - informasiyanın əhəmiyyətliliyinin ölçüsü kimi qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün lazım olan informasiyanın miqdarını təyin edir;
  -) informasiyanın saxlanması, yenidən təşkil edilməsi, seçilməsi, informasiyanın həcmnin artırılması və s.
  - informasiyanı onun məzmunundan asılı olmadan qiymətləndirir və informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur.
-

Sual: İnformasiyanın miqdarını qiymətləndirmək üçün semantik yanaşma hansıdır?

(Çəki: 1)

- informasiyanı onun məzmunundan saılı olmadan qiymətləndirir;
  - informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur
  - informasiyanın əhəmiyyətliliyinin ölçüsü kimi qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün lazım olan informasiyanın miqdarını təyin edir;
  - informasiyanın saxlanması, yenidən təşkil edilməsi, seçilməsi, informasiyanın həcmnin artırılması və s.
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: İnformasiyanın miqdarını qiymətləndirmək üçün praqmatik yanaşma hansıdır?

(Çəki: 1)

- informasiyanı onun məzmunundan saılı olmadan qiymətləndirir;
  - informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur;
  - informasiyanın əhəmiyyətliliyinin ölçüsü kimi qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün lazım olan informasiyanın miqdarını təyin edir;
  - informasiyanın saxlanması, yenidən təşkil edilməsi, seçilməsi, informasiyanın həcmnin artırılması və s.
  - informasiyanı onun məzmunundan saılı olmadan qiymətləndirir və informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur.
-

Sual: İnformasiyanın miqdarını qiymətləndirmək üçün struktur yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

1)

- informasiyanı onun məzmunundan saılı olmadan qiymətləndirir;
  - informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur;
  - informasiyanın əhəmiyyətliliyinin ölçüsü kimi qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün lazım olan informasiyanın miqdarını təyin edir;
  - informasiyanın saxlanması, yenidən təşkil edilməsi, seçilməsi, informasiyanın həcmnin artırılması və s.
  - informasiyanı onun məzmunundan saılı olmadan qiymətləndirir və informasiyanın məzmununu ölçmək üçün tezarus (lüğət) ölçü üsuludur.
-

Sual: İnformasiyaya sintaksis aspektdə baxıldıqda informasiya bazasında nələri daha yaxşı qaydada həyata keçirməyə imkan yaranır: (Çəki: 1)

- axtarışını;
  - yazılmasını,
  - dəyişdirilməsini,
  - təzələnməsini;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: 2. İnformasiyaya sintaksis aspektdə baxıldıqda imkan yaranır: (Çəki: 1)

- a) informasiyanın məzmunu mənası və istifadə edilmə xüsusiyyətindən asılı olmayaraq sistemdə işarələr arasında olan münasibətlərin kəmiyyətçə müəyyənləşdirilməsinə;
- məşində işlənməsi texnologiyasının səmərəli seçilməsinə və layihələndirilməsinə;
- məşindəşiyıcılarının, onların maketlərinin səmərəli qurulmasına;

- informasiya bazasında informasiyanın axtarışını həyata keçirməyə;
- bütün cavablar doğrudur.

Sual: İnformasiya semantik (məna) tədqiq edildikdə imkan yaranır: (Çəki: 1)

- idarəetmə obyektinin vəziyyətini əks etdirən informasiyanın məzmununu açmağa;
- işarələr arasında olan münasibətlərin öyrənilməsinə;
- ölçü vahidlərinin məna öyrənilməsinə;
- informasiyanı əvvəlcədən mövcud informasiyalar ilə əlaqələndirməyə
- bütün cavablar doğrudur.

Sual: İnformasiyaya pragmatik aspektdə baxıldıqda nə müəyyən edilir: (Çəki: 1)

- idarəetmə prosesində idarəetmə qərarlarının qəbulu üçün informasiyanın praktiki cəhətdən nə qədər faydalı və qiymətli olması;
- planlaşdırma, əməliyyat kompleksləri, resursların idarə edilməsi və sistemin inkişaf etdirilməsi;
- qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq üçün maksimum effektin və müvafiq seçimin həyata keçirilməsi;
- məqsədlərin, metodların və onlara nail olma vasitələrinin bütün mümkün, planlaşdırılmış nəticələrinin geniş, hərtərəfli olaraq qiymətləndirilməsi
- qərar qəbulu ilə əlaqədar fəaliyyətin başlanmasına qədər məqsədlərin formalaşdırılması və onların səviyyələrinin aydınlaşdırılması;

Sual: İnformasiyanın pragmatik aspektdə öyrənilməsi istehlakçılar üçün hansı imkan yaradır? (Çəki: 1)

- informasiyanın zərurilik və kafilik dərəcəsini müəyyənləşdirməyə;
- faydalı informasiyanın həcmi müəyyənləşdirməyə;
- faydasız sənədlər küliyyatının miqdarını müəyyənləşdirməyə;
- informasiyanın işlədilməsinin texniki vasitələrini hesablamağa;
- bütün cavablar doğrudur.

Bölmə: 06#03

Ad	06#03
Suallardan	4
Maksimal faiz	4
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Struktur yanaşmada informasiyanın təşkilinin hansı strukturlarına baxılır? (Çəki: 1)

- məntiqi və fiziki;
- iyerarxik;
- şəbəkə;
- matris;
- iyerarxik və şəbəkə;

Sual: Struktur yanaşmada ən kiçik bölünməz informasiya vahidi hansıdır? (Çəki: 1)

- sətir;
  - göstərici;
  - rekvizit;
  - massiv;
  - informasiya bazası.
-

Sual: Xartli və Şennon düsturlarının əsas müsbət cəhəti nədir? (Çəki: 1)

- baxılan sistemin semantik və keyfiyyət, fərdi xüsusiyyətlərindən kənar olmasıdır.
  - baxılan sistemin semantik xüsusiyyətlərindən kənar olmasıdır.
  - baxılan sistemin semantik və keyfiyyət xüsusiyyətlərindən kənar olmasıdır.
  - baxılan sistemin fərdi xüsusiyyətlərindən kənar olmasıdır.
  - baxılan sistemin keyfiyyət, fərdi xüsusiyyətlərindən kənar olmasıdır.
-

Sual: Xartli və Şennon düsturlarının əsas mənfi cəhəti nədir? (Çəki: 1)

- vəziyyəti fərqləndirmir (məsələn, eyniəhtimallı nəticələri), mürəkkəb və açıq sistemlərin vəziyyətlərinin fərqləndirə bilmir və ancaq informasiyanın məzmunu nəzərə alınmadan qapalı sistemlərdə tətbiq oluna bilər
  - mürəkkəb və açıq sistemlərin vəziyyətlərini fərqləndirə bilmir
  - açıq sistemlərdə tətbiq oluna bilər
  - vəziyyəti fərqləndirə bilər, mürəkkəb və açıq sistemlərin vəziyyətlərinin fərqləndirə bilər və ancaq açıq sistemlərdə tətbiq oluna bilər
  - doğru cavab yoxdur
-

BÖLMƏ: 07#02

Ad	07#02
Suallardan	26
Maksimal faiz	26
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Taktiki idarəetmə necə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- sistemin davranış strategiyasının işlənilib hazırlanmasına, düzəlişinə (təshih edilməsinə) yönəlmiş idarəetmə;
  - sistemin davranış taktikasının işlənilib hazırlanmasına, düzəlişinə (təshih edilməsinə) yönəlmiş idarəetmə
  - sistemin xarici mühitin dəyişməsinə adaptasiyası və uyğunlaşmasına yönəlmiş idarəetmə
  - planlaşdırılmış bu və ya digər vəziyyətlərin, həllərin həyata keçirilməsinə yönəlmiş idarəetmə
  - resursların uçotu və yoxlanmasına yönəlmiş idarəetmə.
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində əlaqələndirmənin idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management;
  - Project Scope Management;
  - Project Cost Management
  - Project Quality Management
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində məqsədli idarəetmə alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management;
  - Project Scope Management
  - Project Cost Management
  - Project Quality Management;
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində zamanın idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management
  - Project Scope Management
  - Project Time Management
  - Project Quality Management;
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində dəyərin idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management
  - Project Scope Management
  - Project Cost Management
  - Project Quality Management
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində keyfiyyətin idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management
  - Project Scope Management
  - Project Cost Management
  - Project Quality Management
  - Project Human Resource Management.
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində insan resurslarının idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management;
- Project Scope Management
- Project Cost Management

- Project Quality Management
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində kommunikasiyaların idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management
  - Project Communication Management
  - Project Cost Management;
  - Project Quality Management;
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində risklərin idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Risk Management
  - Project Communication Management
  - Project Cost Management
  - Project Quality Management
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Strateji iqtisadi idarəetmə sistemində tədarükün idarəedilməsi alt sistemi hansıdır? (Çəki: 1)

- Project Integration Management
  - Project Communication Management
  - Project Procurement Management
  - Project Quality Management
  - Project Human Resource Management
-

Sual: Koqnitologiya nədir? (Çəki: 1)

- biliklərin, idrakın, düşüncənin universal struktur sxeminin formalaşdırılması metodları və modellərini öyrənən fənlərarası elmi istiqamətdir;
  - sistem proseslərin predmet aspektlərini, predmet proses və hadisələrin sistem aspektlərini öyrənən elm sahəsidir
  - müxtəlif təbiətli və xarakterli proseslərin və hadisələrin, fənlərarası problemlərin öyrənilməsi, təsviri, həyata keçirilməsi üçün anlayışlar, metodlar, prosedurlar və texnologiyalar toplusudur
  - mürəkkəb, daha çox tam müəyyən edilməmiş nəzəri və təcrübi problemlərin öyrənilməsi metodologiyasıdır.
  - məlum reallaşdırma sxemi əsasında sistemin funksiyasının müəyyən edilməsidir.
-

Sual: Koqnitiv strukturlaşdırmanın məqsədi nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- tədqiq olunan sistemin fəaliyyəti haqqında səbəb-nəticə əlaqələrinin struktur sxeminin, onların keyfiyyət və (və ya) kəmiyyət qiymətlərinin formalaşdırılması və dəqiqləşdirilməsi
- məlum reallaşdırma sxemi əsasında sistemin funksiyasının müəyyən edilməsi;
- məlum funksiyaya görə həmin funksiyanı daha yaxşı (optimal) reallaşdıran sxemin tapılması;

- sistemin idarə edilməsi üçün idarəedici parametrlərin aydınlaşdırılması
  - düzgün cavab yoxdur
-

Sual: Koqnitiv instrumentarilərin əhəmiyyəti nədir? (Çəki: 1)

- sistemin tədqiqatının, formalaşdırılmasının, strukturlaşdırılmasının, modelləşdirilməsinin mürəkkəbliyini azaldır;
  - nəzəri aspektləri öyrənir və nəzəri metodlardan istifadə edir;
  - ən çox praktiki aspektləri öyrənir və təcrübə metodlarından istifadə edir
  - predmet sahələrinin formal və fənlərarası analizinin, onların sistemli invariantlığının aşkara çıxarılmasının ümumi metodlarını verir;
  - predmet sahələrinin təsvirinin və öyrənilməsinin ümumi metodlarını verir
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aiddir (Çəki: 1)

- Sistemin əsas faktorlarının qeyd edilməsi
  - Qeyd olunan faktorlar içərisində məqsəd faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - Məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - Sistemin inkişafını izah edə bilən faktorlarının və faktorlar klasterində onların qruplaşmalarının müəyyənləşdirilməsi
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil. (Çəki: 1)

- sistemin əsas faktorlarının qeyd edilməsi;
  - qeyd olunan faktorlar içərisində məqsəd faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi;
  - sistemin inkişafını izah edə bilən faktorlarının və faktorlar klasterində onların qruplaşmalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - sistemin xarici mühitin dəyişməsinə adaptasiyası və uyğunlaşması
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil. (Çəki: 1)

- sistemin əsas faktorlarının qeyd edilməsi
  - qeyd olunan faktorlar içərisində məqsəd faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi;
  - sistemin inkişafını izah edə bilən faktorlarının və faktorlar klasterində onların qruplaşmalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - qərar qəbulu üçün informasiyanın istifadə formasının aydınlaşdırılması;
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil. (Çəki: 1)

- qrupların klasterində informativ ola bilən integral faktorların və onları xarakterizə edən göstəricilərin qeyd edilməsi, onların detallaşdırılması, formalaşdırılması, riyaziləşdirilməsi
  - qeyd olunan faktorlar içərisində məqsəd faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - klasterlər arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil (Çəki: 1)

- qrupların klasterində informativ ola bilən inteqral faktorların və onları xarakterizə edən göstəricilərin qeyd edilməsi, onların detallaşdırılması, formalaşdırılması, riyaziləşdirilməsi
  - klasterlər daxilində əlaqə və xarakterin və qarşılıqlı təsir gücünün müəyyənləşdirilməsi;
  - məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - klasterlər arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil. (Çəki: 1)

- qrupların klasterində informativ ola bilən inteqral faktorların və onları xarakterizə edən göstəricilərin qeyd edilməsi, onların detallaşdırılması, formalaşdırılması, riyaziləşdirilməsi
  - klasterlər daxilində əlaqə və xarakterin və qarşılıqlı təsir gücünün müəyyənləşdirilməsi;
  - məqsəd faktorlarına təsir göstərə bilən faktorlarının müəyyənləşdirilməsi
  - klasterlər arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil (Çəki: 1)

- qrupların klasterində informativ ola bilən inteqral faktorların və onları xarakterizə edən göstəricilərin qeyd edilməsi, onların detallaşdırılması, formalaşdırılması, riyaziləşdirilməsi;
  - klasterlər daxilində əlaqə və xarakterin və qarşılıqlı təsir gücünün müəyyənləşdirilməsi;
  - Koqnitiv sxemin adekvatlığının, yəni, alınan nəticələrin sistemin məntiqi-tarixi təzahürləri ilə müqayisə edilməsi
  - klasterlər arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İnformasiya hansı iki əsas qlobal məqsəd üçün istifadə olunur? (Çəki: 1)

- sistemin stabil fəaliyyətini saxlamaq və sistemi verilən məqsədli vəziyyətə keçirmək;
  - məlumatın ötürülməsi sürətinin, həcmnin artırılması;
  - məlumatın sıxılma dərəcəsinin artırılması, məlumatın işlənməsi vaxtının qısaldılması;
  - sistemin əlaqələrinin artırılması, məlumatın işlənməsi vaxtının qısaldılması;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: İxtiyari sistemlə idarəetmə hansı vacib resurslarla möhkəmləndirilməlidir? (Çəki: 1)

- maddi, energetik;
  - energetik, informasiya;
  - insan, təşkilati;
  - maddi, energetik, informasiya, insan və təşkilati;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin mürəkkəbliyinin azaldılması ona necə təsir edə bilər? (Çəki: 1)

- sistemi idarə olunan edə bilər;
  - sistemi dayanıqlı edər;
  - sistemdə əsaslı struktur dəyişikliyi yaradar;
  - keyfiyyəti saxlamaqla sistemin məqsədinə daha çox uyğun gələn vəziyyətə salar;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Müasir və operativ informasiya hansı funksiyaları yerinə yetirə bilər? (Çəki: 1)

- sistemi stabiləşdirə bilər;
  - sistemi qaydaya sala və (və ya) uyğunlaşdırma bilər;
  - sistemi uyğunlaşdırma bilər;
  - struktur və ya alt sistemlərin pozuntuları zamanı bərpa edə bilər;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemdə informasiya nə qədər çox olarsa; (Çəki: 1)

- sistem daha tam və dəqiq idarə olunur;
  - struktur və ya alt sistemlərin pozuntuları zamanı bərpa edə bilər;
  - sistemdə əsaslı struktur dəyişikliyi yaradar;
  - keyfiyyəti saxlamaqla sistemin məqsədinə daha çox uyğun gələn vəziyyətə salar;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Sistemin giriş signalları (parametrləri), sistemin müxtəlif vəziyyətlərinin sayı nə qədər müxtəlif çeşidli olarsa: (Çəki: 1)

- sistemin çıxış signalları bir o qədər müxtəlif çeşidli olar;
  - sistem bir o qədər mürəkkəb olar;
  - idarəetmənin invariantlarının axtarılması problemi bir o qədər aktual olar;
  - sistemin çıxış signalları bir o qədər müxtəlif çeşidli, sistem bir o qədər mürəkkəb olar;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Bölmə: 07#03

Ad	07#03
Suallardan	10
Maksimal faiz	10
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Sistemin koqnitiv analizinin prosedurlarına aid deyil (Çəki: 1)

- sxemin düzəlişi, dəqiqləşdirilməsi
- klasterlər daxilində əlaqə və xarakterin və qarşılıqlı təsir gücünün müəyyənəşdirilməsi
- koqnitiv sxemin adekvatlığının, yəni, alınan nəticələrin sistemin məntiqi-tarixi təzahürləri ilə müqayisə edilməsi;

- klasterlər arasında əlaqələrin müəyyənləşdirilməsi
  - bütün cavablar doğrudur
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin (Çəki: 1)

- qavrama, xüsusiyyətlərin, münasibətlərin, obyektlərin, proseslərin, sistemlərin qeydiyyatı
  - xüsusiyyətə, münasibətə, obyektə, prosesə, sistemə unikal adların verilməsi;
  - şkalalaşdırma və klasterləşdirmə, təsnifat
  - ümumiləşdirmə;
  - xətti və qeyri-xətti komponentlərin seçimi
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- qavrama, xüsusiyyətlərin, münasibətlərin, obyektlərin, proseslərin, sistemlərin qeydiyyatı
  - xüsusiyyətə, münasibətə, obyektə, prosesə, sistemə unikal adların verilməsi;
  - şkalalaşdırma və klasterləşdirmə, təsnifat
  - müqayisə;
  - kompozisiya və dekompozisiya.
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- reinjirinq;
  - xüsusiyyətə, münasibətə, obyektə, prosesə, sistemə unikal adların verilməsi
  - şkalalaşdırma və klasterləşdirmə, təsnifat;
  - müqayisə;
  - identifikasiya, obyektin onun təzahürlərinə görə tanıma
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektin onun təzahürlərinə görə tanıma
  - morfoloji təhlil (məsələn, elementlərin əlaqələri);
  - şkalalaşdırma və klasterləşdirmə, təsnifat
  - müqayisə;
  - modelləşdirmə və təcrübə
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektin onun təzahürlərinə görə tanıma
  - morfoloji təhlil (məsələn, elementlərin əlaqələri);
  - sintaksis təhlil (məsələn, elementlər və siniflərin atributları);
  - alqoritmləşdirmə;
  - müqayisə.
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektin onun təzahürlərinə görə tanıma;
- morfoloji təhlil (məsələn, elementlərin əlaqələri);
- sintaksis təhlil (məsələn, elementlər və siniflərin atributları);

- proqram idarəetmə və tənzimlənmə;
  - semantik təhlil (məsələn, siniflərin əlaqələri).
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektinin onun təzahürlərinə görə tanıma;
  - prototip (maktləşdirmə);
  - sintaksis təhlil (məsələn, elementlər və siniflərin atributları);
  - semantik təhlil (məsələn, siniflərin əlaqələri);
  - yoxlama, təcrübə ilə təhsilin nəticələrinin müqayisəsi
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektinin onun təzahürlərinə görə tanıma
  - eksperimentin planlaşdırılması;
  - semantik təhlil (məsələn, siniflərin əlaqələri);
  - analiz və sintez, induksiya və deduksiya;
  - yoxlama, təcrübə ilə təhsilin nəticələrinin müqayisəsi
-

Sual: Baza koqnitiv əməliyyatlara aid olmayanı göstərin: (Çəki: 1)

- identifikasiya, obyektinin onun təzahürlərinə görə tanıma;
  - eksperimentin planlaşdırılması;
  - semantik təhlil (məsələn, siniflərin əlaqələri);
  - aşkarlanma və eyniləşdirilmə;
  - qərarın qəbulu.
-

Bölmə: 08#02

Ad	08#02
Suallardan	23
Maksimal faiz	23
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Məntiqi alt sistem informasiya sistemini nə ilə təmin edir? (Çəki: 1)

- verilənlər;
  - informasiya, biliklər;
  - texnologiyalar;
  - interfeys
  - əmtəə və xidmətlərin planlaşdırılması və hərəkəti;
-

Sual: Sosial-iqtisadi sistemlərdə informasiya menecmentinin istifadəsinə əsas yanaşma - "İctimaiyyətçilik münasibətləri" yanaşması hansıdır? (Çəki: 1)

- dövlətin mənafeyinin həyata keçirilməsi üçün ictimai təfəkkürün yaradılması, insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, proqnozlaşdırma və

modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanların artan texniki və texnoloji imkanlı, məhsulun keyfiyyətinə “keyfiyyət-qiyət” tələbatlı sistemlərə uyğunlaşdırılması məqsədilə ETT-nin nailiyyətləri, yeni informasiya texnologiyaları, kargüzarlıq və s. əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

zəhmətkeşlərin potensial imkanlarını və qabiliyyətlərini aşkara çıxarmaq məqsədilə onların işlərinin mədəni-maarif, sosial-psixoloji, humanist və maddi mühitlə stimullaşdıran iş yerləri ilə təmin edilməsi sistemləri işlənir və həyata keçirilir

yeni informasiya texnologiyaları, proqnozlaşdırma və modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, yeni informasiya texnologiyaları əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

Sual: Sosial-iqtisadi sistemlərdə informasiya menecmentinin istifadəsinə əsas yanaşma - “ETT nailiyyətləri və insan birliyi” yanaşması hansıdır? (Çəki: 1)

dövlətin mənafeyinə həyata keçirilməsi üçün ictimai təfəkkürün yaradılması, insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, proqnozlaşdırma və modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanların artan texniki və texnoloji imkanlı, məhsulun keyfiyyətinə “keyfiyyət-qiyət” tələbatlı sistemlərə uyğunlaşdırılması məqsədilə ETT-nin nailiyyətləri, yeni informasiya texnologiyaları, kargüzarlıq və s. əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

zəhmətkeşlərin potensial imkanlarını və qabiliyyətlərini aşkara çıxarmaq məqsədilə onların işlərinin mədəni-maarif, sosial-psixoloji, humanist və maddi mühitlə stimullaşdıran iş yerləri ilə təmin edilməsi sistemləri işlənir və həyata keçirilir

yeni informasiya texnologiyaları, proqnozlaşdırma və modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, yeni informasiya texnologiyaları əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

Sual: Sosial-iqtisadi sistemlərdə informasiya menecmentinin istifadəsinə əsas yanaşma - “Təşkilati humanizm” yanaşması hansıdır? (Çəki: 1)

dövlətin mənafeyinə həyata keçirilməsi üçün ictimai təfəkkürün yaradılması, insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, proqnozlaşdırma və modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanların artan texniki və texnoloji imkanlı, məhsulun keyfiyyətinə “keyfiyyət-qiyət” tələbatlı sistemlərə uyğunlaşdırılması məqsədilə ETT-nin nailiyyətləri, yeni informasiya texnologiyaları, kargüzarlıq və s. əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

zəhmətkeşlərin potensial imkanlarını və qabiliyyətlərini aşkara çıxarmaq məqsədilə onların işlərinin mədəni-maarif, sosial-psixoloji, humanist və maddi mühitlə stimullaşdıran iş yerləri ilə təmin edilməsi sistemləri işlənir və həyata keçirilir

yeni informasiya texnologiyaları, proqnozlaşdırma və modelləşdirmə üçün sosial-iqtisadi informasiyanın idarə edilməsi sistemləri işlənir və istifadə olunur.

insanlar və monopoliya, onların maraqlarının razılaşdırılması, yeni informasiya texnologiyaları əsasında kütləvi təhsil sistemi işlənir və həyata keçirilir.

Sual: Sorğuların işlənməsi dialoq sistemləri necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System
  - Information Provision System;
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System;
  - Knowledge Based System
-

Sual: İnformasiya təminatı sistemləri necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System;
  - Information Provision System;
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System;
  - Knowledge Based System;
-

Sual: Qərarların qəbulunun dəstəklənməsi sistemləri necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System;
  - Information Provision System;
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System;
  - Knowledge Based System;
-

Sual: Qərar qəbulunu inteqrallaşdıran, proqramlaşdıran sistemlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System;
  - Information Provision System;
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System;
  - Knowledge Based System;
-

Sual: Ekspert sistemlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System
  - Expert System
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System
  - Knowledge Based System;
-

Sual: İntellektual sistemlər və ya biliklərə əsaslanan sistemlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- Transaction Processing System;
  - Expert System;
  - Decision Support System;
  - Programmed Decision System;
  - Knowledge Based System;
-

Sual: Sorğuların işlənməsi dialoq sistemləri (Transaction Processing System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

- cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur;
  - taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;
  - real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün istifadə olunur;
  - avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi, taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;
  - məsləhətverici və (və ya) qərar qəbul edən, strukturlaşdırılmış, ən çox pis formalaşdırılmış prosedurlara əsaslanan, təcrübə və intuisiyadan yəni, ekspertlərin dəstəkləyən və modelləşdirən işlərini, intellektual özəlliklərdən istifadə edən sistemlərdir, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli operativ proqnozlaşdırmada, idarəetmədə istifadə olunur
-

Sual: . İnformasiya təminatı sistemi (Information Provision System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

- cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur;
  - taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;
  - real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün istifadə olunur;
  - avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi, taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;
  - məsləhətverici və (və ya) qərar qəbul edən, strukturlaşdırılmış, ən çox pis formalaşdırılmış prosedurlara əsaslanan, təcrübə və intuisiyadan yəni, ekspertlərin dəstəkləyən və modelləşdirən işlərini, intellektual özəlliklərdən istifadə edən sistemlərdir, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli operativ proqnozlaşdırmada, idarəetmədə istifadə olunur;
-

Sual: Qərarların qəbulunun dəstəklənməsi sistemləri (Decision Support System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

- cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur
- taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;
- real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün istifadə olunur;
- avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi,

taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;

məsləhətverici və (və ya) qərar qəbul edən, strukturlaşdırılmış, ən çox pis formalaşdırılmış prosedurlara əsaslanan, təcrübə və intuisiyadan yəni, ekspertlərin dəstəkləyən və modelləşdirən işlərini, intellektual özəlliklərdən istifadə edən sistemlərdir, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli operativ proqnozlaşdırmada, idarəetmədə istifadə olunur;

Sual: Qərar qəbulunu inteqrallaşdıran, proqramlaşdıran sistemlər (Programmed Decision System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur;

taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;

real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün istifadə olunur;

avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi, taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;

məsləhətverici və (və ya) qərar qəbul edən, strukturlaşdırılmış, ən çox pis formalaşdırılmış prosedurlara əsaslanan, təcrübə və intuisiyadan yəni, ekspertlərin dəstəkləyən və modelləşdirən işlərini, intellektual özəlliklərdən istifadə edən sistemlərdir, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli operativ proqnozlaşdırmada, idarəetmədə istifadə olunur;

Sual: Ekspert sistemlər (Expert System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur;

taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;

real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün istifadə olunur;

avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi, taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;

məsləhətverici və (və ya) qərar qəbul edən, strukturlaşdırılmış, ən çox pis formalaşdırılmış prosedurlara əsaslanan, təcrübə və intuisiyadan yəni, ekspertlərin dəstəkləyən və modelləşdirən işlərini, intellektual özəlliklərdən istifadə edən sistemlərdir, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli operativ proqnozlaşdırmada, idarəetmədə istifadə olunur;

Sual: İntellektual sistemlər və ya biliklərə əsaslanan sistemlər (Knowledge Based System) nə məqsədlə istifadə olunur? (Çəki: 1)

cari, qısamüddətli, taktiki xarakterli, çox vaxt mühavizəkar və sərt

strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış prosedurlar, həyata keçirilməsi üçün istifadə olunur

- taktiki və strateji xarakterdə qısamüddətli (adətən) istifadə üçün informasiya məlumatlarının hazırlanması məqsədilə istifadə olunur;
  - real formalaşdırılan situasiyaların analizi (modelləşdirilməsi), menecerin sistemin potensial davranışları variantlarını hesablayaraq hər hansı qərar qəbul etməsi üçün;
  - avtomatik, sistemdə proqramla həyata keçirilməsinə uyğun olaraq, strukturlaşdırılmış və formalaşdırılmış qiymətləndirmə kriteriyaları ilə həllin seçilməsi, taktiki və ya strateji xarakterli, həm qısamüddətli, həm də uzunmüddətli taktiki (strateji) idarəetmədə istifadə olunur;
  - mürəkkəb sistemlərdə, bilikdən daha geniş diapazonda istifadə etmək tələb olunan, xüsusən də, pis formalaşdırılan, pis strukturlaşdırılan və qeyri səliss sistemlərdə və qeyri səliss kriteriyalar əsasında qərar qəbulunda istifadə olunur.
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin qurulmasına induktiv yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- problem-yönümlü yanaşma
  - texnoloji-yönümlü yanaşma;
  - obyekt - yönümlü yanaşma;
  - predmet- yönümlü yanaşma;
  - strategiya- yönümlü yanaşma.
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin qurulmasına induktiv yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- problem-yönümlü yanaşma;
  - texnoloji-yönümlü yanaşma;
  - obyekt - yönümlü yanaşma;
  - predmet- yönümlü yanaşma;
  - strategiya- yönümlü yanaşma.
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrünə aid deyil: (Çəki: 1)

- layihəqabağı təhlil;
  - sistem daxili təhlil, daxili təhlil;
  - sistemin sistemli (morfoloji) təsviri;
  - sistemin sintaksis təsviri;
  - adekvatlıq, səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrünün düzgün ardıcılığını göstərin: (Çəki: 1)

- layihəqabağı təhlil; sistem daxili təhlil; sistemin sistemli (morfoloji) təsviri; adekvatlıq, səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi; sistemin alt sistemlərinin funksional təsviri; sistemin maketləşdirilməsi; "quraşdırma" və sistemlərin testləşdirilməsi; sistemlərin fəaliyyəti; sistemin və onun əlavələrinin sonrakı inkişafının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi; sistemin müşayiət olunması;
- sistemin alt sistemlərinin funksional təsviri; "quraşdırma" və sistemlərin testləşdirilməsi; layihəqabağı təhlil; sistem daxili təhlil; sistemin sistemli (morfoloji) təsviri; adekvatlıq, səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi; sistemin maketləşdirilməsi; sistemlərin fəaliyyəti; sistemin və onun əlavələrinin sonrakı inkişafının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi; sistemin

müşaiyət olunması;

“quraşdırma” və sistemlərin testləşdirilməsi; layihəqabağı təhlil; sistem daxili təhlil; sistemin sistemli (morfoloji) təsviri; adekvatlıq, səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi; sistemin maketləşdirilməsi; sistemlərin fəaliyyəti; sistemin və onun əlavələrinin sonrakı inkişafının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi; sistemin müşaiyət olunması;

layihəqabağı təhlil; sistem daxili təhlil; sistemin sistemli (morfoloji) təsviri; sistemlərin fəaliyyəti; adekvatlıq, səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi; sistemin maketləşdirilməsi; sistemin və onun əlavələrinin sonrakı inkişafının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi; sistemin müşaiyət olunması;

səmərəlilik və dayanıqlıq (etibarlılığın) kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi; sistemin maketləşdirilməsi; sistemin və onun əlavələrinin sonrakı inkişafının məqsədlərinin müəyyənləşdirilməsi; sistemin müşaiyət olunması;

Sual: Məqsədləri işləyib hazırlayarkən, resursları müəyyənləşdirərkən sistemin hansı həlqələri arasında sıx qarşılıqlı təsir vacibdir? (Çəki: 1)

- layihəçi, qurucuları ilə istifadəçi;
  - düzgün cavab yoxdur.
  - idarəedici, layihəçi, qurucuları ilə istifadəçi;
  - idarəedici ilə layihəçi;
  - idarəedici ilə istifadəçi;
-

Sual: 2. Məqsədləri işləyib hazırlayarkən, resursları müəyyənləşdirərkən nələr yol verilməzdir? (Çəki: 1)

- strateji və uzuznmüddətli planlaşdırma və proqnozlaşdırmaya neqativ təsirlər göstərən saxta məxfilik kriteriyaları və informasiya mühafizəsi, hər bir həlqədə qərar qəbulunun qeyri peşəkarlığı;
  - strateji və uzuznmüddətli planlaşdırma və proqnozlaşdırma;
  - saxta məxfilik kriteriyaları və informasiya mühafizəsi;
  - strateji və uzuznmüddətli planlaşdırma və proqnozlaşdırma, saxta məxfilik kriteriyaları və informasiya mühafizəsi;
  - planlaşdırma və proqnozlaşdırmaya neqativ təsirlər göstərən saxta məxfilik kriteriyaları və informasiya mühafizəsi, hər bir həlqədə qərar qəbulunun qeyri peşəkarlığı.
-

Sual: 3. İnformasiya sistemlərinin işlənməsinin əsas şüarı hansıdır? (Çəki: 1)

- “İnformasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması informasiya sisteminin istifadəsi üçün deyil, səmərəli idarəetməni, fəaliyyəti, planlaşdırma və proqnozlaşdırmanı, sistemin onu informasiyalı dəstəkləyən təkamülünü təmin etmək üçün həyata keçirilir.”;
  - “İnformasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması informasiya sisteminin istifadəsi üçün həyata keçirilir.”;
  - “İnformasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması səmərəli idarəetməni, fəaliyyəti, planlaşdırma və proqnozlaşdırmanı təmin etmək üçün həyata keçirilir.”;
  - “İnformasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması sistemin onu informasiyalı dəstəkləyən təkamülünü təmin etmək üçün həyata keçirilir.”;
  - “İnformasiya sistemlərinin işlənilib hazırlanması informasiya sisteminin istifadəsi üçün, səmərəli idarəetməni, fəaliyyəti, planlaşdırma və proqnozlaşdırmanı təmin etmək üçün həyata keçirilir.”;
-

BÖLMƏ: 08#03

Ad	08#03
Suallardan	7
Maksimal faiz	7
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - layihəqabağı təhlil nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
- sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
- modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
- mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi;
- sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi.

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - sistem daxili təhlil nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
- sistemin alt sistemlərinin təhlili;
- modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri
- mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi;
- sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi.

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - sistemin sistemli (morfoloji) təsviri nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
- sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
- modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
- mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi
- sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi.

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - sistemin alt sistemlərinin funksional təsviri nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
  - sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
  - modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
  - mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi
  - sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi.
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - “quraşdırma” və sistemlərin testləşdirilməsi nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
  - sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
  - modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
  - mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi;
  - sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi.
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - sistemin müşaiyət olunması nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
  - sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
  - modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
  - mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi;
  - sistemin imkanlarının onun fəaliyyəti rejimində dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası, genişlənməsi
-

Sual: İnformasiya sistemlərinin layihələndirilməsinin həyat dövrü - sistemin maktləşdirilməsi nə deməkdir? (Çəki: 1)

- digər analogi sistemlərin yaradılması təcrübəsi, nümunələr, işlənəcək sistemin fərqləri və xüsusiyyətlərin təhlili;
- sistemin məqsədinin, ətraf mühitlə, digər sistemlərlə və resurslarla – maddi, energetuk, informasiya, təşkilati, insan, fəza, və zaman - sistem münasibətlər və əlaqələrin təsviri;
- modellərin, alt sistemlərin funksionallığı alqoritmlərinin təsviri;
- mükəmməl funksional alt sistemlərin və kriteriyaların həyata keçirilməsi, qısa və dürüst ifadə olunmuş kriteriyalar üzrə modelin qiymətləndirilməsi;

● alt sistemin sadələşdirilmiş funksional təsvirlə, prosedurlarla həyata keçirilməsi, sistemin məqsədinin təmin edilməsi üçün bu maketlərin təsdiq edilməsi.

BÖLMƏ: 09#02

Ad	09#02
Suallardan	14
Maksimal faiz	14
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Gəzəllik axtarışı hansı elmin diqqətəlayiq xüsusiyyətidir? (Çəki: 1)

- fizika,
- riyaziyyat,
- biologiya,
- sinergetika
- bütün cavablar doğrudur.

Sual: Mürəkkəb sistemlərin təkamülü hansı şərt daxilində tədqiq oluna bilər? (Çəki: 1)

- yalnız nizamla xaosun birliyi
- yeni strukturun yaradılması
- yaşam qabiliyyəti olmayan formaların ləğv edilməsi
- dayanıqsızlıq,
- dayanıqlılıq.

Sual: Sistemin səmərəliliyinin vacib kriteriyası nədir? (Çəki: 1)

- dinamik, struktur və təşkilati öngörənliyi
- qeyri-adiliyin olmaması
- dinamik inkişafın təmin olunması
- qəbul olunan qərarların qiymətləndirilməsi kriteriyalarının mövcudluğu və dinamik olaraq aktuallaşdırılması,
- bütün cavablar doğrudur

Sual: Sistemin təkamülü nə ilə müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- sistemdə təşkilatçılıq və nizamsızlıq mübarizəsi
- informasiyanın toplanması və mürəkkəbləşməsi,
- sistemin təşkili və özünütəşkili,
- sistem daxili proseslərin mürəkkəbliyi və müxtəlifliyi,
- bütün cavablar doğrudur

Sual: Özünü təşkil edən sistemlərin aksiomlarına aid deyil: (Çəki: 1)

- Sistemin inkişafı (təkamülü) sistemin məqsədi və informasiya resursları ilə, onun informasiya açıqlığı ilə müəyyən olunur.

- Məqsədə çatmaq cəhdlərində sistem özünün daxili strukturunu, sistem daxili informasiyanı dəyişmək üçün istifadə etdiyi giriş informasiyanı dərk edir.
  - Sistem daxili informasiyanın dəyişməsi elə baş verir ki, sistemdə (негэнтропия) nizamlılıq ölçüsü artsın, entropiya – nizamsızlıq ölçüsü azalsın.
  - Sistemin daxili strukturundakı və ya sistem daxili informasiyadakı ixtiyari dəyişiklik sistemin çıxış informasiyasına (sistemin xarici mühitinə) təsir edir; sistemin daxili entropiyası onun xarici entropiyasını dəyişir.
  - Sistemin inkişafı sistemin məqsədi və informasiya resursları ilə, onun entropiyasının artması ilə müəyyən olunur.
-

Sual: Qarşılıqlı təkamül - koevolýusiya nədir? (Çəki: 1)

- bütöv sistemin və yaxud onun bir hissəsinin qarşılıqlı şərtlə dəyişilməsidir,
  - sistem daxili proseslərin mürəkkəbliyi və müxtəlifliyidir
  - informasiyanın toplanması və mürəkkəbləşməsi,
  - qəbul olunan qərarların qiymətləndirilməsi kriteriyalarının mövcudluğu
  - sistemdə təşkilatçılıq və nizamsızlıq mübarizəsi
-

Sual: Sistemdə hansı fəaliyyəti səmərəli saymaq olar? (Çəki: 1)

- enerji, maddə və ətraf mühitlə qarşılıqlı informasiya mübadiləsinin dayanıqsız prosesləri hesabına entropiyanın səviyyəsinin aşağı olduğu halda, sistemin özünü təşkilinə kömək edir.
  - informasiyanın toplanması və mürəkkəbləşməsi
  - sistemdə təşkilatçılıq və nizamsızlıq mübarizəsi
  - xarici amillərin dəyişməsinə uyğunlaşma
  - qəbul olunan qərarların qiymətləndirilməsi kriteriyalarının mövcudluğu
-

Sual: Strateji planlaşdırma hansı məsələlərin həyata keçirilməsində idarəetmə qərarlarının qəbuluna kömək edir? (Çəki: 1)

- vəsaitlərin (resursların) bölüşdürülməsi
  - xarici amillərin dəyişməsinə uyğunlaşma;
  - daxili əlaqələndirmə və səfərbərlik;
  - təşkilati strategiya və məqsədləri (qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli) başa dümək, məqsədə nail olmanın imkanlarının dinamik olaraq yenidən qiymətləndirilməsi,
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İdarə olunan sistemlərin sinergetik prinsiplərini hansı alim formalaşdırmışdır? (Çəki: 1)

- N. Viner
  - İ. Priqojin
  - K. Şennon
  - A.N. Kolmoqorov
  - İ. Stenqers
-

Sual: 1. Sinergetikanın prinsiplərinə görə – fiziki dünyada entropiyanın artımı nə ilə kompensasiya olunur? (Çəki: 1)

- bioloji və sosial sistemlərdə entropiyanın azalması ilə;

- bioloji və sosial sistemlərdə entropiyanın artması ilə;
  - sosial sistemlərdə entropiyanın artması ilə;
  - bioloji sistemlərdə entropiyanın azalması ilə;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Termin və elmi anlayış kimi sinerjiya və sinergetika nə vaxt meydana gəlmişdir? (Çəki: 1)

- XVIII əsrin əvvəllərində;
  - XIX əsrin əvvəllərində;
  - XIX əsrin ortalarında;
  - XX əsrdən əvvəllərində;
  - XXI əsrdən başlayaraq.
-

Sual: Hər bir açıq sistem ən çox entropiyalı vəziyyətlə başlayaraq necə təkamülə uğrayır, inkişaf edir? (Çəki: 1)

- spiralvari şəkildə;
  - bütün yeni əlaqə və münasibətlərini aktuallaşdıraraq;
  - mühtilə qarşılıqlı təsir prosesində sistemdə təşkilatçılıq və intizamı saxlamağa cəhd edərək,
  - qeyri müəyyənliyin azaldılması məqsədi ilə öz strukturunu yenidən qurmaqla;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: 4. Mürəkkəb sistemlərin təkamülü hansı şərtlər daxilinə tədqiq oluna bilər? (Çəki: 1)

- yalnız nizamla xaosun birliyi daxilində;
  - nizam vasitəsi ilə, nizam strukturu ilə;
  - nizam strukturu ilə;
  - xaos vasitəsilə;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: 5. Sistemlərdə informasiyanın meydana gəlməsinin vacib şərti nədir? (Çəki: 1)

- sistemin açıq olması;
  - sistemin qapalı olması;
  - sistemin mürəkkəb olması;
  - sistemin dayanıqlı olması;
  - sistemin dayanıqsız olması;
-

BÖLMƏ: 09#03

Ad	09#03
Suallardan	4
Maksimal faiz	4
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: İdarə olunan sistemlərin sinergetik prinsiplərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- sistemin təkamül, onun inkişaf proseslərinin dönməzliyi prinsipi
  - sistemin davranışının kiçik dəyişmələrinin onun təkamülünə mümkün həlledici təsiri (müəyyən şəraitdə) prinsipi;
  - sistemin inkişaf yollarının çoxluğu (çoxvariantlılıq) və onların arasından optimallarının seçilməsi prinsipi;
  - sistemlərin zamana görə idarə oluna bilməsi prinsipi,
  - proseslərin staxostikliyi və qeyri-müəyyənliyinin uçotu prinsipi;
-

Sual: İdarə olunan sistemlərin sinergetik prinsiplərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- sistemin təkamül, onun inkişaf proseslərinin dönərliyi prinsipi;
  - sistemin davranışının kiçik dəyişmələrinin onun təkamülünə mümkün həlledici təsiri (müəyyən şəraitdə) prinsipi
  - sistemin təşkil edilməsinin mürəkkəbləşməsinin, dayanıqlığının və inkişaf tempinin qarşılıqlı təsir prinsipi;
  - sistemin özü idarə olunan inkişaf proseslərinə müdaxilə etməmək və təkamül davranışının qabaqcadan söylənilə bilməməsi, eyni zamanda - sistemdə resurs və proseslərə idarəedici təsirləri təşkil etmək imkanlarının uçotu prinsipi;
  - proseslərin staxostikliyi və qeyri-müəyyənliyinin uçotu prinsipi;
-

Sual: İdarə olunan sistemlərin sinergetik prinsiplərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- proseslərin staxostikliyi və müəyyənliyinin uçota alınması prinsipi
  - sistemin davranışının kiçik dəyişmələrinin onun təkamülünə mümkün həlledici təsiri (müəyyən şəraitdə) prinsipi;
  - sistemin təşkil edilməsinin mürəkkəbləşməsinin, dayanıqlığının və inkişaf tempinin qarşılıqlı təsir prinsipi;
  - sistemin özü idarə olunan inkişaf proseslərinə müdaxilə etməmək və təkamül davranışının qabaqcadan söylənilə bilməməsi, eyni zamanda - sistemdə resurs və proseslərə idarəedici təsirləri təşkil etmək imkanlarının uçotu prinsipi;
  - proseslərin staxostikliyi və qeyri-müəyyənliyinin uçotu prinsipi;
-

Sual: İdarə olunan sistemlərin sinergetik prinsiplərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- bütün sistem üzrə mühitin dayanıqlığının ayrıca alt sistem və ya elementlə (mikromühit) və proseslərlə (makromühit) qarşılıqlı nüfuzu prinsipi.
  - proseslərin staxostikliyi və qeyri-müəyyənliyinin uçotu prinsipi;
  - sistemin təşkil edilməsinin mürəkkəbləşməsinin, dayanıqlığının və inkişaf tempinin qarşılıqlı təsir prinsipi;
  - sistemin stabillik və qeyri-stabillik amillərinin uçotu (dayanıqsız davranışdan dayanıqlığın meydana gəlməsi), sistemdə nizam və xaos (xaosdan nizamın meydana gəlməsi), müəyyənlik və qeyri-müəyyənlik prinsipi;
  - bütün cavablar doğrudur
-

BÖLMƏ: 10#02

Ad

10#02

Suallardan

26

Maksimal faiz	26
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Hansı modellər kəsilməz model adlanır? (Çəki: 1)

- modelin təsvirində iştirak edən parametrlər arasında müvəqqəti parametr yoxdur;
- modelin təsvirində iştirak edən parametrlər arasında müvəqqəti parametr var yəni, o, sistemi (sistemdəki prosesləri) zamana görə əks etdirir;
- model sistemin davranışını ancaq diskret zaman anlarında təsvir edir;
- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;
- model obyektin mümkün inkişaf yollarının və davranışının modelin bəzi və ya bütün parametrlərinin şəklini dəyişmək yolu ilə öyrənilməsi və ya sınağı üçün nəzərdə tutulmuşdur

Sual: Hansı modellər imitasiya modeli adlanır? (Çəki: 1)

- modelin təsvirində iştirak edən parametrlər arasında müvəqqəti parametr yoxdur;
- modelin təsvirində iştirak edən parametrlər arasında müvəqqəti parametr var yəni, o, sistemi (sistemdəki prosesləri) zamana görə əks etdirir;
- model sistemin davranışını ancaq diskret zaman anlarında təsvir edir;
- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;
- model obyektin mümkün inkişaf yollarının və davranışının modelin bəzi və ya bütün parametrlərinin şəklini dəyişmək yolu ilə öyrənilməsi və ya sınağı üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Sual: Hansı modellər staxostik (ehtimallı) model adlanır? (Çəki: 1)

- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;
- modelin hər bir giriş parametr yığımasına tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlmir;
- model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur;
- model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur;
- model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur.

Sual: Hansı modellər determinə olunmuş model adlanır? (Çəki: 1)

- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;
- modelin hər bir giriş parametr yığımasına tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlir;
- model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur;
- model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur;
- model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur.

Sual: Hansı modellər funksional model adlanır? (Çəki: 1)

- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;

- modelin hər bir giriş parametrlərinə tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlir;
  - model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur;
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur;
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur.
-

Sual: Hansı modellər nəzəri - çoxluq modeli adlanır? (Çəki: 1)

- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir;
  - modelin hər bir giriş parametrlərinə tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlir;
  - model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur;
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur;
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur.
-

Sual: Hansı modellər məntiqi model adlanır? (Çəki: 1)

- model sistemin davranışını müəyyən zaman kəsiyinin bütün anlarında təsvir edir
  - modelin hər bir giriş parametrlərinə tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlir
  - model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur;
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur
-

Sual: Hansı modellər oyun modeli adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - modelin hər bir giriş parametrlərinə tam müəyyən olunmuş çıxış parametrlər yığımı uyğun gəlir
  - model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur
-

Sual: Hansı modellər alqoritmik model adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - model onun fəaliyyətini təyin edən müəyyən alqoritmlə və ya alqoritmlər kompleksi vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model hər hansı funksional asılılıqlar sistemi kimi təqdim olunur
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur
-

Sual: Hansı modellər struktur model adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - model onun fəaliyyətini təyin edən müəyyən alqoritmlə və ya alqoritmlər kompleksi vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model verilənlərin strukturu və ya verilənlərin strukturları və onlar arasındakı münasibətlərlə təsvir edilmişdir
  - model hər hansı çoxluqlar və onlara aid olan, onlar arasındakı münasibətlərlə təqdim olunur
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur
-

Sual: Hansı modellər qraf modeli adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - model onun fəaliyyətini təyin edən müəyyən alqoritmlə və ya alqoritmlər kompleksi vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model verilənlərin strukturu və ya verilənlərin strukturları və onlar arasındakı münasibətlərlə təsvir edilmişdir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model predikatlarla, məntiqi funksiyalarla təqdim olunmuşdur
-

Sual: Hansı modellər iyerarxik model adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - model onun fəaliyyətini təyin edən müəyyən alqoritmlə və ya alqoritmlər kompleksi vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model verilənlərin strukturu və ya verilənlərin strukturları və onlar arasındakı münasibətlərlə təsvir edilmişdir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən iyerarxik struktur (ağaç) vasitəsilə təsvir edilmişdir
-

Sual: Hansı modellər şəbəkə modeli adlanır? (Çəki: 1)

- model oyun iştirakçıları (şəxslər, ittifaqlar) arasında hər hansı oyun vəziyyətini həyata keçirir
  - model müəyyən şəbəkə strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model verilənlərin strukturu və ya verilənlərin strukturları və onlar arasındakı münasibətlərlə təsvir edilmişdir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən iyerarxik struktur (ağaç) vasitəsilə təsvir edilmişdir
-

Sual: Hansı modellər linqvistik model adlanır? (Çəki: 1)

- model müəyyən linqvistik obyekt, formalaşdırılmış dil sistemi və ya strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən şəbəkə strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model verilənlərin strukturu və ya verilənlərin strukturları və onlar arasındakı münasibətlərlə təsvir edilmişdir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən iyerarxik struktur (ağaç) vasitəsilə təsvir edilmişdir
-

Sual: Hansı modellər vizual model adlanır? (Çəki: 1)

- model müəyyən linqvistik obyekt, formallaşdırılmış dil sistemi və ya strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən şəbəkə strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model sistemin münasibət və əlaqələrini vizuallaşdırmaq imkanı verir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən iyerarxik struktur (ağaç) vasitəsilə təsvir edilmişdir
-

Sual: Hansı modellər natura modeli adlanır? (Çəki: 1)

- model müəyyən linqvistik obyekt, formallaşdırılmış dil sistemi və ya strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən şəbəkə strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model sistemin münasibət və əlaqələrini vizuallaşdırmaq imkanı verir
  - model qraf və ya qraflar və onlar arasındakı münasibətlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model modelləşdirilən obyektin maddi surətidir
-

Sual: Hansı modellər qrafiki model adlanır? (Çəki: 1)

- model müəyyən linqvistik obyekt, formallaşdırılmış dil sistemi və ya strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model müəyyən şəbəkə strukturu vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model sistemin münasibət və əlaqələrini vizuallaşdırmaq imkanı verir
  - model həndəsi obrazlar və obyektlər vasitəsilə təsvir edilmişdir
  - model modelləşdirilən obyektin maddi surətidir
-

Sual: Modelin məqsədyönlülük xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model həmişə hər hası sistemi əks etdirir, yəni məqsədə malik olur
  - model orjinalın sonlu sayda münasibətlərini əks etdirir, modelləşdirmənin resursları sonludur
  - model obyektin əhəmiyyətli cəhətlərini əks etdirir, bundan əlavə, o tədqiqat və təkrar istehsal üçün sadə olmalıdır
  - gerçəklik model tərəfindən kobud və təxmini əks etdirilir
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir
-

Sual: Modelin sonluluq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model həmişə hər hası sistemi əks etdirir, yəni məqsədə malik olur;
  - model orjinalın sonlu sayda münasibətlərini əks etdirir, modelləşdirmənin resursları sonludur
  - model obyektin əhəmiyyətli cəhətlərini əks etdirir, bundan əlavə, o tədqiqat və təkrar istehsal üçün sadə olmalıdır
  - gerçəklik model tərəfindən kobud və təxmini əks etdirilir
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir
-

Sual: Modelin sadəlik xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model həmişə hər hası sistemi əks etdirir, yəni məqsədə malik olur;
- model orjinalın sonlu sayda münasibətlərini əks etdirir, modelləşdirmənin resursları

sonludur;

- model obyektin əhəmiyyətli cəhətlərini əks etdirir, bundan əlavə, o tədqiqat və təkrar istehsal üçün sadə olmalıdır;
  - gerçəklik model tərəfindən kobud və təxmini əks etdirilir;
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir
-

Sual: Bank nə vaxt möhkəm dayanıqlığa və yaşamaq qabiliyyətinə malik ola bilər? (Çəki: 1)

- kreditləşmə strategiyasını seçmiş, onu iqtisadi-riyazi model vasitəsi ilə təsvir edə bilmişdirsə və öz kreditləşmə taktikasını proqnozlaşdırırsa;
  - kreditləşmə strategiyasını seçdikdə;
  - kreditləşmə strategiyasını iqtisadi-riyazi model vasitəsi ilə təsvir edə bilmişdirsə;
  - kreditləşmə strategiyasını seçmiş və kreditləşmə strategiyasını iqtisadi-riyazi model vasitəsi ilə təsvir edə bilmişdirsə ;
  - öz kreditləşmə taktikasını proqnozlaşdırırsa.
-

Sual: Model və modelləşdirmənin tətbiq istiqamətləri - öyrənmə nəyi öyrənməyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- modelləri və modelləşdirməni;
  - hər hansı model, modelləşdirmə, modelləşdirmənin nəticələrinin vasitəsilə tədqiq edilən sistemlərin nəzəriyyələrini;
  - sistemin çıxış verilənlərinin, vəziyyətlərini;
  - sistemin bütövlükdə, sistemin ayrı-ayrılıqda altsistemlərinin, idarəedici qərarların hazırlanmasını;
  - sistemi və ya onun ayrı-ayrı altsistemlərini.
-

Sual: Model və modelləşdirmənin tətbiq istiqamətləri - dərk olunma nəyi dərk etməyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- modelləri və modelləşdirməni;
  - hər hansı model, modelləşdirmə, modelləşdirmənin nəticələrinin vasitəsilə tədqiq edilən sistemlərin nəzəriyyələrini;
  - sistemin çıxış verilənlərinin, vəziyyətlərini;
  - sistemin bütövlükdə, sistemin ayrı-ayrılıqda altsistemlərinin, idarəedici qərarların hazırlanmasını;
  - sistemi və ya onun ayrı-ayrı altsistemlərini.
-

Sual: Model və modelləşdirmənin tətbiq istiqamətləri - proqnozlaşdırma nəyi proqnozlaşdırmağı nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- modelləri və modelləşdirməni;
  - hər hansı model, modelləşdirmə, modelləşdirmənin nəticələrinin vasitəsilə tədqiq edilən sistemlərin nəzəriyyələrini;
  - sistemin çıxış verilənlərinin, vəziyyətlərini;
  - sistemin bütövlükdə, sistemin ayrı-ayrılıqda altsistemlərinin, idarəedici qərarların hazırlanmasını;
  - sistemi və ya onun ayrı-ayrı altsistemlərini.
-

Sual: Model və modelləşdirmənin tətbiq istiqamətləri - idarəetmə nəyi nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- modelləri və modelləşdirməni;
- hər hansı model, modelləşdirmə, modelləşdirmənin nəticələrinin vasitəsilə tədqiq edilən sistemlərin nəzəriyyələrini;
- sistemin çıxış verilənlərinin, vəziyyətlərini;
- sistemin bütövlükdə, sistemin ayrı-ayrılıqda altsistemlərinin, idarəedici qərarların hazırlanmasını;
- sistemi və ya onun ayrı-ayrı altsistemlərini.

Sual: Model və modelləşdirmənin tətbiq istiqamətləri - avtomatlaşdırma nəyi avtomatlaşdırmağı nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- modelləri və modelləşdirməni;
- hər hansı model, modelləşdirmə, modelləşdirmənin nəticələrinin vasitəsilə tədqiq edilən sistemlərin nəzəriyyələrini;
- sistemin çıxış verilənlərinin, vəziyyətlərini;
- sistemin bütövlükdə, sistemin ayrı-ayrılıqda altsistemlərinin, idarəedici qərarların hazırlanmasını;
- sistemi və ya onun ayrı-ayrı altsistemlərini.

BÖLMƏ: 10#03

Ad	10#03
Suallardan	14
Maksimal faiz	14
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Modelin təqribilik xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model həmişə hər hansı sistemi əks etdirir, yəni məqsədə malik olur
- model orijinalın sonlu sayda münasibətlərini əks etdirir, modelləşdirmənin resursları sonludur
- model obyektin əhəmiyyətli cəhətlərini əks etdirir, bundan əlavə, o tədqiqat və təkrar istehsal üçün sadə olmalıdır
- gerçəklik model tərəfindən kobud və təxmini əks etdirilir;
- model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir

Sual: Modelin adekvatlıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model həmişə hər hansı sistemi əks etdirir, yəni məqsədə malik olur
- model orijinalın sonlu sayda münasibətlərini əks etdirir, modelləşdirmənin resursları sonludur
- model obyektin əhəmiyyətli cəhətlərini əks etdirir, bundan əlavə, o tədqiqat və təkrar istehsal üçün sadə olmalıdır
- gerçəklik model tərəfindən kobud və təxmini əks etdirilir
- model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir

---

Sual: Modelin baxımlılıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- onun əsas xassə və münasibətləri gözdən keçirilə bilən, gözə görünən olmalıdır
  - model sistem haqqında kifayət qədər informasiya saxlamalıdır və yeni informasiya alınmasına imkan verməlidir
  - modeldə modelləşdirmənin məqsədinin təmin olunması üçün vacib olan bütün əsas əlaqə və münasibətlər nəzərə alınmalıdır
  - model, hətta sistem əvvəlcədən dayanıqsız olsa belə, sistemin dayanıqlı davranışını təsvir və təmin etməlidir
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir
-

Sual: Modelin informativlik xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- onun əsas xassə və münasibətləri gözdən keçirilə bilən, gözə görünən olmalıdır;
  - model sistem haqqında kifayət qədər informasiya saxlamalıdır və yeni informasiya alınmasına imkan verməlidir;
  - modeldə modelləşdirmənin məqsədinin təmin olunması üçün vacib olan bütün əsas əlaqə və münasibətlər nəzərə alınmalıdır;
  - model, hətta sistem əvvəlcədən dayanıqsız olsa belə, sistemin dayanıqlı davranışını təsvir və təmin etməlidir.
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir.
-

Sual: Modelin sıxlıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- onun əsas xassə və münasibətləri gözdən keçirilə bilən, gözə görünən olmalıdır;
  - model sistem haqqında kifayət qədər informasiya saxlamalıdır və yeni informasiya alınmasına imkan verməlidir;
  - modeldə modelləşdirmənin məqsədinin təmin olunması üçün vacib olan bütün əsas əlaqə və münasibətlər nəzərə alınmalıdır;
  - model, hətta sistem əvvəlcədən dayanıqsız olsa belə, sistemin dayanıqlı davranışını təsvir və təmin etməlidir
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir.
-

Sual: Modelin dayanıqlıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- onun əsas xassə və münasibətləri gözdən keçirilə bilən, gözə görünən olmalıdır
  - model sistem haqqında kifayət qədər informasiya saxlamalıdır və yeni informasiya alınmasına imkan verməlidir
  - modeldə modelləşdirmənin məqsədinin təmin olunması üçün vacib olan bütün əsas əlaqə və münasibətlər nəzərə alınmalıdır
  - model, hətta sistem əvvəlcədən dayanıqsız olsa belə, sistemin dayanıqlı davranışını təsvir və təmin etməlidir
  - model modelləşdirilən sistemi müvəffəqiyyətlə təsvir etməlidir
-

Sual: Modelin tamlıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model hər hansı tam sistemi həyata keçirir
- model əsas vacib fərziyyələrin, əlaqə və münasibətlərin qapalı sistemini nəzərə alır və əks etdirir
- model ətrafın müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşa bilməlidir;

- model heç olmazsa bir parametərə malik olmalıdır ki, onun dəyişməsiylə modelləşdirilən sistemin davranışını müxtəlif şərtlər daxilində imitasiya etmək (idare etmək) mümkün olsun
  - modelin inkişaf etmək imkanı
-

Sual: Modelin qapalılıq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model hər hansı tam sistemi həyata keçirir;
  - model əsas vacib fərziyyələrin, əlaqə və münasibətlərin qapalı sistemini nəzərə alır və əks etdirir
  - model ətrafin müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşa bilməlidir;
  - model heç olmazsa bir parametərə malik olmalıdır ki, onun dəyişməsiylə modelləşdirilən sistemin davranışını müxtəlif şərtlər daxilində imitasiya etmək (idare etmək) mümkün olsun;
  - modelin inkişaf etmək imkanı
-

Sual: Modelin uyğunluq xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model hər hansı tam sistemi həyata keçirir
  - model əsas vacib fərziyyələrin, əlaqə və münasibətlərin qapalı sistemini nəzərə alır və əks etdirir
  - model ətrafin müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşa bilməlidir
  - model heç olmazsa bir parametərə malik olmalıdır ki, onun dəyişməsiylə modelləşdirilən sistemin davranışını müxtəlif şərtlər daxilində imitasiya etmək (idare etmək) mümkün olsun
  - modelin inkişaf etmək imkanı
-

Sual: Modelin idarə olunanlıq (imitasiyalılıq) xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model hər hansı tam sistemi həyata keçirir;
  - model əsas vacib fərziyyələrin, əlaqə və münasibətlərin qapalı sistemini nəzərə alır və əks etdirir;
  - model ətrafin müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşa bilməlidir;
  - model heç olmazsa bir parametərə malik olmalıdır ki, onun dəyişməsiylə modelləşdirilən sistemin davranışını müxtəlif şərtlər daxilində imitasiya etmək (idare etmək) mümkün olsun;
  - modelin inkişaf etmək imkanı.
-

Sual: Modelin təkamüllük xassəsi necə ifadə olunur? (Çəki: 1)

- model hər hansı tam sistemi həyata keçirir
  - model əsas vacib fərziyyələrin, əlaqə və münasibətlərin qapalı sistemini nəzərə alır və əks etdirir
  - model ətrafin müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşa bilməlidir
  - model heç olmazsa bir parametərə malik olmalıdır ki, onun dəyişməsiylə modelləşdirilən sistemin davranışını müxtəlif şərtlər daxilində imitasiya etmək (idare etmək) mümkün olsun
  - modelin inkişaf etmək imkanı
-

Sual: Modelləşdirilən sistemin həyat dövrünə daxil deyil: (Çəki: 1)

- obyekt haqqında informasiyanın yığılması, fərziyyələrin irəli sürülməsi, modeldən əvvəlki analizin aparılması
  - modellərin (altmodellərin) struktur və tərkibinin layihələndirilməsi
  - modelin spesifikasiyalarının qurulması, ayrı-ayrı altmodellərin işlənməsi və sazlanması, modelin tam şəkildə quraşdırılması
  - model haqqında kifayət qədər informasiyanın saxlanması
  - modelin adekvatlığının, dayamqlığının, həssaslığının araşdırılması
-

Sual: Modelləşdirilən sistemin həyat dövrünə daxil deyil: (Çəki: 1)

- modelin adekvatlığının, dayamqlığının, həssaslığının araşdırılması. modelləşdirmə vasitələrinin və vəsaitlərinin (sərf edilən resursların) qiymətləndirilməsi;
  - İntegrallaşdırma (yəni, altmodellərin birləşdirilməsi), modelləşdirmənin nəticələrinin analizi və tədqiq olunan sistemdə bir sıra səbəb-həticə əlaqələrinin ayırd edilməsi;
  - hesabat və layihə həllərinin generasiyası;
  - modelin dəqiqləşdirilməsi, modifikasiyası və tədqiq edilən sistemə yeni biliklərlə qayıdış;
  - modelin ətrafın müxtəlif giriş parametrlərinə, təsirlərinə uyğunlaşdırılması.
-

Sual: Model və modelləşdirmə hansı əsas, vacib istiqamətlərdə tətbiq olunur? (Çəki: 1)

- öyrənmə, dərk olunma;
  - proqnozlaşdırma
  - idarəetmə
  - avtomatlaşdırma
  - bütün cavablar doğrudur
-

BÖLMƏ: 11#02

Ad	11#02
Suallardan	29
Maksimal faiz	29
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	2 %

Sual: Həqiqi modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- natura, fiziki, riyazi
  - natura, fiziki, statik;
  - empirik, fiziki, riyazi;
  - statik, empirik
  - heç biri.
-

Sual: Həqiqi natura modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- üzərində elmi, texniki, istehsal təcrübələri aparılan real obyektlər, proseslər və sistemlərdir;
- orijinal obyektlərin fiziki xassələrini canlandıran və təqlid edən maketlər,

mulyajlardır.

- analoq, struktur, həndəsi, qrafiki, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - istehsal təcrübələri aparılan real obyektler, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - bütün cavablar dođrudur.
-

Sual: Həqiqi fiziki modellər hansıdır? ( eki: 1)

-  z rində elmi, texniki, istehsal təcrübələri aparılan real obyektler, prosesler v  sistemlerdir;
  - orijinal obyektlerin fiziki xass lerini canlandıran v  təqlid edən maketler, mulyajlardır.
  - analoq, struktur, həndəsi, qrafiki, rəqəmli v  kibernetik modellərdir
  - istehsal təcrübələri aparılan real obyektler, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Həqiqi riyazi modellər hansıdır? ( eki: 1)

-  z rində elmi, texniki, istehsal təcrübələri aparılan real obyektler, prosesler v  sistemlerdir;
  - orijinal obyektlerin fiziki xass lerini canlandıran v  təqlid edən maketler, mulyajlardır.
  - analoq, struktur, həndəsi, qrafiki, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - istehsal təcrübələri aparılan real obyektler, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: İdeal əyani modellər ne e yerə bölünür? ( eki: 1)

- 2
  - 5
  - 3
  - 4
  - 6
-

Sual: İdeal əyani modellər hansıdır? ( eki: 1)

- analoq, struktur, həndəsi;
  -  yani, işarəli;
  - elmi, texniki, həndəsi;
  - rəqəmli v  kibernetik;
  - işarəli, struktur, həndəsi;
-

Sual: İdeal əyani modellərə aiddir: ( eki: 1)

- sxemler, x riteler, cizgiler, qrafikler, qraflar, analoqlar, struktur və həndəsi modellər;
  - simvollar, əlifbalar, proqramlaşdırma dilləri, nizamlı texnoloji yazılar,  b k li təsvirlər.
  - orijinal obyektlerin fiziki xass lerini canlandıran v  təqlid edən maketler;
  - analoq, struktur, həndəsi, qrafiki, rəqəmli v  kibernetik modellərdir;
  - bütün cavablar dođrudur.
-

Sual: İdeal işarəli modellərə aiddir: (Çəki: 1)

- sxemlər, xəritələr, cizgilər, qrafiklər, qraflar, analoqlar, struktur və həndəsi modellər;
  - simvollar, əlifbalar, proqramlaşdırma dilləri, nizamlı texnoloji yazılar, şəbəkəli təsvirlər.
  - orijinal obyektlərin fiziki xassələrini canlandıran və təqlid edən maketlər
  - analoq, struktur, həndəsi, qrafiki, rəqəmli və kibernetik modellərdir;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Obyektin giriş informasiyasına nəzərən modellər neçə cür olur? (Çəki: 1)

- 5
  - 2
  - 3
  - 4
  - 6
-

Sual: Obyektin giriş informasiyasına nəzərən modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- statik, dinamik;
  - həqiqi, ideal;
  - riyazi, alqoritmik;
  - nəzəri, empirik;
  - kəsilməz, diskret
-

Sual: Real obyektlə riyazi modelin uyğunluğuna görə riyazi modellər neçə cür olur? (Çəki: 1)

- 2
  - 3
  - 4
  - 5
  - 6
-

Sual: Real obyektlə riyazi modelin uyğunluğuna görə riyazi modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- statik, dinamik;
  - həqiqi, ideal;
  - izomorf, homomorf;
  - nəzəri, empirik;
  - kəsilməz, diskret
-

Sual: İzomorf modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- modelə obyektin (sistemin və ya prosesin) bütün elementləri arasında tamamilə qarşılıqlı birqiymətli uyğunluq mövcuddur;
  - informasiya və parametrlər kəsilməz, riyazi əlaqələr isə dayanıqsızdır;
  - informasiya və parametrlər kəsilməz, riyazi əlaqələr isə dayanıqlı olur;
  - informasiya və parametrlər-diskret, riyazi əlaqələr isə dayanıqsızdır;
  - modelə obyektin ancaq bir sıra əhəmiyyətli elementləri arasında uyğunluq olur;
-

Sual: Homomorf modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- modelle obyektin (sistemin və ya prosesin) bütün elementləri aratsında tamamilə qarşılıqlı birqiymətli uyğunluq mövcuddur;
  - informasiya və parametrlər kəsilməz, riyazi əlaqələr isə dayanıqsızdır;
  - informasiya və parametrlər kəsilməz, riyazi əlaqələr isə dayanıqlı olur;
  - informasiya və parametrlər-diskret, riyazi əlaqələr isə dayanıqsızdır;
  - modelle obyektin ancaq bir sıra əhəmiyyətli elementləri arasında uyğunluq olur;
-

Sual: Riyazi məsələlərin həllinin bütün metodlarını neçə qrupa bölmək olar? (Çəki: 1)

- 2
  - 3
  - 4
  - 5
  - 6
-

Sual: Riyazi məsələlərin həlli metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- dəqiq və təqribi metodlar;
  - empirik və yarımpirik metodlar;
  - dəqiq və empirik;
  - empirik və təqribi metodlar;
  - dəqiq, empirik və təqribi metodlar;
-

Sual: Riyazi modellərin qurulması zamanı hansı yanaşmalardan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- kəsilməz-determinik;
  - diskret-determinik;
  - diskret-stoxastik, kəsilməz-stoxastik;
  - şəbəkə, ümumiləşdirilmiş;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Riyazi modellərin qurulması zamanı kəsilməz-determinik yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- riyazi modellər kimi diferensial tənliklər sistemindən istifadə edilir;
  - avtomatlar nəzəriyyəsi riyazi aparatının köməyi ilə reallaşdırılır;
  - riyazi aparat kimi statik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur;
  - xidmət proseslərinin formallaşdırılması üçün tətbiq olunur;
  - riyazi aparat kimi dinamik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur.
-

Sual: Riyazi modellərin qurulması zamanı diskret-determinik yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- riyazi modellər kimi diferensial tənliklər sistemindən istifadə edilir;
  - avtomatlar nəzəriyyəsi riyazi aparatının köməyi ilə reallaşdırılır;
  - riyazi aparat kimi statik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur;
  - xidmət proseslərinin formallaşdırılması üçün tətbiq olunur;
  - riyazi aparat kimi dinamik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur
-

Sual: Riyazi modellərin qurulması zamanı diskret-stoxostik yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- riyazi modellər kimi diferensial tənliklər sistemindən istifadə edilir;
  - avtomatlar nəzəriyyəsi riyazi aparatının köməyi ilə reallaşdırılır;
  - riyazi aparat kimi statik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur;
  - xidmət proseslərinin formallaşdırılması üçün tətbiq olunur;
  - riyazi aparat kimi dinamik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur.
-

Sual: Riyazi modellərin qurulması zamanı kəsilməz-stoxastik yanaşma hansıdır? (Çəki: 1)

- riyazi modellər kimi diferensial tənliklər sistemindən istifadə edilir;
  - avtomatlar nəzəriyyəsi riyazi aparatının köməyi ilə reallaşdırılır;
  - riyazi aparat kimi statik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur;
  - xidmət proseslərinin formallaşdırılması üçün tətbiq olunur;
  - riyazi aparat kimi dinamik təsvirli ehtimali avtomatlardan istifadə olunur.
-

Sual: Riyazi modelin qurulması üçün zəruridir: (Çəki: 1)

- real obyektin hərtərəfli analizi, obyektin ən cox mahiyyət kəsb edən cəhətlərinin ayrılması;
  - obyektin əsas cəhətlərinə və xassələrinə təsir edən parametrlərin təyini;
  - obyektin əsas xassələrinin əlaqələrini məntiqi-riyazi münasibətlərin köməyi ilə dəyişənlərin qiymətlərindən asılı olaraq təsviri;
  - məhdudiyyətlərin, tənliklərin, bərabərliklərin, bərabərsizliklərin məntiqi-riyazi əməllərin köməyi ilə obyektin, prosesin və ya sistemin daxili və xarici əlaqələrinin müəyyənləşdirilməsi;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Riyazi modelləşdirmə həm də özündə nələri cəmləşdirir? (Çəki: 1)

- obyektin fəaliyyətini modelləşdirən alqoritmin qurulması;
  - model və obyektin adekvatlığının yoxlanılması;
  - modelin təshih edilməsi
  - modeldən istifadə;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Kompyuter modelləşdirməsinin məğzi nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- kompyuterin köməyi ilə riyazi model əsasında seriya hesablamada eksperimentləri aparılır;
  - obyekt və ya proseslərin xassələri tədqiq olunur;
  - onların optimal parametrləri və iş rejimləri tapılır;
  - model dəqiqləşdirilir;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Kompyuter modelləşdirməsi nələri nəzərdə tutur? (Çəki: 1)

- imitasiya (hesablama) modelləşdirilməsi
- hadisələrin və proseslərin vizuallaşdırılması (qrafiki modelləşdirmə);
- böyük tətbiqi texnologiyalar;
- kompyuterlə ölçü cihazlarının, vericilərin, sensorların və s. birgə istifadəsinə

əsaslanan xüsusişdirilmiş tətbiqi texnologiyalar;

- bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İmitasiya modelləşdirməsi real sistemin modelinin qurulması prosesidir və bu model əsasında sistemin fəaliyyətini (özünüaparmasını) qavramaq, yaxud da qiymətləndirmək məqsədilə ekisperimentlərin qoyulmasıdır" ifadəsi hansı alimə məxsusdur? (Çəki: 1)

- Şennon R.;
  - Eddinqton A.;
  - Antonov A.B.;
  - Lapıgin Y.N.;
  - Surmin Y.P
-

Sual: İmitasiya modelləşdirilməsinin tətbiqi şərtləri hansıdır? (Çəki: 1)

- verilən məsələnin başa çatdırılmış riyazi qoyuluşu mövcud deyil;
  - formaləşdirilmiş riyazi modelin analitik metodla həlli işlənilməyib;
  - analitik metodlar mövcuddur, lakin riyazi proseduralar o qədər mürəkkəb və çoxzəhmətli ki, onlardan istifadə edilməsi səmərəli olmur;
  - müəyyən dövr ərzində prosesin gedişinə nəzarəti həyata keçirmək mümkündür;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Kompyuter (imitasiya) modelləşdirməsi mərhələlərinə aid deyil? (Çəki: 1)

- modelləşdirmənin məqsədlərinin təyini (bu, obyektin qavranılması, idarə edilməsi və obyektə təsirlərin proqnozlaşdırılmasından ibarətdir);
  - modelin giriş dəyişənlərinin çıxış dəyişənlərinə təsirinin vaciblik dərəcəsinə görə bölünməsi;
  - modelin riyazi yazılışının (təsvirinin) axtarılması, qurulmuş modelin tətbiqi;
  - alqoritm və proqramların qurulması, proqramların icrası və testləşdirilməsi, modelin real obyektə adekvatlığının müəyyənleşdirilməsi;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Sistemlərin modelləşdirilməsində kompyuter hansı funksiyaları yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- ənənvi hesablama vasitələri, alqoritmlər, texnologiyalarla həll edilən məsələlərin həlli üçün köməkçi vasitə rolunu yerinə yetirmək;
  - ənənəvi hesablama vasitələri alqoritmlər, texnologiyalarla həll edilə bilməyən məsələlərin həlli üçün yeni məsələlərin qoyuluşu və həlli vasitəsi rolunu ifa etmək;
  - kompyuter öyrənmə-modelləşdirmə vasitələrinin konstruksiyası rolunu yerinə yetirmək;
  - bütün cavablar doğrudur.
  - yeni biliklərin alınması üçün modelləşdirmə vasitəsi rolunu oynamaq, yeni modellərin öyrətmə vasitəsi rolunu ifa etmək
-

Bölmə: 11#03

Ad

11#03

Suallardan

11

Maksimal faiz	11
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin məsələnin qoyuluşu mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektinə - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;
- mövcud analoqların və altsistemlərin analizi, modelləşdirmənin texniki vasitələrinin analizi, modelləşdirmənin proqram təminatının analizi, riyazi təminatın analizi;
- verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
- altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq kriterilərinin formalaşdırılması
- testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhə.

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin modelləşdirmədən əvvəlki analiz mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektinə - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;
- mövcud analoqların və altsistemlərin analizi, modelləşdirmənin texniki vasitələrinin analizi, modelləşdirmənin proqram təminatının analizi, riyazi təminatın analizi;
- verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
- altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq kriterilərinin formalaşdırılması.
- testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhə.

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin məsələnin (modelin) analizi mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektinə - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;
- mövcud analoqların və altsistemlərin analizi, modelləşdirmənin texniki vasitələrinin analizi, modelləşdirmənin proqram təminatının analizi, riyazi təminatın analizi;
- verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
- altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq

kriterilərinin formalaşdırılması.

testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.

Sual: Kompyuter modelləşdirməsinin modelin tədqiqi mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektı - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;

mövcud analoqların və altsistemlərin analizi, modelləşdirmənin texniki vasitələrinin analizi, modelləşdirmənin proqram təminatının analizi, riyazi təminatın analizi;

verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;

altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq kriterilərinin formalaşdırılması.

testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.

Sual: Kompyuter modelləşdirməsinin proqramlaşdırma mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektı - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;

mövcud analoqların və altsistemlərin analizi, modelləşdirmənin texniki vasitələrinin analizi, modelləşdirmənin proqram təminatının analizi, riyazi təminatın analizi;

verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;

altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq kriterilərinin formalaşdırılması.

testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.

Sual: Kompyuter modelləşdirməsinin testləşdirmə və sazlama mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektı - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;

sintaksis sazlama, semantik sazlama, test hesabatları, testləşdirmənin nəticələrinin analizi, modelin dayanıqlılığının tədqiqi;

verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;

altmodellərin tədqiqi metodlarının seçilməsi, alqoritmlərin, onların psevdekordlarının seçilməsi, adaptasiyası və işlənməsi, altmodellərdən modelin yığılması, modelin identifikasiyası, modelin istifadə olunan adekvatlılıq, dayanıqlılıq və həssaslıq kriterilərinin formalaşdırılması;

testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin modelləşdirmənin qiymətləndirilməsi mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin formalaşdırılması, modelləşdirmənin məqsədlərinin və onların üstünlük dərəcələrinin təyini, modelləşdirmə obyektı - sistem haqqında informasiyanın yığılması, verilənlərin təsviri;
  - sintaksis sazlama, semantik sazlama, test hesabatları, testləşdirmənin nəticələrinin analizi, modelin dayanıqlığının tədqiqi;
  - verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
  - modelləşdirmə vasitələrinin qiymətləndirilməsi, modelləşdirmənin adekvatlığının qiymətləndirilməsi, modelləşdirmənin həssaslığının qiymətləndirilməsi, proqramın optimallaşdırılması;
  - testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.
-

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin sənədləşdirmə mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin, məqsədlərinin yazılışı, modelin, metodun, alqoritmin təsviri, reallaşdırma vasitələrinin təsviri, imkan və məhdudiyyətlərin təsviri, giriş/çıxış formatlarının, spesifikasiyalarının təsviri, testləşdirmənin yazılışı, istifadəçi təlimatlarının yaradılması;
  - sintaksis sazlama, semantik sazlama, test hesabatları, testləşdirmənin nəticələrinin analizi, modelin dayanıqlığının tədqiqi;
  - verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
  - modelləşdirmə vasitələrinin qiymətləndirilməsi, modelləşdirmənin adekvatlığının qiymətləndirilməsi, modelləşdirmənin həssaslığının qiymətləndirilməsi, proqramın optimallaşdırılması;
  - testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.
-

Sual: Kompüter modelləşdirməsinin müşayiət mərhələsi hansıdır? (Çəki: 1)

- məsələnin, məqsədlərinin yazılışı, modelin, metodun, alqoritmin təsviri, reallaşdırma vasitələrinin təsviri, imkan və məhdudiyyətlərin təsviri, giriş/çıxış formatlarının, spesifikasiyalarının təsviri, testləşdirmənin yazılışı, istifadəçi təlimatlarının yaradılması;
  - sintaksis sazlama, semantik sazlama, test hesabatları, testləşdirmənin nəticələrinin analizi, modelin dayanıqlığının tədqiqi;
  - verilənlərin strukturlarının işlənməsi, verilənlərin giriş/çıxış spesifikasiyasının, fonnalarının hazırlanması, modelin struktur və tərkibinin layihələndirilməsi;
  - istifadənin, istifadə tezliyinin, istifadəçilərin sayının, istifadə tipinin analizi (dialog, avtonom və s.), modeldən istifadə zamanı imtiyazların analizi, modelin, alqoritmin və proqramın istismarına xidmət edilməsi, imkanların genişləndirilməsi, yeni funksiyaların daxil edilməsi və ya modelləşdirmə rejimlərinin dəyişdirilməsi (eyni zamanda mühitin), proqramda gizli səhvlərin tapılması və açıqlanması;
  - testləşdirmə metodu və testlərin seçilməsi, proqramlaşdırma dilində kodlaşdırma, proqramın şərhı.
-

Sual: Modelləşdirmənin xüsusi vasitələrinin inkişafında necə istiqaməti ayırd etmək olar?

(Çəki: 1)

- 1
- 2
- 3
- 4
- düzgün cavab yoxdur.

Sual: Modelləşdirmənin xüsusi vasitələrinin inkişafında istiqamətlər hansıdır? (Çəki: 1)

- böyük və mürəkkəb sistemlərin analizi üçün modelləşdirmə vasitələri və proqram kompleksləri;
- universal proqramlaşdırma dilləri;
- müəyyən tip verilənlərin formalaşdırılması;
- proqramların layihələndirilməsi vasitələrinin inkişafı;
- proqram interfeysinin yaradılması.

BÖLMƏ: 12#01

Ad	12#01
Suallardan	14
Maksimal faiz	14
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: 1. İnformasiya modeli nə deməkdir? (Çəki: 1)

- obyektin, prosesin, hadisənin informasiya baxımından təsviridir;
- tədqiq olunan obyektin təyini, təsviri üçün formal konstruksiyaların seçilməsidir;
- tədqiq olunan obyektin təyini;
- obyektin təsviri üçün formal konstruksiyaların seçilməsidir;
- dünyanın dərk edilməsi və öyrənilməsidir.

Sual: 2. İnformasiya modelinin əsasında hansı müddəalar durur? (Çəki: 1)

- hər bir obyekt elementlərdən ibarətdir;
- elementlər xassələrə malikdirlər;
- hər bir obyekt elementlərdən ibarətdir, elementlər xassələrə malikdirlər;
- elementlər öz aralarında əlaqələrlə bağlıdırlar;
- bütün cavablar doğrudur.

Sual: 3. Təsvir üsuluna görə informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- formal dillərlə təsvir olunan modellər, qrafik üsullarla təsvir olunan modellər;
- təsnifat-yönlü modellər, statik modellər, dinamik modellər;
- infooloji (konseptual) modellər, dataoloji modellər;
- determinləşdirilmiş, ehtimallı modellər;
- proqramlaşdırma dilləri ilə təsvir olunan modellər.

Sual: 4. Qurulma məqsədinə görə informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- formal dillərlə təsvir olunan modellər, qrafik üsullarla təsvir olunan modellər;
  - təsnifat-yönlü modellər, statik modellər, dinamik modellər;
  - infoloji (konseptual) modellər, dataoloji modellər;
  - determinləşdirilmiş, ehtimallı modellər;
  - proqramlaşdırma dilləri ilə təsvir olunan modellər.
-

Sual: 5. Yaddaş mühiti ilə (kompyuterlə) bağlılığına görə informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- formal dillərlə təsvir olunan modellər, qrafik üsullarla təsvir olunan modellər;
  - təsnifat-yönlü modellər, statik modellər, dinamik modellər
  - infoloji (konseptual) modellər, dataoloji modellər;
  - determinləşdirilmiş, ehtimallı modellər;
  - proqramlaşdırma dilləri ilə təsvir olunan modellər.
-

Sual: 6. Modelləşdirilən obyektin təbiətinə görə informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- formal dillərlə təsvir olunan modellər, qrafik üsullarla təsvir olunan modellər;
  - təsnifat-yönlü modellər, statik modellər, dinamik modellər
  - infoloji (konseptual) modellər, dataoloji modellər
  - determinləşdirilmiş, ehtimallı modellər;
  - proqramlaşdırma dilləri ilə təsvir olunan modellər.
-

Sual: Formal dillərlə təsvir olunan modellərə aid deyil: (Çəki: 1)

- riyazi dil vasitəsilə təsvir olunan modellər;
  - cədvəl vasitəsilə təsvir olunan modellər;
  - formal dil (deklarativ və ya prosedur) vasitəsilə təsvir olunan modellər;
  - məhdudlaşdırılmış təbii dil vasitəsilə təsvir olunan modellər;
  - sxem üsulu təsvir edilən modellər.
-

Sual: Relasiya modeli - nisbət(relation) nədir? (Çəki: 1)

- kortej adlanan elementlər çoxluğu, adi ikiölçülü cədvəl;
  - cədvəlin sətri;
  - cədvəlin sütunu;
  - adlandırılmış domen;
  - cədvəlin sətir və sütunu.
-

Sual: Relasiya modeli - kortej nədir? (Çəki: 1)

- elementlər çoxluğu;
  - elementlər çoxluğu;
  - cədvəlin sətri;
  - adlandırılmış domen;
  - cədvəlin sətir və sütunu.
-

Sual: Relasiya modeli - kortej nədir? (Çəki: 1)

- elementlər çoxluğu;
  - cədvəlin sətri;
  - cədvəlin sütunu;
  - adlandırılmış domen;
  - cədvəlin sətir və sütunu.
-

Sual: Relasiya modeli - domen nədir? (Çəki: 1)

- elementlər çoxluğu;
  - cədvəlin sətri;
  - cədvəlin sütunu;
  - adlandırılmış domen;
  - cədvəlin sətir və sütunu
-

Sual: Relasiya modeli - atribut nədir? (Çəki: 1)

- cədvəlin sütunu;
  - adlandırılmış domen;
  - cədvəlin sətir və sütunu
  - elementlər çoxluğu;
  - cədvəlin sətri;
-

Sual: Relasiya modeli nisbətler üzərində hansı əməliyyatların aparılmasına imkan yaradır? (Çəki: 1)

- dekart hasili;
  - birləşmə, kəsişmə;
  - hesab əməlləri;
  - seçmə, proyeksiya və s.;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Relasiya modeli nisbətler arasında hansı tip əlaqənin reallaşdırılmasına imkan yaradır? (Çəki: 1)

- (1:1, 1:M, M:N);
  - (1:1, 1:M);
  - (1:M);
  - (1:M, M:N);
  - (1:1, M:N) .
-

Bölmə: 12#02

Ad	12#02
Suallardan	22
Maksimal faiz	22
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Qrafik üsullarla təsvir olunan modellərə aiddir (Çəki: 1)

- sxem üsulu ilə təsvir edilən modellər;
  - diaqramlarla təsvir edilən modellər;
  - qrafiklərlə təsvir edilən modellər;
  - sxem, diaqram və qrafiklərdən birgə istifadə etməklə təsvir edilən modellər;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Təsnifat-yönlü informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- ağacvari modellər, geneoloji modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - vaxt ölçüsünü nəzərə alınmaqla differensial tənliklərin həlli əsasında idarəetmə və proqnozlaşdırma məsələlərinin həlli modelləri;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər
  - infoloji modelin kompyuter-yönlü təsvirini əks etdirən modellər.
-

Sual: Statik informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- ağacvari modellər, geneoloji modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - vaxt ölçüsünü nəzərə alınmaqla differensial tənliklərin həlli əsasında idarəetmə və proqnozlaşdırma məsələlərinin həlli modelləri;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - infoloji modelin kompyuter-yönlü təsvirini əks etdirən modellər.
-

Sual: Dinamik informasiya modelləri hansıdır? (Çəki: 1)

- ağacvari modellər, geneoloji modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - vaxt ölçüsü nəzərə alınmaqla differensial tənliklərin həlli əsasında idarəetmə və proqnozlaşdırma məsələlərinin həlli modelləri;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - infoloji modelin kompyuter-yönlü təsvirini əks etdirən modellər.
-

Sual: İnfoloji (informasiya-məntiqi) model hansıdır? (Çəki: 1)

- ağacvari modellər, geneoloji modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - vaxt ölçüsü nəzərə alınmaqla differensial tənliklərin həlli əsasında idarəetmə və proqnozlaşdırma məsələlərinin həlli modelləri;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - infoloji modelin kompyuter-yönlü təsvirini əks etdirən modellər.
-

Sual: Dataloji model hansıdır? (Çəki: 1)

- ağacvari modellər, geneoloji modellər;

- müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - vaxt ölçüsü nəzərə alınmaqla differensial tənliklərin həlli əsasında idarəetmə və proqnozlaşdırma məsələlərinin həlli modelləri;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - infoloji modelin kompyuter-yönlü təsvirini əks etdirən modellər.
-

Sual: Determinləşdirilmiş modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- obyektin dəyişilməsi və ya inkişafı müəyyən qanunlarla baş verir və həmin qanunlar məlum olur;
  - obyektin dəyişilməsi və ya inkişafı qanunauyğunluqlarla deyil, müəyyən ehtimalla baş verir;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər.
-

Sual: Ehtimallı modellər hansıdır? (Çəki: 1)

- obyektin dəyişilməsi və ya inkişafı müəyyən qanunlarla baş verir və həmin qanunlar məlum olur;
  - obyektin dəyişilməsi və ya inkişafı qanunauyğunluqlarla deyil, müəyyən ehtimalla baş verir;
  - mühitin təbiətindən və parametrlərindən asılı olmayan modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər;
  - müəyyən vaxt intervalı ərzində obyektin vəziyyətini xarakterizə edən verilənlərlə qurulan modellər.
-

Sual: Verilənlər modeli nədir? (Çəki: 1)

- verilənlər bazalarında verilənlərin təsviri;
  - verilənlərin necə və hansı qaydalarla strukturlaşmasını təyini;
  - verilənlərin mümkün strukturlarını və onlar arasındakı əlaqələrinin təyini;
  - verilənlərin strukturunun kateqoriyaların müəyyən edilməsi;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Verilənlərin struktur modelləşdirilməsi üçün klassik modellərə aiddir: (Çəki: 1)

- iyerarxik, şəbəkə və relasiya modelləri;
  - postrelasiya, çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər;
  - iyerarxik, çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər;
  - postrelasiya, şəbəkə və relasiya modelləri;
  - çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər.
-

Sual: 1. Hansı obyekt üçün informasiya modelinin qurulması nədən başlayır? (Çəki: 1)

- predmet sahəsinin, yəni həmin obyektin təyindən;
- obyektin atributlarının tədqiqindən;

- obyektin təsviri üçün formal konstruksiyaların seçilməsindən;
  - obyektin elementlərinin xassələrinin tədqiqindən;
  - obyektin elementləri aralarında əlaqələrdən .
-

Sual: İnformasiya modelinin qurulması zamanı obyekt rolunda nə çıxış edə bilər? (Çəki: 1)

- əşya, material;
  - cihaz;
  - qurğu;
  - hadisə, proses və s.
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İnformasiya modelləşdirilməsinin metodikaları bir-birindən nə ilə fərqlənirlər? (Çəki: 1)

- predmet sahəsinin növünə və ya xarakterinə görə;
  - obyektin təsviri üçün formal konstruksiyaların seçilməsinə görə;
  - obyektin elementlərinin xassələrinə və əlaqələrinə görə;
  - obyektin elementlərinin xassələrinə görə;
  - obyektin elementləri aralarında əlaqələrinə görə;
-

Sual: Predmet sahəsi kimi müəssisə və ya təşkilat götürülərsə neçə tip metodikadan istifadə etmək mümkündür? (Çəki: 1)

- 2 tip;
  - 3 tip;
  - 4 tip;
  - 5 tip;
  - 6 tip;
-

Sual: Predmet sahəsi kimi müəssisə və ya təşkilat götürülərsə hansı yanaşmalardan istifadə etmək olar? (Çəki: 1)

- obyektəyönlü və funksional (struktur)-yönlü;
  - formal və aşkar-məzmunlu;
  - obyektəyönlü və sistemli;
  - sistemli və aşkar-məzmunlu;
  - funksional (struktur)-yönlü və sistemli;
-

Sual: İnformasiya modelləşdirilməsinin obyektəyönlü metodikasının tətbiqində məqsəd nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- müəssisəni və ya təşkilatı bir-birilə qarşılıqlı əlaqəli obyektlər toplusu kimi təsvir etmək, predmet sahəsinə təşkil edən obyektləri ayırmaq və görülən işlərə (funksiyalara) cavabdehliyi onlar arasında bölüşdürmək;
- müəssisəni və ya təşkilatı bir-birilə qarşılıqlı əlaqəli obyektlər toplusu kimi təsvir etmək;
- təşkilatı, giriş informasiya axınına çıxış axınına çevirən funksiyalar toplusu kimi təsvir etmək,
- funksiyaları (verilənlərin emalı metodları) verilənlərdən ayırmaq;

təşkilatı, giriş informasiya axınını çıxış axınına çevirən funksiyalar toplusu kimi təsvir etmək, funksiyaları (verilənlərin emalı metodları) verilənlərdən ayırmaq.

Sual: İnformasiya modelləşdirilməsinin funksional (struktur)-yönlü metodikasının tətbiqində məqsəd nədən ibarətdir? (Çəki: 1)

- müəssisəni və ya təşkilatı bir-birilə qarşılıqlı əlaqəli obyektlər toplusu kimi təsvir etmək, predmet sahəsini təşkil edən obyektləri ayırmaq və görülən işlərə (funksiyalara) cavabdehliyi onlar arasında bölüşdürmək;
  - müəssisəni və ya təşkilatı bir-birilə qarşılıqlı əlaqəli obyektlər toplusu kimi təsvir etmək;
  - təşkilatı, giriş informasiya axınını çıxış axınına çevirən funksiyalar toplusu kimi təsvir etmək,
  - funksiyaları (verilənlərin emalı metodları) verilənlərdən ayırmaq;
  - təşkilatı giriş informasiya axınını çıxış axınına çevirən funksiyalar toplusu kimi təsvir etmək, funksiyaları (verilənlərin emalı metodları) verilənlərdən ayırmaq.
-

Sual: İnformasiya modelləşdirilməsinin obyekt-yönlü yanaşmasının üstünlüyü nədədir? (Çəki: 1)

- dəyişilmələrə daha davamlı olan sistem qurmağa imkan verir, müəssisənin və təşkilatın mövcud strukturuna daha uyğundur;
  - təşkilatı struktur yenidən formalaşanda və ya dəyişmə ərəfəsində olduqda səmərəlidir. Belə yanaşmada yerinə yetirilən funksiyalar icraçılar tərəfindən daha yaxşı başa düşülür;
  - dəyişilmələrə daha davamlı olan sistem qurmağa imkan verir;
  - müəssisənin və təşkilatın mövcud strukturuna daha uyğundur;
  - yerinə yetirilən funksiyalar icraçılar tərəfindən daha yaxşı başa düşülür.
-

Sual: İnformasiya modelləşdirilməsinin funksional (struktur)-yönlü yanaşmasının üstünlüyü nədədir? (Çəki: 1)

- dəyişilmələrə daha davamlı olan sistem qurmağa imkan verir, müəssisənin və təşkilatın mövcud strukturuna daha uyğundur;
  - təşkilatı struktur yenidən formalaşanda və ya dəyişmə ərəfəsində olduqda səmərəlidir. Belə yanaşmada yerinə yetirilən funksiyalar icraçılar tərəfindən daha yaxşı başa düşülür;
  - dəyişilmələrə daha davamlı olan sistem qurmağa imkan verir;
  - müəssisənin və təşkilatın mövcud strukturuna daha uyğundur;
  - yerinə yetirilən funksiyalar icraçılar tərəfindən daha yaxşı başa düşülür.
-

Sual: Funksional sistemlərin qrafik təsviri dili olan IDEF metodologiyası neçə anlayışa əsaslanır? (Çəki: 1)

- iki;
  - üç;
  - dörd;
  - beş;
  - altı.
-

Sual: Relasiya modeli verilənlər bazalarının yaradılmasında nə vaxtdan istifadə olunur?

(Çəki: 1)

- XX əsrin 70-ci illərin sonundan;
- XIX əsrin 50-ci illərin sonundan;
- XIX əsrin 90-ci illərin sonundan;
- XX əsrin 30-ci illərin əvvəlindən;
- XXI əsrin əvvəlindən;

Sual: Relasiya modelinin çatışmayan cəhətləri hansıdır? (Çəki: 1)

- kortejrəin (yazıların) təyin edilməsi üçün standart vasitələr yoxdur, nisbətlərin normallaşdırılması tələb olunur;
- nisbətlərin normallaşdırılması tələb olunmur;
- kortejrəin (yazıların) təyin edilməsi üçün standart vasitələr çoxdur;
- kortejrəin (yazıların) təyin edilməsi üçün standart vasitələr çoxdur, nisbətlərin normallaşdırılması tələb olunmur;
- düzgün cavab yoxdur.

BÖLMƏ: 12#03

Ad	12#03
Suallardan	12
Maksimal faiz	12
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Verilənlərin struktur modelləşdirilməsi üçün yeni modellərə aiddir: (Çəki: 1)

- iyerarxik, şəbəkə və relasiya modelləri;
- postrelasiya, çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər;
- iyerarxik, çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər;
- postrelasiya, şəbəkə və relasiya modelləri;
- çoxölçülü və obyekt-yönlü modellər.

Sual: Verilənlərin iyerarxik modeli nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- verilənlərin nizamlı qraf (və ya ağac) şəklində təsvirinə;
- verilənlər ixtiyari qraf şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətler şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətler şəklində təsviri və verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə.

Sual: Verilənlərin şəbəkə modeli nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- verilənlərin nizamlı qraf (və ya ağac) şəklində təsvirinə;
- verilənlər ixtiyari qraf şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətler şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;

- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində və cədvəl formasında təsvirinə.
-

Sual: Verilənlərin relasiya modeli nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- verilənlərin nizamlı qraf (və ya ağac) şəklində təsvirinə;
  - verilənlər ixtiyari qraf şəklində təsvirinə;
  - verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində təsvirinə;
  - verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;
  - verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində və cədvəl formasında təsvirinə.
-

Sual: Funksional sistemlərin qrafik təsviri dili olan IDEF metodologiyası hansı anlayışlara əsaslanır? (Çəki: 1)

- funksional blok, interfeys qövsü, dekompozisiya, qlossari;
  - funksional blok, interfeys qövsü;
  - interfeys qövsü, dekompozisiya, qlossari;
  - funksional blok, interfeys qövsü, qlossari;
  - funksional blok, dekompozisiya;
-

Sual: IDEF metodologiyası anlayışı - Funksional blok (Activity box) hansı əməliyyatı yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- baxılan sistem çərçivəsində müəyyən funksiyaları təsvir edir
  - funksional blokda emal edilən və ya funksiyaya digər təsiri olan elementi əks etdirir;
  - mürəkkəb prosesin, onu təşkil edən funksiyalara ayrılması üçün istifadə edilir
  - özündə IDEF-in hər bir elementi üçün uyğun təyinatlar, açar sözləri, izahatlar toplusu saxlayır, başqa sözlə, modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir;
  - modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir.
-

Sual: IDEF metodologiyası anlayışı - interfeys qövsü (Arrow) hansı əməliyyatı yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- funksional blokda emal edilən və ya funksiyaya digər təsiri olan elementi əks etdirir;
  - mürəkkəb prosesin, onu təşkil edən funksiyalara ayrılması üçün istifadə edilir.
  - özündə IDEF-in hər bir elementi üçün uyğun təyinatlar, açar sözləri, izahatlar toplusu saxlayır, başqa sözlə, modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir;
  - modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir.
  - baxılan sistem çərçivəsində müəyyən funksiyaları təsvir edir
-

Sual: IDEF metodologiyası anlayışı - Dekompozisiya (Dekomposition) hansı əməliyyatı yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- baxılan sistem çərçivəsində müəyyən funksiyaları təsvir edir
  - funksional blokda emal edilən və ya funksiyaya digər təsiri olan elementi əks etdirir;
  - mürəkkəb prosesin, onu təşkil edən funksiyalara ayrılması üçün istifadə edilir. Sistemin modelini ayrı-ayrı diaqramların iyerarxik strukturu şəklində təsvir etməyə imkan verir;
  - özündə IDEF-in hər bir elementi üçün uyğun təyinatlar, açar sözləri, izahatlar toplusu saxlayır, başqa sözlə, modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir;
  - modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir.
-

Sual: IDEF metodologiyası anlayışı - Qlossari (Glossary-lüğət) hansı əməliyyatı yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- baxılan sistem çərçivəsində müəyyən funksiyaları təsvir edir
- funksional blokda emal edilən və ya funksiyaya digər təsiri olan elementi əks etdirir;
- mürəkkəb prosesin, onu təşkil edən funksiyalara ayrılması üçün istifadə edilir. Sistemin modelini ayrı-ayrı diaqramların iyerarxik strukturu şəklində təsvir etməyə imkan verir;
- özündə IDEF-in hər bir elementi üçün uyğun təyinatlar, açar sözləri, izahatlar toplusu saxlayır, başqa sözlə, modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir;
- modelin elementlərinin mahiyyətlərini təsvir edir.

Sual: Verilənlərin postrelasiya modeli nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- cədvəldə saxlanılan verilənlərin bölünməzliyinə qoyulan məhdudiyyətləri aradan qaldırmaqla, relasiya modelinin genişləndirilməsinə, çoxqiymətli sahələrə, cədvəllərin bir-birinin içərisinə salınmasına icazə verilir;
- verilənlər ixtiyari qraf şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində və cədvəl formasında təsvirinə.

Sual: Verilənlərin çoxölçülü modeli modelinə nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- cədvəldə saxlanılan verilənlərin bölünməzliyinə qoyulan məhdudiyyətləri aradan qaldırmaqla, relasiya modelinin genişləndirilməsinə;
- verilənlərin təsviri və emalı zamanı onların strukturunun çoxölçülü məntiqi təsvirinə. Bu halda verilənlərin çoxölçülü təşkili daha artıq əyaniliyə və informativliyə malik olur;
- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində və cədvəl formasında təsvirinə

Sual: Verilənlərin çoxölçülü modeli modelinə nəyə əsaslanır? (Çəki: 1)

- cədvəldə saxlanılan verilənlərin bölünməzliyinə qoyulan məhdudiyyətləri aradan qaldırmaqla, relasiya modelinin genişləndirilməsinə;
- verilənlərin təsviri və emalı zamanı onların strukturunun çoxölçülü məntiqi təsvirinə;
- verilənlərin təsvirində VB-nin ayrı-ayrı yazılarını təyin etməyin mümkünlüyünə, VB-nin yazıları ilə onların emalı funksiyaları arasında qarşılıqlı əlaqələr qurulur;
- verilənlərin strukturlarının cədvəl formasında təsvirinə;
- verilənlərin strukturlarının nisbətər şəklində və cədvəl formasında təsvirinə.

BÖLMƏ: 13#01

Ad	13#01
Suallardan	9
Maksimal faiz	9
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: İqtisadi məsələlərin həllində hansı metodlara üstünlük verilir? (Çəki: 1)

- psixoloji
  - məntiqi
  - kibernetik
  - riyazi modelləşdirmə
  - Estetik
-

Sual: EXCEL-də verilənlərin standart təsvir üsulu necədir? (Çəki: 1)

- cədvəllər vasitəsi ilə
  - cədvəldə ədədlər kimi
  - cədvəldə sətirlər kimi
  - həm cədvəldə ədədlər kimi, həm də cədvəldə sətirlər kimi
  - cədvəldə sətir və ədədlərin kombinasiyası kimi
-

Sual: Lokal modeli EXCEL-də həll etmək mümkündürmü? (Çəki: 1)

- xeyr
  - bəli
  - İki indeksli məsələni EXCEL-də təsvir etmək mümkün deyil
  - Məsələnin ölçüsü böyük olduğu üçün onu EXCEL-də həll etmək mümkün deyil
  - Məsələdə dəyişənlərin sayı çox olduğu üçün onu EXCEL-də təsvir etmək əməli baxımdan məqsədəuyğun deyil
-

Sual: EXCEL-də ChartWizard vasitəsindən istifadə etməklə əhali sayının modelləşdirilməsi məsələsi üçün nə etmək mümkündür? (Çəki: 1)

- əhali sayının dəyişməsinə qrafik üsulla araşdırmaq
  - əhali sayının proqnozlaşdırmaq
  - Pirson əmsalını hesablamaq
  - Önemli bir şeyə nail olmaq mümkün deyil
  - Müəyyən statistik hesablamalar aparmaq
-

Sual: İqtisadiyyatın ilk riyazi modeli nə olmuşdur? (Çəki: 1)

- siyasi hesab
  - iqtisadi cədvəllər
  - Kapital
  - Input-output
  - Təkrar istehsal
-

Sual: İqtisadiyyatın riyazi modelləşdirməsində hansı məktəblər olmuşdur? (Çəki: 1)

- siyasi iqtisadda riyazi məktəb; statistik istiqamət; ekonometrika
- Statistik iqtisad; Harvard barometri; fond bazarı
- əmək bazarı; fond bazarı; pul bazarı
- dar mənada ekonometrika; geniş mənada ekonometrika; statistik ekonometrika
- klassik siyasi iqtisad; neoklassisizm

Sual: İqtisadiyyatda ilk riyazi modelin müəllifi kim olmuşdur? (Çəki: 1)

- Petti
  - Marks
  - Kene
  - Kurno
  - Valras
-

Sual: Model anlayışının xarakterini göstərin (Çəki: 1)

- texniki elmlərə aiddir
  - təbiət elmlərinə xasdır
  - fənlərarasıdır
  - Müasir xarakterlidir
  - informasiya xarakterlidir
-

Sual: Modelləşdirmə prosesinin xarakteri necədir? (Çəki: 1)

- dövrü
  - mərhələli
  - mərhələli və dövrü
  - geriye dönmə ilə
  - əks əlaqə rəbitəli
-

BÖLMƏ: 13#02

Ad	13#02
Suallardan	40
Maksimal faiz	40
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Qərar qəbul etmə insanın hansı sahələrdəki fəaliyyəti ilə sıx əlaqəlidir? (Çəki: 1)

- sosial, iqtisadi, siyasi, ideoloji, hərbi sferalardakı məsədyönlü resursa istiqamətlənmiş fəaliyyəti
  - sosial, iqtisadi sferalardakı məsədyönlü resursa istiqamətlənmiş fəaliyyəti;
  - iqtisadi, siyasi sferalardakı məsədyönlü resursa istiqamətlənmiş fəaliyyəti;
  - siyasi, ideoloji sferalardakı məsədyönlü resursa istiqamətlənmiş fəaliyyəti;
  - siyasi, ideoloji, hərbi sferalardakı məsədyönlü resursa istiqamətlənmiş fəaliyyəti.
-

Sual: Qərar qəbul etmə zamanı səhvlərə nə səbəb olur? (Çəki: 1)

- ancaq insanın informasiya imkanlarının məhdudluğu
- metod və vasitələrin seçilməsi;
- işin təşkili;
- informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməsi;

- proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi.
-

Sual: Proqnozlaşdırma və planlaşdırma zamanı qərarlar nədən asılı olaraq olaraq qəbul edilir? (Çəki: 1)

- metod və vasitələrin seçilməsindən;
  - işin təşkilindən;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməsindən;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsindən;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: 4. İdarəetmə funksiyaları hansıdır? (Çəki: 1)

- Proqnozlaşdırma və planlaşdırma;
  - şəraitin vəziyyətinin analizi;
  - qərarların yerinə yetirilməsi;
  - yoxlama və uçot;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İdarəetmə funksiyaları nə məqsədə istiqamətlənmişdir? (Çəki: 1)

- qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsinə;
  - proqnozlaşdırma və planlaşdırmaya;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməsinə;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsinə;
  - metod və vasitələrin seçilməsinə;
-

Sual: Texnoloji olaraq idarəetmənin istənilən funksiyasını necə təsəvvür etmək olar? (Çəki: 1)

- hər hansı qərarların ümumi məqsədlə əlaqəli ardıcılığı;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi;
  - qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;
  - proqnozlaşdırma və planlaşdırma;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməsi;
-

Sual: Qəbul edilmiş idarəetmə qərarının məsuliyyəti kimin üzərinə düşür? (Çəki: 1)

- qərar qəbul edən şəxs;
  - informasiya texnologiyalarının;
  - qərar qəbul edən şəxs və informasiya texnologiyalarının;
  - müəssisə rəhbərinin;
  - düzgün cavab yoxdur.
-

Sual: Rəhbərin ixtisasının artırılmasının vacib elementi, gələcək idarəetmənin bazası nədir? (Çəki: 1)

- məsələnin həlli üçün metod, texnologiya və vasitələr haqqında biliklər;
- qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;
- hər hansı qərarların ümumi məqsədlə əlaqəli ardıcılığı;
- proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi;

- bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İstənilən qərar qəbuletmə məsələsinin son nəticəsi nədir? (Çəki: 1)

- qərar, fəaliyyətə konstruktiv təlimat;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi
  - qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;
  - proqnozlaşdırma və planlaşdırma;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməyi;
-

Sual: Qərar hansı əlamətlərə malikdir? (Çəki: 1)

- imkanlar çoxluğundan seçim imkanına malikdir;
  - seçim sürürlü surətdə məqsədə nail olmağa istiqamətlənmişdir;
  - seçim fəaliyyətin formalaşmış təşkilinə əsaslanmışdır;
  - təfəkkür fəaliyyətinin bir növüdür;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Qərarın əsas xarakterik xüsusiyyəti nədir? (Çəki: 1)

- səmərəliliyi, yəni tempi və qərarın qəbulu və həyata keçirilməsi üçün resurs sərfiyyatı;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi;
  - qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;
  - proqnozlaşdırma və planlaşdırma;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməyi;
-

Sual: Qərar qəbuletmə nədir? (Çəki: 1)

- baxılan mümkün variantlar çoxluğundan birinin seçilməsi;
  - proqnozun və planın daha dəqiq variantlarının seçilməsi;
  - qərarların formalaşdırılması və həyata keçirilməsi;
  - proqnozlaşdırma və planlaşdırma;
  - informasiyanın dəqiqliyinin qiymətləndirilməyi;
-

Sual: Sosial-iqtisadi sferada qərarların qəbulu hansı halda daha vacibdir? (Çəki: 1)

- risklərin mövcudluğu (kreditlərin ödənilməməsi, qaytarılmaması, həyat şəraitinin pisləşməsi və s.) halında ;
  - istifadə olunan verilənlərin tamlığı və etibarlılığı halında
  - müzakirə sənədi, proqnozun zaman intervallı halında;
  - intellektual və kompüter dəstəyi texnologiyaları halında;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Qərar qəbul etmə prosesinin mərhələləri: (Çəki: 1)

- məsələnin qoyuluşu, qoyulan məsələnin həlli üçün kriteriyanın seçilməsi, alternativlərin təhlili, alternativin seçilməsi, yekun həll;
- alternativlərin təhlili, alternativin seçilməsi, yekun həll;
- məsələnin qoyuluşu, alternativin seçilməsi, yekun həll;
- məsələnin qoyuluşu, alternativlərin təhlili, alternativin seçilməsi, yekun həll;

- məsələnin qoyuluşu, alternativin seçilməsi, yekun həll.
-

Sual: İdarəetmə strategiya və faktorlarının optimizasiya metodları siniflərinə aiddir: (Çəki: 1)

- xətti və dinamik proqramlaşdırma metodları (resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbulətmə);
  - kütləvi xidmət nəzəriyyələri metodları (resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifariş sistemiində qərar qəbulətmə);
  - imitasiya modelləşdirilməsi metodları (müxtəlif situasiyaları udurmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbulətmə);
  - oyunlar nəzəriyyəsi metodları (bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbulətmə);
  - bütün cavablar.
-

Sual: İdarəetmə strategiya və faktorlarının optimizasiya metodları siniflərinə aiddir: (Çəki: 1)

- bölgü nəzəriyyələri metodları (işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbulətmə);
  - şəbəkə planlaşdırması və idarəetməsi metodları (layinələrin yerinə yetirilməsi zamanı şəbəkə qrafikləri ilə təsvir olunmuş resursların qiymətləndirilməsi və yenidən bölüşdürülməsinin köməyi ilə qərar qəbulətmə);
  - çoxkriteriyalı (vektorial) optimizasiya metodları (həllin optimallığı kriteriyalarının çox olması şərti daxilində qərar qəbulətmə) və digər metodlar.
  - imitasiya modelləşdirilməsi metodları (müxtəlif situasiyaları udurmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbulətmə);
  - bütün cavablar.
-

Sual: Qərar qəbulətmə sistemi nədir? (Çəki: 1)

- qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün qərar qəbulətmənin təşkilati, metodiki, məntiqi-informasiyalı və texnoloji təminatları çoxluğu;
  - qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün qərar qəbulətmənin təşkilati, metodiki təminatları çoxluğu;
  - qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün qərar qəbulətmənin metodiki, texniki-proqram təminatları çoxluğu;
  - qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün qərar qəbulətmənin məntiqi-informasiyalı və texnoloji təminatları çoxluğu;
  - qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün qərar qəbulətmənin təşkilati, məntiqi-informasiyalı və texnoloji təminatları çoxluğu;
-

Sual: Qərar qəbulətmənin ümumi proseduru hansı mərhələlərdən ibarət ola bilər: (Çəki: 1)

- problem və mühitin analizi, məsələnin həlli metodunun seçimi, həllin qiymətləndirilməsi metodunun seçimi,
- problem və mühitin analizi, məsələnin həlli, nəticələrin təhlili və interpretasiyası;
- məsələnin qoyuluşu, məsələnin həlli metodunun seçimi, məsələnin həlli, nəticələrin təhlili;
- problem və mühitin analizi, məsələnin qoyuluşu, məsələnin həlli metodunun seçimi, məsələnin həlli, nəticələrin interpretasiyası;

- məsələnin qoyuluşu, məsələnin həlli, nəticələrin təhlili və interpretasiyası.
-

Sual: Qərar qəbuletmənin proseduru - problem və mühitin analizi nə deməkdir? (Çəki: 1)

- qərar qəbuletmənin məqsədləri, onların prioritetləri, müzakirə dərinliyi və məhdudiyyətləri, elementləri, əlaqələri, mühit resursları, qiymətləndirmə kriteriyaları
  - məsələnin xüsusiyyətlərinin, alternativlərin və həllin seçilməsi kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - adaptasiya, işlənmə;
  - verilənlərin riyazi kompüter işlənməsi, imitasiya və ekspert qiymətləndirmə, lazım gələrsə dəqiqləşdirmə və modifikasiya;
  - nəticələrin şərhı.
-

Sual: Qərar qəbuletmənin proseduru - məsələnin qoyuluşu nə deməkdir? (Çəki: 1)

- qərar qəbuletmənin məqsədləri, onların prioritetləri, müzakirə dərinliyi və məhdudiyyətləri, elementləri, əlaqələri, mühit resursları, qiymətləndirmə kriteriyaları
  - məsələnin xüsusiyyətlərinin, alternativlərin və həllin seçilməsi kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - adaptasiya, işlənmə;
  - verilənlərin riyazi kompüter işlənməsi, imitasiya və ekspert qiymətləndirmə, lazım gələrsə dəqiqləşdirmə və modifikasiya;
  - nəticələrin şərhı.
-

Sual: Qərar qəbuletmənin proseduru - həllin qiymətləndirilməsi metodunun seçimi nə deməkdir? (Çəki: 1)

- qərar qəbuletmənin məqsədləri, onların prioritetləri, müzakirə dərinliyi və məhdudiyyətləri, elementləri, əlaqələri, mühit resursları, qiymətləndirmə kriteriyaları;
  - məsələnin xüsusiyyətlərinin, alternativlərin və həllin seçilməsi kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - adaptasiya, işlənmə;
  - verilənlərin riyazi kompüter işlənməsi, imitasiya və ekspert qiymətləndirmə, lazım gələrsə dəqiqləşdirmə və modifikasiya;
  - nəticələrin şərhı.
-

Sual: Qərar qəbuletmənin proseduru - məsələnin həlli nə deməkdir? (Çəki: 1)

- qərar qəbuletmənin məqsədləri, onların prioritetləri, müzakirə dərinliyi və məhdudiyyətləri, elementləri, əlaqələri, mühit resursları, qiymətləndirmə kriteriyaları
  - məsələnin xüsusiyyətlərinin, alternativlərin və həllin seçilməsi kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - adaptasiya, işlənmə;
  - verilənlərin riyazi kompüter işlənməsi, imitasiya və ekspert qiymətləndirmə, lazım gələrsə dəqiqləşdirmə və modifikasiya;
  - nəticələrin şərhı.
-

Sual: Qərar qəbuletmənin proseduru - nəticələrin təhlili və interpretasiyası nə deməkdir? (Çəki: 1)

- qərar qəbuletmənin məqsədləri, onların prioritetləri, müzakirə dərinliyi və məhdudiyyətləri, elementləri, əlaqələri, mühit resursları, qiymətləndirmə kriteriyaları

- məsələnin xüsusiyyətlərinin, alternativlərin və həllin seçilməsi kriteriyalarının müəyyənləşdirilməsi;
  - adaptasiya, işlənmə;
  - verilənlərin riyazi kompüter işlənməsi, imitasiya və ekspert qiymətləndirmə, lazım gələrsə dəqiqləşdirmə və modifikasiya;
  - nəticələrin şərhini izah edilməsi.
-

Sual: Xətti və dinamik proqramlaşdırma metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbul etmə;
  - resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifariş sistemiində qərar qəbul etmə;
  - müxtəlif situasiyaları uduzmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbul etmə.
-

Sual: Kütləvi xidmət nəzəriyyələri metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbul etmə;
  - resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifariş sistemiində qərar qəbul etmə;
  - müxtəlif situasiyaları uduzmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbul etmə.
-

Sual: İmitasiya modelləşdirilməsi metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbul etmə;
  - resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifariş sistemiində qərar qəbul etmə;
  - müxtəlif situasiyaları uduzmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbul etmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbul etmə.
-

Sual: Oyunlar nəzəriyyəsi metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbul etmə;
- resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifariş sistemiində qərar qəbul etmə;
- müxtəlif situasiyaları uduzmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbul etmə;
- bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə

qərar qəbuletmə;

işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə.

Sual: Bölgü nəzəriyyələri metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- resursların optimal paylanması haqqında qərar qəbuletmə;
  - resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifarişi sistemində qərar qəbuletmə;
  - müxtəlif situasiyaları udurmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə.
-

Sual: Şəbəkə planlaşdırması və idarəetməsi metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- layinələrin yerinə yetirilməsi zamanı şəbəkə qrafikləri ilə təsvir olunmuş resursların qiymətləndirilməsi və yenidən bölüşdürülməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə;
  - resurslara təsadüfə xarakterli daxil olma və xidmət sifarişi sistemində qərar qəbuletmə;
  - müxtəlif situasiyaları udurmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə.
-

Sual: Çoxkriteriyalı (vektorial) optimizasiya metodları hansıdır? (Çəki: 1)

- layinələrin yerinə yetirilməsi zamanı şəbəkə qrafikləri ilə təsvir olunmuş resursların qiymətləndirilməsi və yenidən bölüşdürülməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə;
  - həllin optimallığı kriteriyalarının çox olması şərti daxilində qərar qəbuletmə;
  - müxtəlif situasiyaları udurmaq, resursların verilmiş müxtəlif yığımlarına sistemin cavablarının analizi yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - bu və ya digər mübahisəli məsələlərin strategiyalarını müəyyənləşdirmək yolu ilə qərar qəbuletmə;
  - işlərin yerinə yetirilməsi və resursların istifadə olunmasının təqvim bölgülərinin işlənməsinin köməyi ilə qərar qəbuletmə.
-

Sual: Məlumat bazalarının idarə edilməsinin müasir və daha səmərəli sistemlərindən biri hansıdır? (Çəki: 1)

- MS Access;
  - MS Word;
  - MS Excel;
  - FoxPro;
  - Ms Outlook.
-

Sual: MS Access sistemi hə üçün layihələndirilmişdir? (Çəki: 1)

- mətn tipli sənədlərlə, ədədlər və diaqramlarla işləmək üçün;
  - ədədlər və diaqramlarla işləmək üçün;
  - məlumatların işlənməsi məqsədləri üçün;
  - ədədlər və diaqramlarla işləmək üçün;
  - diaqramlarla işləmək üçün.
-

Sual: MS Access hal-hazırda verilənlər bazasını idarə etmək üçün ən əlverişli proqram sistemidir. Bunun hansı səbəbləri var? (Çəki: 1)

- interfeysin yüksək dərəcədə universal olması;
  - MS Office proqramlar ailəsinə daxil olan proqram paketləri ilə inteqrasiya imkanı;
  - vizual vasitələrin çoxluğu.
  - interfeysin yüksək dərəcədə universal olması, vizual vasitələrin çoxluğu;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Access – relyasiya strukturuna malik verilənlər bazasını idarəetmə sistemidir, ona görə ki... (Çəki: 1)

- obyektlər arasında əlaqələr münasibətlər şəklində göstərilir
  - cədvəllər sahə və yazılardan ibarətdir
  - iyerarxik asılılıq yoxdur
  - bu, şəbəkə modelidir
  - bu, obyekt yönümlü modeldir
-

Sual: «Access» VBİS-in hansı modelə aid olduğunu təyin edin: (Çəki: 1)

- paylanmış verilənlər bazası
  - iyerarxik verilənlər bazası
  - şəbəkə verilənlər bazası
  - relyasiya verilənlər bazası
  - Obyekt yönümlü
-

Sual: Aşağıdakılardan hansı Access-in obyekt deyil? (Çəki: 1)

- modullar
  - açarlar
  - formalar
  - hesabatlar
  - sorğular
-

Sual: Microsoft Access verilənlər bazasının hansı obyektində yazıları redaktə etmək mümkün deyil: (Çəki: 1)

- cədvəllərdə
  - sorğularda
  - formalarda
  - hesabatlarda
  - modullarda
-

Sual: Microsoft Access proqramının köməyi ilə yaradılan verilənlər bazasının

genişlənməsi hansıdır? (Çəki: 1)

- .mdb
  - .doc
  - .xls
  - .dba
  - .ppt
-

Sual: Access-də neçə növ müdafiə vasitəsi var, (Çəki: 1)

- iki;
  - üç;
  - beş;
  - altı.
  - dörd;
-

Sual: Access sistemində sorğu əməliyyatları növlərinə aşağıdakılardan hansı aid deyil, (Çəki: 1)

- cədvəlin silinməsi
  - cədvəlin yaradılması
  - sorğu məlumatların seçilməsi
  - təzələnmə,
  - əlavə etmə
-

Bölmə: 13#03

Ad	13#03
Suallardan	21
Maksimal faiz	21
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Qərar qəbuletmə modellərində hansı metodlardan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- riyazi proqramlaşdırma metodları;
  - laqeydlik əyriləri metodları, obyektlərin çoxölçülü şkalalaşdırılması metodları;
  - səliss və ya qeyri səliss mühasibətlərə üstünlük vermək əsasında çoxkriteriyalı alternativin seçilməsi metodları;
  - variantların ardıcıl qiymətləndirilməsi və sonuncunun kənar edilməsi və s;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Rəşional həllin seçilməsi zamanı nəzərə nələri almaq lazımdır: (Çəki: 1)

- xarici mühiti və kənar təzahürləri;
- həllin qiymətləndirilməsi kriteriyalarının dinamik dəyişkənliyini;
- aspektlərin şkalalaşdırılmasını və həllərin prioritetlərini;
- aspektlərin natamamlığını və müxtəlif cinsliliyini (bəzən də konfliktliliyini);
- bütün cavablar doğrudur.

Sual: İşgüzar qərarlar hansı problemlərə aiddir? (Çəki: 1)

- investisiyalaşma;
  - davranış strategiyasının hazırlanması;
  - inkişaf problemləri;
  - davranış strategiyasının hazırlanması, inkişaf problemləri;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: İşgüzar qərarların qəbul edilməsinin səmərəli metodu - qərar qəbulu informasiya sistemlərində hansı texnologiyalar birgə istifadə olunur? (Çəki: 1)

- müasir analitik işlənmə vasitələri, informasiyanın vizuallaşdırılması vasitələri, ekspert qrupun fəaliyyətini dəstəkləyən texnologiyalar;
  - informasiyanın vizuallaşdırılması vasitələri;
  - ekspert qrupun fəaliyyətini dəstəkləyən texnologiyalar;
  - informasiyanın vizuallaşdırılması vasitələri, ekspert qrupun fəaliyyətini dəstəkləyən texnologiyalar;
  - informasiyanın vizuallaşdırılması vasitələri, müasir analitik işlənmə vasitələri;
-

Sual: Situasiya otaqları nədir? (Çəki: 1)

- hər hansı şəxs və ya insanlar qrupu tərəfindən problemləli situasiyaları həll etmək və qərar qəbul etmək üçün xüsusi yer;
  - situasiya mərkəzləri;
  - Təhlükəsizlik Şurası;
  - Fövqaladə Hallar Mərkəzləri və s;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Situasiya otaqlarından istifadənin səmərəliliyi nədən asılıdır? (Çəki: 1)

- qoyulan problemin düzgünlüyündən;
  - istifadə olunan verilənlərin tamlığı və etibarlılığından;
  - müzakirə senarisindən, proqnozun zaman intervallından;
  - intellektual və kompüter dəstəyi texnologiyalarından;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: QQS (Qərar qəbulu informasiya sistemləri) hansı rejimlərdə işləyə bilər: (Çəki: 1)

- problem monitorinqi və informasiyanın aktuallaşdırılması;
  - planlı-analitik rejim;
  - fəvqaladə rejim;
  - informasiyanın aktuallaşdırılması;
  - bütün cavablar doğrudur.
-

Sual: Problem monitorinqi və informasiyanın aktuallaşdırılması rejimi nə zaman istifadə olunur? (Çəki: 1)

- cari informasiyalılıq və az miqdarda neqativ təzahürlərin toplanması haqqında xəbərdarlıq məqsədi ilə;
- əvvəlcədən qeyd olunmuş verilmə senariləri, "eninə" və "dərindən" təhlil üçün

materialın nümayişi üzrə dinləmə qərarlarının dəstəklənməsi və qəbulu məqsədi ilə problemləli situasiya üzrə planlı dinləmə və analitik məruzələrin müzakirəsi üçün;

situasiyalarda senarinin qurulmasındakı yerdə-yişmələrə, qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə informasiyanın operativ monitorinqi, gözlənilməyən, fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə;

fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

Sual: Planlı-analitik rejim nə zaman istifadə olunur? (Çəki: 1)

cari informasiyalılıq və az miqdarda neqativ təzahürlərin toplanması haqqında xəbərdarlıq məqsədi ilə;

əvvəlcədən qeyd olunmuş verilmə senariləri, “eninə” və “dərindənliyinə” təhlil üçün materialın nümayişi üzrə dinləmə qərarlarının dəstəklənməsi və qəbulu məqsədi ilə problemləli situasiya üzrə planlı dinləmə və analitik məruzələrin müzakirəsi üçün;

situasiyalarda senarinin qurulmasındakı yerdə-yişmələrə, qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə informasiyanın operativ monitorinqi, gözlənilməyən, fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə;

fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

Sual: Fəvqaladə rejim nə zaman istifadə olunur? (Çəki: 1)

cari informasiyalılıq və az miqdarda neqativ təzahürlərin toplanması haqqında xəbərdarlıq məqsədi ilə;

əvvəlcədən qeyd olunmuş verilmə senariləri, “eninə” və “dərindənliyinə” təhlil üçün materialın nümayişi üzrə dinləmə qərarlarının dəstəklənməsi və qəbulu məqsədi ilə problemləli situasiya üzrə planlı dinləmə və analitik məruzələrin müzakirəsi üçün;

situasiyalarda senarinin qurulmasındakı yerdə-yişmələrə, qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə informasiyanın operativ monitorinqi, gözlənilməyən, fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

qərarların müzakirəsi və qəbuluna təsir göstərən neqativ faktorların azaldılması məqsədi ilə;

fəvqaladə problemlər üzrə qərarların qəbulu və həyata keçirilməsinin yoxlanılması üçün;

Sual: Baza variantında situasiya otağı nələrə malik ola bilər? (Çəki: 1)

kollektiv müdaxilə ekranına;

kollektiv müdaxiləni əks etdirmək iqtidarında olan kompüterə (adətən noutbuk);

verilənlər (biliklər) bazasına müdaxilə vasitələrinə;

müzakirə senarisini saxlamaq, prezentasiyalar (təqdimatlar) hazırlamaq sistemlərinə;

bütün cavablar doğrudur.

Sual: Queries (Sorğular) – ..... . Cümləni tamamlayın. (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
  - verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan məlumat seçilsin.
  - elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - iri həcmli informasiya axını üzərində aparılan ardıcıl çoxsaylı əməllər ardıcılığını avtomatlaşdırmaq üçün istifadə edilir.
-

Sual: forms (Formalar) – ..... . Cümləni tamamlayın (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
  - verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan məlumat seçilsin.
  - elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir.
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - iri həcmli informasiya axını üzərində aparılan ardıcıl çoxsaylı əməllər ardıcılığını avtomatlaşdırmaq üçün istifadə edilir.
-

Sual: Reports (Hesabatlar) – ..... . Cümləni tamamlayın. (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
  - verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan məlumat seçilsin.
  - elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir.
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - iri həcmli informasiya axını üzərində aparılan ardıcıl çoxsaylı əməllər ardıcılığını avtomatlaşdırmaq üçün istifadə edilir.
-

Sual: Macros (Makroslar) – ..... . Cümləni tamamlayın (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
  - verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan məlumat seçilsin.
  - elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir.
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - iri həcmli informasiya axını üzərində aparılan ardıcıl çoxsaylı əməllər ardıcılığını avtomatlaşdırmaq üçün istifadə edilir.
-

Sual: Modules (Modullar) – ..... . Cümləni tamamlayın (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
- verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan

məlumat seçilsin.

- elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir.
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - mürəkkəb məsələlərin həllində Basic proqramlaşdırma dilində makro-əmərlər tərtib edilir.
-

Sual: Access-də müdafiə vasitələrinə aiddir, 1. verilənlər bazasından istifadə hüququnun məhdudlaşdırılması 2. yaranan obyektlər haqqında hansı zamanda hansı əməliyyatı yerinə yetirmək haqda məlumata malik olmaq; 3. yeni siniflər yaratmaq; 4. verilənlər bazasını açmaq üçün parol (Çəki: 1)

- 1,2
  - 1,3
  - 1,4
  - 2,4
  - 2,3
-

Sual: Tables (Cədvəllər) – ..... . Cümləni tamamlayın (Çəki: 1)

- burada yazılar formasında sahələr üzrə verilənlər saxlanılır.
  - verilənləri çeşidləmək üçün vasitədir. Bu imkan verir ki, bazadan yalnız zəruri olan məlumat seçilsin.
  - elektron formalı blankdır. Verilənlərin bazaya daxil edilməsini sadələşdirir və asanlaşdırır. Burada yalnız istifadəçiyə aid məlumat sahələri istifadə edilir.
  - informasiyanı istifadəçiyə çap sənədi formasında çatdırmaq üçün istifadə edilən vasitədir. Burada müxtəlif şablon formalar mövcuddur.
  - iri həcmli informasiya axını üzərində aparılan ardıcıl çoxsaylı əməllər ardıcılığını avtomatlaşdırmaq üçün istifadə edilir.
-

Sual: Access-də son istifadəçi üçün nəzərdə tutulmuş proqram əlavələri yaratmağa imkan verən vasitələr hansılardır (Çəki: 1)

- reports, macros;
  - modul, sinif;
  - standart , macros;
  - makros, modul;
  - standart, sinif.
-

Sual: MS Access vasitəsi ilə yaradılan verilənlər bazasını idarəetmə sistemləri verilənlərin hansı modeli əsasında qurulmuşdur? (Çəki: 1)

- iyerarxiya;
  - faset;
  - şəbəkə;
  - obyektionlü;
  - relyasiya;
-

Sual: MS Access-n tətbiq sahəsi hansıdır? (Çəki: 1)

- müqavilə işləri;
- iri korporasiyalar;
- kiçik biznes;
- ev təsərrüfatı;
- bütün cavablar doğrudur.

BÖLMƏ: 14#02

Ad	14#02
Suallardan	7
Maksimal faiz	7
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: 1. Predmet sahəsinə görə biliklər şərti olaraq necə təsnifləşdirmək olar? (Çəki: 1)

- dərk olunan(nəzəri), konstruktiv, prosesual, faktiki biliklər, faktoqrafiklik və meta-biliklər;
- dərk olunan (nəzəri), konstruktiv, meta-biliklər;
- prosesual, dərk olunan (nəzəri), faktiki biliklər;
- konstruktiv, prosesual, faktiki biliklər, faktoqrafiklik;
- dərk olunan (nəzəri), konstruktiv, faktiki biliklər.

Sual: 2. Nəzəri biliklər hansıdır? (Çəki: 1)

- fundamental elmlərdə və elmin nəzəri sahələrində verilən məsələnin həllində istifadə edilən anlayışlar toplusu;
- sistemlərin altsistemləri və onların elementləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə, strukturlar toplusu (texnikada);
- biliklərin həyata keçirilməsi və müəyyənləşdirilməsi prosedurları, metodları (tətbiqi elmlərdə);
- obyektlərin və hadisələrin say və keyfiyyət xarakteristikası (təcrübi elmlərdə);
- biliklərin tətbiq qaydaları(bilik haqqında bilik).

Sual: 3. Konstruktiv (əməli) biliklər hansıdır? (Çəki: 1)

- fundamental elmlərdə və elmin nəzəri sahələrində verilən məsələnin həllində istifadə edilən anlayışlar toplusu;
- sistemlərin altsistemləri və onların elementləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə, strukturlar toplusu (texnikada);
- biliklərin həyata keçirilməsi və müəyyənləşdirilməsi prosedurları, metodları (tətbiqi elmlərdə);
- obyektlərin və hadisələrin say və keyfiyyət xarakteristikası (təcrübi elmlərdə);
- biliklərin tətbiq qaydaları(bilik haqqında bilik).

Sual: 4. Prosedur biliklər hansıdır? (Çəki: 1)

- fundamental elmlərdə və elmin nəzəri sahələrində verilən məsələnin həllində istifadə

edilən anlayışlar toplusu;

- sistemlərin altsistemləri və onların elementləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə, strukturlar toplusu (texnikada);
  - biliklərin həyata keçirilməsi və müəyyənləşdirilməsi prosedurları, metodları (tətbiqi elmlərdə);
  - obyektlərin və hadisələrin say və keyfiyyət xarakteristikası (təcrübi elmlərdə);
  - biliklərin tətbiq qaydaları(bilik haqqında bilik).
-

Sual: 5. Faktiki biliklər hansıdır? (Çəki: 1)

- fundamental elmlərdə və elmin nəzəri sahələrində verilən məsələnin həllində istifadə edilən anlayışlar toplusu;
  - sistemlərin altsistemləri və onların elementləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə, strukturlar toplusu (texnikada);
  - biliklərin həyata keçirilməsi və müəyyənləşdirilməsi prosedurları, metodları (tətbiqi elmlərdə);
  - obyektlərin və hadisələrin say və keyfiyyət xarakteristikası (təcrübi elmlərdə);
  - biliklərin tətbiq qaydaları(bilik haqqında bilik).
-

Sual: 6. Metabiliklər hansıdır? (Çəki: 1)

- fundamental elmlərdə və elmin nəzəri sahələrində verilən məsələnin həllində istifadə edilən anlayışlar toplusu;
  - sistemlərin altsistemləri və onların elementləri arasındakı qarşılıqlı əlaqə, strukturlar toplusu (texnikada);
  - biliklərin həyata keçirilməsi və müəyyənləşdirilməsi prosedurları, metodları (tətbiqi elmlərdə);
  - obyektlərin və hadisələrin say və keyfiyyət xarakteristikası (təcrübi elmlərdə);
  - biliklərin tətbiq qaydaları (bilik haqqında bilik).
-

Sual: 7. Biliklərin təqdimatının son məqsədi: (Çəki: 1)

- informasiyanı informativ mesajlar (sintaktik forma) şəklində: şifahi nitq ifadələri, yazılı nitq cümlələri, kitabın səhifələri, sorğu kitabçası anlayışı, coğrafi xəritə obyektləri, şəkl personajları və c. formasında olan informasiya kimi (semantik məna) təqdim etməkdir;
  - şifahi nitq ifadələri, yazılı nitq cümlələri və c. formasında olan informasiya kimi təqdim etməkdir;
  - sorğu kitabçası anlayışı, coğrafi xəritə obyektləri və c. formasında olan informasiya kimi təqdim etməkdir;
  - yazılı nitq cümlələri, kitabın səhifələri, sorğu kitabçası anlayışı və c. formasında olan informasiya kimi təqdim etməkdir;
  - informasiyanın informativ mesajlar (sintaktik forma) şəklində olan informasiya kimi təqdim etməkdir;
-

BÖLMƏ: 13#01 (SÜRƏT 14.05.2014 11:52:57)

Ad	13#01 (Sürət 14.05.2014 11:52:57)
Suallardan	9
Maksimal faiz	9
Sualları qarışdırmaq	☒

Sual: Şəbəkə modelində verilənlər və münasibətlər, adətən, hansı formada təqdim olunur? (Çəki: 1)

- şəkil
  - diaqram
  - cədvəl
  - protokol
  - sxem
-

Sual: Şəbəkə modelində hər bir düzbucaqlı hansı tipi göstərir? (Çəki: 1)

- yazı
  - domen
  - atribut
  - doğru - yanlış
  - Simvol
-

Sual: Şəbəkə modelində hər bir ox hansı tipi göstərir? (Çəki: 1)

- münasibət
  - yazı
  - domen
  - atribut
  - doğru - yanlış
-

Sual: Relyasiya modelində verilənlər hansı şəkildə təqdim olunur? (Çəki: 1)

- cədvəllər
  - sətirlər
  - sütunlar
  - şəbəkələr
  - ierarxiyalar
-

Sual: Atribut nədir? (Çəki: 1)

- mahiyyətin istənilən xarakteristikası
  - əhəmiyyətli informasiya
  - verilənlərin keyfiyyət xarakteristikası]
  - verilənlərin vəziyyət xarakteristikası
  - hadisələr xarakteristikası
-

Sual: Atribut necə ola bilər? (Çəki: 1)

- mütləq və ya qeyri-mütləq
- unikal və ya ümumi
- identifikasiya edilmiş
- müəyyən

real

Sual: Mahiyyətin mümkün açarı - ..... (Çəki: 1)

- bir və ya bir neçə atributdur
  - bir və ya bir neçə yazıdır
  - sonsuz çoxluqdur
  - adların siyahısıdır
  - bir unikal addır
-

Sual: Mahiyyətin öz-özü ilə əlaqəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- rekursiv
  - dinamik
  - statik
  - ardıcıl
  - tərs
-

Sual: Nüsxənin mahiyyəti bir nüsxədən digərinə köçürülə bilərmi? (Çəki: 1)

- hə
  - yox
  - istisna təşkil edir
  - yalnız müəyyən şərtlər yerinə yetirildikdə mümkündür
  - yalnız müəyyən açarlar mövcud olduqda
-

BÖLMƏ: 13#02 (SÜRƏT 14.05.2014 11:53:01)

Ad	13#02 (Sürət 14.05.2014 11:53:01)
Suallardan	17
Maksimal faiz	17
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Verilənlərin modelləşdirilməsi – ..... (Çəki: 1)

- riyaziyyatın süni intellektlə sıx əlaqədar olan bölməsidir
  - real verilənlərin və onlar arasındakı münasibətlərin təqdim olunma prosesidir
  - kompyuter proqramlarında istifadə üçün maksimal uyğun metoddur
  - verilənlərin və onlar arasındakı münasibətlərin səmərəli qurulmasıdır
  - verilənlərlə idarə olunan sistemin işlənilməsidir
-

Sual: Adətən, verilənlərin hansı iki modelləşdirilmə metodundan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- şəbəkə və relyasiya
- şəbəkə və ierarxik
- ierarxik və relyasiya
- cədvəl və xətti

- qeyri-xətti və relyasiya
-

Sual: Yazının tipi özündə nəyi saxlayır? (Çəki: 1)

- ayrı-ayrı qiymətlərin saxlanması üçün istifadə olunan sahələri
  - real obyekt haqqında informasiyanı
  - verilənlərin modelini
  - verilənlər bazasında saxlanan dəyişdirilmiş verilənləri
  - verilənlər bazasının strukturunu
-

Sual: Relyasiya modeli ..... (Çəki: 1)

- sətirlərin qiymətlərinin müqayisəsi vasitəsilə münasibəti qurmağa imkan verir
  - sətirlərin qiymətlərinin müqayisəsi vasitəsilə münasibəti qurmağa imkan verir
  - şəkillər formasında təqdim olunur
  - oxlarla birləşdirilmiş düzbucaqlılar şəklində təqdim olunur
  - obyektin əlamətini təyin edir
-

Sual: Obyekt – bu, ... (Çəki: 1)

- mahiyyətdir
  - yazıdır
  - sahədir
  - kortejdir
  - atributdur
-

Sual: Xassə nədir? (Çəki: 1)

- mahiyyət
  - yazı
  - sahə
  - kortej
  - atribut
-

Sual: ERD nədir? (Çəki: 1)

- «mahyyət-əlaqə»
  - «yazı-sahə»
  - «atribut-domen»
  - «cədvəl-cədvəl»
  - «cədvəl-ağac»
-

Sual: Mahiyyət nədir? (Çəki: 1)

- haqqında informasiyanın saxlanılmalı olduğu real və ya təsəvvür olunan obyekt
  - verilənlər bazasının qurulması üçün zəruri informasiya
  - modelin qurulması üçün zəruri məqsəd
  - münasibət adlanan sətirlərin üst-üstə düşən qiymətləri
  - səthi obrazlardan ibarət sxem və alqoritmlərin əlaqəsi
-

Sual: Hər bir mahiyyət ..... malik olmalıdır. (Çəki: 1)

- unikal identifikatora
  - verilmiş tipli bir neçə nüsxəyə
  - konkret informasiyaya
  - müəyyən keyfiyyətə
  - qeyri-müəyyən atributlara
-

Sual: Əlaqənin adı həmişə hansı nöqteyi-nəzərdən formalaşır? (Çəki: 1)

- valideyn
  - nəsil
  - ağac
  - cədvəl
  - qraf
-

Sual: Atribut nəyi təqdim edir? (Çəki: 1)

- real və ya abstrakt obyektlər çoxluğu ilə assosiasiya olunmuş xarakteristika və ya xassələrin tipini
  - yalnız real obyektlər çoxluğu ilə assosiasiya olunmuş xarakteristika və ya xassələrin tipini
  - Səthi xəyali obrazları olan alqoritm və sxemlərin əlaqəsini
  - obyektlərarası əlaqənin təsvirini
  - iki mahiyyətarası adlandırılmış assosiasiyanı
-

Sual: Atributun mütləqliyi göstərir ki, o, ... (Çəki: 1)

- sıfır bərabər qiymət almır
  - mahiyyəti göstərən, oxlarla birləşdirilmiş düzbucaqlılar
  - çoxluğun ayrıca elementinin xarakteristikasını təyin edir
  - xarakteristikanın qiymətini təyin edir
  - xarakteristikanın tipini təyin edir
-

Sual: Atributlar hansı formada təsvir olunur? (Çəki: 1)

- mahiyyət bloku daxilində adların siyahısı
  - mahiyyəti göstərən, oxlarla birləşdirilmiş düzbucaqlılar
  - diaqram
  - sxem
  - baş kataloq
-

Sual: Hər bir mahiyyət nəyə malik olmalıdır? (Çəki: 1)

- heç olmazsa bir mümkün açara
  - bir və ya bir neçə yazıya
  - atributun müəyyən xarakteristikasına – domənə
  - kortejin dəyişilməyən uzunluğuna
  - ədədi xarakteristikaya
-

Sual: Bir neçə mümkün açar olduqda ..... (Çəki: 1)

- onlardan biri ilkin açar, qalanları isə alternativ açarlar kimi işarə edilir
  - onların hamısı ilkin açar kimi işarə edilir
  - onların hamısı alternativ açarlar kimi işarə edilir
  - bu cür nəticə mümkün deyil
  - ilkin, ikinci, üçüncü ... açarların mövcudluğu təyin olunur
-

Sual: Mahiyyət öz-özü ilə əlaqədar ola bilərmi? (Çəki: 1)

- hə
  - yox
  - istisna təşkil edir
  - yalnız müəyyən şərtlər yerinə yetirildikdə mümkündür
  - yalnız müəyyən açarlar mövcud olduqda
-

Sual: Nüsxənin mahiyyətinin əlaqənin bir nüsxəsindən digərinə köçürülə bilməyəcəyi əlaqələri necə adlanır? (Çəki: 1)

- köçürülməyən
  - qeyri-ardıcıl
  - qarşılıqlı tərs
  - rekursiv
  - bir-birini qarşılıqlı istisna edən
-

BÖLMƏ: 13#03 (SÜRƏT 14.05.2014 11:53:08)

Ad	13#03 (Sürət 14.05.2014 11:53:08)
Suallardan	9
Maksimal faiz	9
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Bir-birini qarşılıqlı istisna edən əlaqələr mövcuddurmu? (Çəki: 1)

- hə
  - yox
  - istisna təşkil edir
  - yalnız müəyyən şərtlər yerinə yetirildikdə mümkündür
  - yalnız müəyyən açarlar mövcud olduqda
-

Sual: Verilənlərin modelləşdirilməsinin üçüncü addımı ..... (Çəki: 1)

- mahiyyətin ayrılmasıdır
  - verilənlər bazasının konseptual sxeminin təyini
  - predmet sahəsi üçün mühüm obyektlərin təyini
  - atributların identifikasiyasıdır
  - əlaqələrin identifikasiyasıdır
-

Sual: Verilmiş iki mahiyyətəarası əlaqənin hər birinin adı ..... (Çəki: 1)

- unikal olmalıdır
  - unikal olmamalıdır
  - relyasiya münasibətləri nöqtəyi-nəzərindən formalaşır
  - atributların adlarını birləşdirir
  - əlaqənin özünü təşkil edir
-

Sual: Əlaqə ..... (Çəki: 1)

- iki mahiyyət arasında adlandırılmış assosiasiyadır
  - bəzi predmet sahələrinin birləşməsidir
  - mahiyyətin təyiniidir
  - müxtəlif assosiasiyalardır
  - mahiyyətin atributla birləşməsidir
-

Sual: Verilənlərin modelləşdirilməsində ikinci addım ..... (Çəki: 1)

- mahiyyətin ayrılmasıdır
  - verilənlər bazasının konseptual sxeminin təyiniidir
  - predmet sahəsi üçün mühüm obyektlərin təyiniidir
  - atributların identifikasiyasıdır
  - əlaqələrin identifikasiyasıdır
-

Sual: Verilənlərin modelləşdirilməsində ilk addım ..... (Çəki: 1)

- mahiyyətin ayrılmasıdır
  - verilənlər bazasının konseptual sxeminin təyiniidir
  - predmet sahəsi üçün mühüm obyektlərin təyiniidir
  - atributların identifikasiyasıdır
  - əlaqələrin identifikasiyasıdır
-

Sual: ERD notasiyasının sonrakı inkişafı kimin işlərində əks etdirildi? (Çəki: 1)

- P. Çenin
  - Barkerin
  - E. Koddun
  - D. Gelbreytin
  - D. Bellin
-

Sual: ERD notasiyası ilk dəfə kim tərəfindən daxil edilmişdir? (Çəki: 1)

- P. Çen
  - Barker
  - E. Kodd
  - D. Gelbreyt
  - D. Bell
-

Sual: Verilənlərin modelləşdirilməsinin ən çox yayılmış vasitəsidir: (Çəki: 1)

- «mahıyyət-əlaqə» diaqramları

- «yazı-sahə» diaqramları
- verilənlərin şəbəkə modelləşdirilməsi
- verilənlərin ierarxik modelləşdirilməsi
- verilənlərin cədvəl modelləşdirilməsi

Bölmə: 14#01 (SÜRƏT 14.05.2014 12:47:40)

Ad	14#01 (Sürət 14.05.2014 12:47:40)
Suallardan	5
Maksimal faiz	5
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Modellərin əsas tipləridir: (Çəki: 1)

- praktiki model
- əməli və yenidən işlənmiş
- informasiya modeli, verilənlər modeli
- sistem və proqram
- detallı planlaşdırma modeli və şirkətin istehsal modeli

Sual: İnformasiya modeli, bu ..... (Çəki: 1)

- planlaşdırma modelidir
- təhlil mərhələsidir
- layihələndirmə mərhələsidir
- proqram təminatıdır
- detallı planlaşdırma modelidir

Sual: Verilənlər modeli – bu, ... (Çəki: 1)

- nəzəri modeldir
- təhlil mərhələsidir
- layihələndirmə mərhələsidir
- proqram modelidir
- detallı planlaşdırma modelidir

Sual: Verilənlərin mətn tipi ..... saxlanması üçündür. (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin
- məhdud ölçüyə malik adi formatlaşdırılmayan mətnin (255 simvola qədər)
- məntiqi verilənlərin
- cari vaxtın və təqvim günlərinin
- pul məbləğinin

Sual: Verilənlərin həqiqi tipi ..... saxlanması üçündür. (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin

- məhdud ölçüyə malik adi formatlaşdırılmayan mətnin (255 simvola qədər)
- məntiqi verilənlərin
- vari vaxtının və təqvim günlərinin
- pul məbləğinin

BÖLMƏ: 14#02 (SÜRƏT 14.05.2014 12:47:45)

Ad	14#02 (Sürət 14.05.2014 12:47:45)
Suallardan	5
Maksimal faiz	5
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Açar sahə – bu, ... (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin saxlanması üçün sahədir
- eyni xassəyə malik obyektlər qrupu haqqında verilənləri nizamlanmış şəkildə saxlamağa imkan verən sahədir
- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sütunlarıdır
- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sətirləridir
- qiyməti cədvəldə yazını birqiymətli şəkildə təyin edən sahədir

Sual: Şəbəkə modelində verilənlər və münasibətlər, adətən, ... formasında təsvir olunur. (Çəki: 1)

- matris və düsturlar
- oxlar və düzbucaqları əks etdirən şəkillər
- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sütunları
- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sətirləri
- verilənlər modelinin əsas konstruksiyaları

Sual: Qrup→Özünə daxil olma→ Tələbə hansı münasibət tipinə aiddir? (Çəki: 1)

- "çoxun-çoxa"
- "birin – birə"
- "birin -çoxa"
- "çoxun – birə"
- "birin - sıfra"

Sual: Qrup→ Daxil olma→Fakultə hansı münasibət tipinə aiddir? (Çəki: 1)

- "çoxun-çoxa"
- "birin – birə"
- "birin -çoxa"
- "birin - sıfra"
- "çoxun – birə"

Sual: Qrup→ Jurnalda sıra nömrəsi→ Tələbənin ASA hansı münasibət tipinə aiddir?
(Çəki: 1)

- "çoxun-çoxa"
- "birin – birə"
- "birin -çoxa"
- "çoxun – birə"
- "birin - sıfra"

BÖLMƏ: 14#03 (SÜRƏT 14.05.2014 12:47:50)

Ad	14#03 (Sürət 14.05.2014 12:47:50)
Suallardan	4
Maksimal faiz	4
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Verilənlər bazası nədir? (Çəki: 1)

- informasiyanın və qeyd olunmuş siyahıların təşkili
- elektron poçtun yaradılması və redaktə edilməsi
- əməliyyat sisteminin nəzarəti altında işləyən proqram
- informasiyanın saxlanması üçün nəzərdə tutulmuş təşkilati strukturu
- detallı planlaşdırma modeli

Sual: Sayğac..... saxlanması üçündür. (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin
- məhdud ölçüyə malik adi formatlaşdırılmayan mətnin (255 simvola qədər)
- məntiqi verilənlərin
- avtomatik artımla unikal (təkrarlanmayan) natural ədədlərin
- pul məbləğinin

Sual: Verilənlər bazası (VB) – bu, ... (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin saxlanması üçün bazadır
- eyni xassəyə malik obyektlər qrupu haqqında verilənləri nizamlanmış şəkildə saxlamağa imkan verən informasiya modelidir
- detallı planlaşdırma modeli və şirkətin istesal modelidir
- müəyyən xassəni özündə əks etdirən verilənlər modelidir
- məhdud ölçüyə malik adi formatlaşdırılmayan mətnin saxlanması üçün verilənlər bazasıdır

Sual: Verilənlər bazasının sahəsi nədir? (Çəki: 1)

- həqiqi ədədlərin saxlanması üçün baza
- eyni xassəyə malik obyektlər qrupu haqqında verilənləri nizamlanmış şəkildə saxlamağa imkan verən informasiya modeli
- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sütunları

- müəyyən xassənin qiymətlərini əks etdirən cədvəlin sətirləri
- məhdud ölçüyə malik adi formatlaşdırılmayan mətnin saxlanması üçün verilənlər bazası

BÖLMƏ: 10#01 (SÜRƏT 14.05.2014 12:48:37)

Ad	10#01 (Sürət 14.05.2014 12:48:37)
Suallardan	13
Maksimal faiz	13
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Verilənlərin təsvir üsuluna görə analitik sistemlər hansı siniflərə bölünür? (Çəki: 1)

- relyasiya, çoxölçülü
- ierarxik, eynitipli
- şəbəkə, relyasiya
- ierarxik, şəbəkə
- fayl, şəbəkə

Sual: Verilənlərin təhlili rejiminə görə analitik sistemlər hansı siniflərə bölünür? (Çəki: 1)

- relyasiya, çoxölçülü]
- ierarxik, eynitipli
- statik, dinamik
- şəbəkə, relyasiya
- fayl, şəbəkə

Sual: «Rəis-təbə olan» tipli ierarxiya ..... ierarxiyadır. (Çəki: 1)

- balanslaşdırılmış
- balanslaşdırılmamış
- qeyri-hamar
- hamar
- təkrarlanan

Sual: OLAP-sistemdə server arxitekturasıdır: (Çəki: 1)

- MOLAP
- Hybrid
- Multidimensional
- Relational
- Müştəri-sever

Sual: OLAP-sistemdə verilənlərin mənbəyi deyil: (Çəki: 1)

- server
- verilənlərlə təchiz edən

- verilənlər bazası anbarı
  - cədvəllər
  - istifadəçi interfeysi
-

Sual: Çoxölçülü modeldə faktların tipi deyil: (Çəki: 1)

- Fact Table
  - Transaction facts
  - Dimension Tables
  - Shapshop facts
  - Line-item facts
-

Sual: Faktlar cədvəli (Fact Table) nəyi özündə saxlayır? (Çəki: 1)

- dəyişilməyən verilənləri
  - hərdənbir dəyişilən verilənləri
  - tamqiymətli açar sahəni
  - obyektlər və ya hadisələr haqqında məlumatları
  - sahəni (ölçü həddinin adını)
-

Sual: Ölçü cədvəli (Dimension Tables) nəyi özündə saxlamır? (Çəki: 1)

- dəyişilməyən verilənləri
  - hərdənbir dəyişilən verilənləri
  - tamqiymətli açar sahəni
  - obyektlər və ya hadisələr haqqında məlumatları
  - sahəni (ölçü həddinin adını)
-

Sual: Faktlar cədvəli (Fact Table) nəyi özündə saxlamır? (Çəki: 1)

- obyektlər və ya hadisələr haqqında məlumatları
  - təfsilatı ilə sənədin elementləri haqqında informasiyanı
  - tamqiymətli açar sahəni
  - unikal mürəkkəb açarı
  - zamanın müəyyən anlarında obyektin vəziyyəti haqqında məlumatları
-

Sual: OLAP (Verilənlərin əməli analitik emalı) termini ..... tərəfindən daxil edilmişdir. (Çəki: 1)

- Viner
  - Xartli
  - Kodd
  - Neyman
  - Mouçli
-

Sual: Çoxölçülü modelin əsas anlayışlarından biri olan göstərici nədir? (Çəki: 1)

- təhlil predmeti
- eynitipli verilənlər çoxluğu
- informasiya aspekti

- ierarxik struktur
  - oyuq
-

Sual: Çoxölçülü modelin əsas anlayışlarından biri olan oyuq nədir? (Çəki: 1)

- təhlil predmeti
  - eynitipli verilənlər çoxluğu
  - göstəricinin qiyməti
  - göstərici
  - ierarxik struktur
-

Sual: Çoxölçülü modelin əsas anlayışlarından biri olan ölçü nədir? (Çəki: 1)

- təhlil predmeti
  - eynitipli verilənlər çoxluğu
  - göstəricinin qiyməti
  - göstərici
  - oyuq
-

BÖLMƏ: 10#02 (SÜRƏT 14.05.2014 12:48:43)

Ad	10#02 (Sürət 14.05.2014 12:48:43)
Suallardan	20
Maksimal faiz	20
Sualları qarışdırmaq	☒
Suallar təqdim etmək	1 %

Sual: Verilənlərin emalı və hesabatların qurulma siyahısının müəyyən yığımından istifadə edən analitik sistemlər necə sistemlər adlanır? (Çəki: 1)

- dinamik
  - statik
  - şəbəkə
  - ierarxik
  - relyasiya
-

Sual: Sorğu və hesabatların qurulma və yerinə yetirilmə siyahısının müəyyən yığımından istifadə edən analitik sistemlər .... sistemlər adlanır. (Çəki: 1)

- statik
  - şəbəkə
  - dinamik
  - ierarxik
  - relyasiya
-

Sual: Çoxölçülü modeldə hiperkubun tillərindən birini təşkil edən eynitipli verilənlər çoxluğu dedikdə ..... anlayışı başa düşülür. (Çəki: 1)

- göstərici
  - ölçü
  - oyuq
  - indeks
  - balans
-

Sual: Çoxölçülü modeldə ölçülərdə ierarxiyanın balanslaşdırılmış tipi dedikdə nə başa düşülür? (Çəki: 1)

- hündürlük üzrə səviyələrin sayı dəyişilməzdir
  - səviyələrin sayı sabitdir
  - səviyələrin sayı dəyişilə bilər
  - ierarxik ağacın hər bir budağı bütün səviyələrə deyil, yalnız ilk bir neçə səviyyəyə aid olan obyektləri özündə saxlaya bilər
  - bəzi budaqlar bütün səviyələrə aid olmayan obyektləri özündə saxlaya bilər
-

Sual: Çoxölçülü modeldə ölçülərdə ierarxiyanın balanslaşdırılmamış tipi dedikdə nə başa düşülür? (Çəki: 1)

- səviyələrin sayı dəyişilə bilər
  - hündürlük üzrə səviyələrin sayı dəyişilməzdir
  - səviyələrin sayı sabitdir
  - ierarxik ağacın hər bir budağı hər səviyyədən olan obyektləri özündə saxlaya bilər
  - bəzi budaqlar bütün səviyələrə aid olmayan obyektləri özündə saxlaya bilər
-

Sual: Çoxölçülü modeldə ölçülərdə ierarxiyanın qeyri-hamar tipi dedikdə nə başa düşülür? (Çəki: 1)

- hündürlük üzrə səviyələrin sayı dəyişilməzdir
  - səviyələrin sayı dəyişilə bilər
  - səviyələrin sayı sabitdir
  - ierarxik ağacın hər bir budağı bütün səviyələrə deyil, yalnız ilk bir neçə səviyyəyə aid olan obyektləri özündə saxlaya bilər
  - bəzi budaqlar bütün səviyələrə aid olmayan obyektləri özündə saxlaya bilər
-

Sual: Çoxölçülü modeldə verilənlərin təşkili variantıdır: (Çəki: 1)

- balanslaşdırılmamış, yarımkubik
  - balanslaşdırılmış, hamar
  - qeyri-hamar, balanslaşdırılmış
  - hiperkubik, yarımkubik
  - balanslaşdırılmış, hiperkubik
-

Sual: Hiperkubik model halında OLAP-sistemi təşkil edən komponentlər hansıdır? (Çəki: 1)

- cədvəllər, istifadəçi interfeysi
- OLAP-serverlər, istifadəçi interfeysi
- OLAP- müştərilər, cədvəllər, verilənlər bazası anbarı
- cədvəllər, verilənlər bazası anbarı, serverlər
- verilənlərin mənbəyi, OLAP-serverlər, OLAP-müştərilər

Sual: Hiperkubik model halında OLAP-server hansı funksiyanı yerinə yetirir? (Çəki: 1)

- verilənləri ötürür
  - verilənlər anbarını məhdudlaşdırır
  - verilənləri hazırlayır
  - verilənləri təşkil edir
  - verilənləri saxlayır
-

Sual: MOLAP (MultidimensionalOLAP) server arxitekturasının xüsusiyyətidir: (Çəki: 1)

- verilənlər mənbədən daxil edilir və birləşdirilir
  - detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqreqat verilənlər isə həmin bazada xüsusi xidməti cədvələ yerləşdirilir
  - detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqreqat verilənlər isə çoxölçülü bazaya yerləşdirilir
  - bütün saxlanan oyuqlar müxtəlif ölçü yığımına malik olmalıdır
  - detal verilənlər çoxölçülü bazaya və aqreqat verilənlər isə relyasiya VB-yə yerləşdirilir
-

Sual: Yarımkublarda verilənlərin təşkili hansı şəklə malikdir? (Çəki: 1)

- hər bir dəyişənin özünün ölçü yığımı vardır
  - bütün saxlanan oyuqlar eyni ölçü yığımına malik olmalıdır
  - nizamlanmamış çoxölçülü massivlər
  - nizamlanmamış birölçülü massivlər
  - «qeyri-hamar» fayllar
-

Sual: Hiperkublarda verilənlərin təşkili hansı şəklə malikdir? (Çəki: 1)

- nizamlanmamış çoxölçülü massivlər
  - hər bir dəyişənin özünün ölçü yığımı vardır
  - bütün saxlanan oyuqlar eyni ölçü yığımına malik olmalıdır
  - nizamlanmamış birölçülü massivlər
  - «qeyri-hamar» fayllar
-

Sual: ROLAP (RelationalOLAP) server arxitekturasının xüsusiyyətidir: (Çəki: 1)

- detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqreqat verilənlər isə həmin bazada xüsusi xidməti cədvələ yerləşdirilir
  - detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqreqat verilənlər isə çoxölçülü bazaya yerləşdirilir
  - verilənlərin saxlanması üçün çoxölçülü VB-dən istifadə olunur
  - ixtiyari sorğunun emalına istiqamətlənmə
  - verilənlər mənbədən daxil edilir və birləşdirilir
-

Sual: HOLAP (HybridOLAP) server arxitekturasının xüsusiyyətidir: (Çəki: 1)

- verilənlər mənbədən daxil edilir və birləşdirilir
- detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqreqat verilənlər isə həmin bazada xüsusi xidməti cədvələ yerləşdirilir

- detal verilənlər relyasiya VB-yə və aqrekat verilənlər isə çoxölçülü bazaya yerləşdirilir
  - verilənlərin axlanması üçün çoxölçülü VB-dən istifadə olunur
  - ixtiyari sorğunun emalına istiqamətlənmə
-

Sual: Çoxölçülü modelin məhdudiyyəti deyil: (Çəki: 1)

- böyük verilənlər bazası ilə işləməyə imkan yoxdur
  - xarici yaddaşdan səmərəsiz istifadə olunur
  - verilənlər nizamlı şəkildə bloklarda saxlanır, qiymətlər hər zaman tamamilə silinmir
  - verilənlərin təkrarlanmasını dəstəkləmir
  - xarici yaddaşdan səmərəli istifadə olunur
-

Sual: Çoxölçülü modelin tətbiq şərti deyil: (Çəki: 1)

- verilənlərin məhdud həcmi
  - ölçülərin yığımının stabilliyi
  - sistemin sorğuya cavab vermə müddətinin böhran parametri olması
  - hiperkubun oyuqları üzərində mürəkkəb quraşdırılmış funksiyalardan istifadə etmək tələbi
  - verilənlərin çox böyük həcmi
-

Sual: Relyasiya cədvəlləri vasitəsilə verilənlərin çoxölçülü təsvirini reallaşdıran hansı iki əsas sxem mövcuddur? (Çəki: 1)

- «ulduz» və «halqa»
  - «şin» və «halqa»
  - «ulduz» və «qar dənəciyi»
  - «şin» və «ulduz»
  - «ulduz» və «şin»
-

Sual: Relyasiya cədvəlləri vasitəsilə verilənlərin çoxölçülü təsvirini reallaşdıran sxemin əsas tərkib hissələridir: (Çəki: 1)

- faktların qeyri-normal cədvəli və ölçü cədvəlləri çoxluğu
  - faktların normallaşmış cədvəli
  - ölçü cədvəlləri çoxluğu
  - obyektin vəziyyəti ilə və ya hadisələrlə əlaqədar olan faktlar
  - dəyişilməyən və ya hərdənbir dəyişilən verilənlər
-

Sual: Çoxölçülü modelin üstünlükləridir: (Çəki: 1)

- biznes-verilənləri dəqiq modelləşdirir; SQL-sorğusuz cəld daxil olma
  - verilənlərin məhdud həcmi; biznes-verilənləri dəqiq modelləşdirir
  - verilənlərin çox böyük həcmi; SQL-sorğusuz cəld daxil olma
  - xarici yaddaşdan səmərəli istifadə; əvvəcdən hesablanmış törəmə verilənləri özündə saxlayır
  - biznes-verilənləri dəqiq modelləşdirir; böyük verilənlər bazası ilə işləməyə imkan yoxdur
-

Sual: Ölçüler cədvəli faktlar cədvəli ilə hansı münasibətdə olmalıdır? (Çəki: 1)

- M:1
  - M:M
  - 1: M
  - 1: ∞
  - ∞ : ∞
-

